

A N A L E L E

UNIVERSITĂȚII DIN ORADEA

**FASCICULA
EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI
SPORT**

EDITURA UNIVERSITĂȚII DIN ORADEA

2012

CUPRINS

Cristea Dana, Boca Denisa	Evoluția sportivilor români la Campionatele Mondiale și Europene de Gimnastică Aerobică – 1995-2012	4
Dragos Paul	Influența condițiilor de mediu și a celor de muncă asupra managerilor și angajaților din organizațiile sportive	13
Dumitrescu Gheorghe, Pețan Petru, Roșca Eugen	Începuturile tenisului în Oradea	22
Lucaciu Gheorghe, Lucaciu Simona	Perspective ale turismului montan ca mijloc de loisir	28
Marinău Marius	Sportul mijloc de propagandă politică Pe plan extern, în epoca N. Ceaușescu	33
Neagrău Cristina Ioana, Szilagyi Beata, Maroti Ștefan	Implementarea baschetului și primii ani de activitate ai acestei discipline sportive în orașul Salonta, 1943 – 1973	41
Pop Anca-Cristina, Ștef Mirela, Lucsan Larisa- Paula	Impactul nivelului de activitate fizică asupra indicelui de masă corporală la copii de 8-10 ani	48
Roman Călin	Retrospectiva eficienței portarilor reprezentativei Rusiei la turneele finale ale Campionatului Mondial	56
Sabău Anca	Evoluția gimnasticii ritmice de performanță în perioada 2008-2011 din cadrul Campionatele Naționale de Gimnastică Ritmică	62
Trifa Ioan, Trifa Claudia	Agresivitatea timpurie și predicția comportamentelor violente	67
Trifa Ioan	România la Jocurile Olimpice de Iarnă	80

CONTENT

Cristea Dana, Boca Denisa	Evolution of romanian sportives at the aerobic gymnastics World and European Championships – 1995-2012	4
Dragos Paul	The influence of environment and work conditions of managers and employees in sport organizations	13
Dumitrescu Gheorghe, Pețan Petru, Roșca Eugen	The beginnings of tennis in Oradea	22
Lucaciu Gheorghe, Lucaciu Simona	Perspectives of mountain tourism as a leisure activity	28
Marinău Marius	Sport as tool of external political propaganda, in N. Ceausescu's era	33
Neagrău Cristina Ioana, Szilagyi Beata, Maroti Ștefan	Implementation of basketball and the first years of this sport in Salonta city, 1943 - 1973	41
Pop Anca-Cristina, Ștef Mirela, Lucsan Larisa-Paula	Impact of physical activity on children's body mass index, aged 8-10 years	48
Roman Călin	The efficiency retrospective of goalkeepers of the Russian representative at the World Championship's	56
Sabău Anca	Rhythmic gymnastics evolution during 2008 - 2011 within the National Championships	62
Trifa Ioan, Trifa Claudia	Early aggression and prediction of violent behavior	67
Trifa Ioan	Romania at the Winter Olympic Games	80

EVOLUȚIA SPORTIVILOR ROMÂNI LA CAMPIONATELE MONDIALE ȘI EUROPENE DE GIMNASTICĂ AEROBICĂ – 1995-2012

EVOLUTION OF ROMANIAN SPORTIVES AT THE AEROBIC GYMNASTICS WORLD AND EUROPEAN CHAMPIONSHIPS – 1995-2012

Cristea Dana Ioana¹, Boca Denisa²

Rezumat

Pornind de la conceptul doctorului Kenneth Cooper, preocupat de pregătirea fizică și întărirea sănătății piloților și astronautilor americani, gimnastica aerobică a cunoscut o ascensiune rapidă, atât în ceea ce privește metodele și mijloacele de practicare cât și sistemul competițional. Implementarea și diseminarea acestei activități sportive a fost determinată în primul rând de promotorii ei, printre care Jane Fonda, Rachel Welch, Martha Graham, Cindy Crawford, Victoria Principal etc, ce au avut o influență majoră în evoluția gimnasticii aerobice de întreținere. Apariția centrelor specializate, posibilitatea de exprimare, caracterul modern, accesibilitatea și nevoia de perfecționare, duc la dorința de întrecere. Apare astfel competiția, la început cu caracter național iar mai târziu cele internaționale campionatele europene și mondiale. Din 1994 până în prezent, România a urcat pe diferite trepte ale podiumului, în competițiile de anvergură, continuând traseul gimnasticii artistice sportive.

Cuvinte cheie: gimnastica aerobică, sportivi români, competiții internaționale.

Abstract

Starting from Dr. Kenneth Cooper' concept, preoccupied by physical training and improvement of American pilots and astronauts' health, aerobic gymnastics has known a fast ascent, both from the point of view of methods and practicing means and from the point of view of the competition system. The implementation and dissemination of this sportive activity was determined, first of all, by its promoters, among which Jane Fonda, Rachel Welch, Martha Graham, Cindy Crawford, Victoria Principal, etc., who had a major influence in the evolution of aerobic gymnastics for maintenance. The appearance of specialized centers, the possibility of expression, the modern character, accessibility and the need for improvement led to the desire to compete. Thus, the competition appeared. At first it had a national character and later the European and World championships appeared. Since 1994 till present time, Romania has climbed various steps of the winner's platform, in important competitions, continuing the way of sportive artistic gymnastics.

Keywords: aerobic gymnastics, romanian sportives, international competitions.

Delimitări conceptuale

¹ Universitatea din Oradea, str. H. Coanda nr.8, PB49, ap 18, Bihor, Oradea, danacristea07@yahoo.com

² Universitatea din Oradea, masterand, Educație fizică și antrenament sportiv, anul I.

Cuvântul „aerobic”, preluat din limba greacă „aerovichi”, este definit prin cele două părți ale sale: aero = aer și bios = viață. Încă din antichitate acest cuvânt a fost folosit ca adjectiv, caracterizând organisme care trăiesc doar prin prezența oxigenului molecular liber în mediul extern. Plantele, ființa umană, animalele, dar și o parte din microorganisme sunt aerobe.

În dicționarul englez (London, 1995) cuvântul „aerobic” este definit ca fiind „o metodă de exerciții fizice pentru a produce schimbări esențiale în sistemele respirator și circulator prin activități care solicită doar o modestă creștere a cerinței de oxigen și care astfel pot fi menținute timp îndelungat”.

Literatura de specialitate amintește de anul 1920, când în SUA, Walter Camp a pregătit pentru prima dată un program de „fitness-aerobic” pentru menținerea prospețimii. În anul 1960, în aceeași țară, Kenneth Cooper, medicul Centrului Spațial, s-a preocupat de pregătirea fizică și întărirea sănătății, pe baze științifice, a piloților și astronautilor americani. Dr. Cooper a pregătit noi metode pentru dezvoltarea rezistenței. Una dintre metodele sale a constatat în mărirea numărului de repetări la exercițiile libere, pregătind conducerea continuă, fără întreruperi, a exercițiilor. Sistemul său de tonificare se baza pe angrenarea judicioasă a calităților motrice, dar în paralel avea în vedere și antrenarea funcțiilor vitale prin anumite exerciții complexe pentru realizarea unui echilibru temeinic studiat, privind consumul și aportul de oxigen în organism. Aceste exerciții urmăreau o cât mai bună oxigenare pe tot parcursul efortului fizic, însoțite sistematic de ritmicitatea respiratorie; de aceea au fost denumite „aerobics”.

Pentru verificarea gradului de fitness (condiția fizică generală) a organismului, Dr. Cooper a conceput un test de mișcare care se consuma pe durata a 12 minute, fiind vizată în consecință, rezistența organismului. Acest test purta numele de „Aerobics”. Potrivit testului Cooper, un bărbat de 30 de ani trebuia să alerge între 2400-2800 m, iar o femeie 2200-2600 m, distanța micșorându-se cu 200 m la fiecare 10 ani peste vârsta menționată.

Mai târziu, în 1969, Jacki Sorensen a extins exercițiile aerobice la 15-20 de minute, introducând în afara alergării, gimnastica, tenisul și dansul. În S.U.A. a devenit cel mai cunoscut consultant în probleme de aerobic, considerând că programul zilnic de aerobic ne ocrotește, dând imunitate împotriva stresului. Astfel, în 1970, a apărut dansul aerobic. În anul 1970, Jane Fonda, celebra actriță americană, inspirându-se din metoda Dr. Cooper fondează gimnastica aerobică de întreținere, intervenind cu idei noi, accesibile maselor mari de oameni, nefiind necesare aparate de gimnastică și nici echipament costisitor.

Evoluția rapidă, posibilitatea de exprimare, caracterul modern, accesibilitatea și nevoia de perfecționare sunt caracteristicile care duc la dorința de întrecere. Așa apare competiția, la început cu caracter național în diferite zone ale globului: S.U.A., Australia, Suedia, Argentina, Brazilia, Franța, Anglia. Gimnastica aerobică competițională sau sportul aerobic de performanță este o exprimare de vârf a gimnasticii aerobice, sport cu apariție de dată recentă și în România și cu succese internaționale deosebite. (Stoica Alina, 2004)

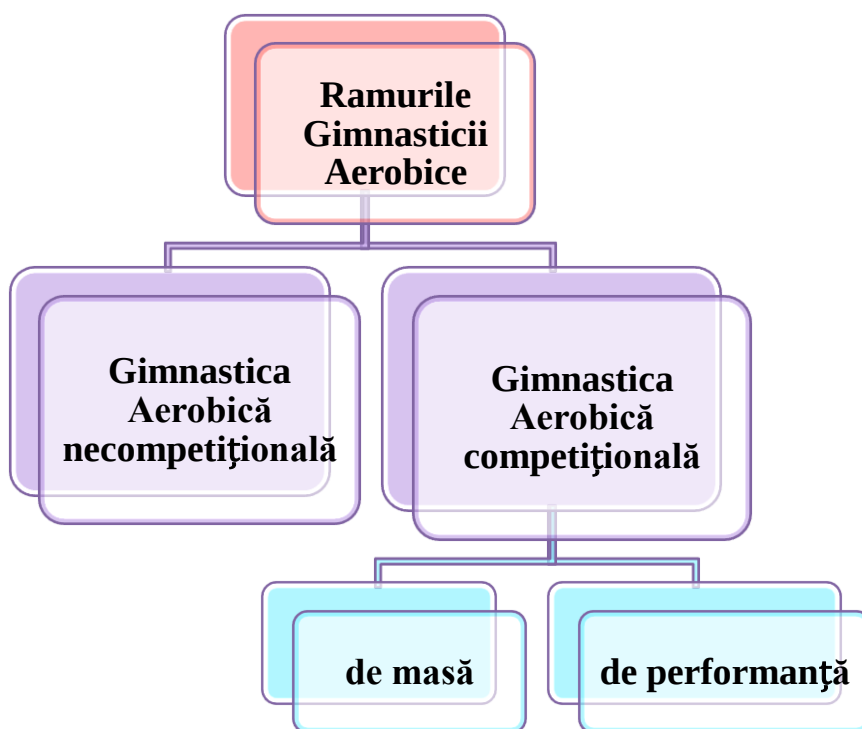

Figura 1 Reprezentând ramurile gimnasticii aerobice Popescu, G. 2005

Probele de concurs în această ramură a gimnasticii sunt în număr cinci și anume: individual feminin(IW), individual masculin(IM), perechi mixte(MP), trio(TR) și grup(GR)(cod punctaj, 2009) Începând cu anul 2012 se introduc și probele step aerobic și dance aerobic.

Sisteme competiționale

În raport cu obiectivele urmărite sportul aerobic competițional (SAC) a fost orientat în două direcții: spre activitatea de masă – sportul aerobic de masă (SAM) - și spre activitatea de performanță – sportul aerobic de performanță (SAP).

SAC a apărut ca disciplină sportivă, în Statele Unite, în 1968. Ulterior s-a extins rapid în Europa și Australia. În prezent sunt foarte mulți practicanți ai sportului aerobic competițional.

Sportul aerobic de performanță (SAP) până în anul de referință 1994, a evaluat sub îndrumarea mai multor federații internaționale: **International Aerobic Federation (IAF)**, **Federația Internațională a Sportului Aerobic și Fitness (FISAF)**, **American, Național, Aerobics, Comision (ANAC)**, care au promovat sisteme competiționale proprii, cu regulamente și modalități de organizare specifice, conduse până la nivelul unor confruntări cu caracter mondial.

Dinamica și succesul de care s-au bucurat Concursurile Mondiale, Cupele Mondiale, Campionatele Europene, organizate de acestea, în perioada 1980 – 1995, au

contribuit la evoluția și prestigiul acestei noi ramuri sportive. Din ce în ce mai multe țări s-au afiliat la diversele alternative ale sistemului competițional.

Succesul obținut, cererea din ce în ce mai mare, afinitățile și suprapunerile de obiective și conținut ale SAP cu gimnastica, au determinat **Federația Internațională de Gimnastică (FIG)**, să propună în 1994, înființarea și promovarea spre consacrarea olimpică, a unei noi ramuri competiționale a familiei gimnasticii: „Gimnastică aerobică sportivă”. FIG a urmărit etapizat, unificarea sub tutela sa, a tuturor sistemelor competiționale ale Federațiilor Internaționale de Sport Aerobic, într-una singură, cu același regulament competițional și cu un singur Campionat Mondial recunoscut a cărui primă ediție, a avut loc în 1995, la Paris.

Sportul Aerobic a obținut recunoașterea oficială, din partea Comitetului Internațional Olimpic (CIO) și Asociația Generală a Federațiilor Internaționale ale Sportului (AGIFS) la Geneva, în mai, 1994, la întrunirea generală FIG. Aici s-a decis, crearea “**aerobicii sportive**”, cu propriul regulament și program competițional. (Popescu G., 2005)

Azi, această ramură a gimnasticii se numește “**Gimnastică Aerobică**”. Prin urmare dorim să evidențiem în această lucrare rezultatele obținute de sportivii români la Campionatele Europene și Mondiale la această disciplină.

Campionatele europene

Campionatele Europene de Gimnastică Aerobică se desfășoară din anul 1999 și au loc din 2 în 2 ani. Până în momentul de față s-au desfășurat în Marea Britanie, Spania, de două ori în Ungaria, în Portugalia, Cehia și România. Din anul 2005 se introduc la Campionatele Europene și categoria de juniori.

Tabel 1 Rezultatele seniorilor la IW, IM și MP în cadrul C.E.(www.romgym.ro)

Nr. Crt.	Anul și Locul	Proba								
		IW			IM			MP		
		Au	Ag	Bz	Au	Ag	Bz	Au	Ag	Bz
1.	C.E. 1999 – Marea	-	1	-	-	-	1	-	-	1
2.	C.E. 2001 – Spania	1	-	-	-	-	-	-	1	-
3.	C.E. 2003 – Ungaria	-	1	-	-	1	-	1	-	-
4.	C.E. 2005 – Portugalia	1	-	-	-	-	-	1	-	1
5.	C.E. 2007 – Ungaria	-	-	-	1	-	-	-	1	-
6.	C.E. 2009 – Cehia	-	-	-	-	-	1	1	1	-
7.	C.E. 2011 - România	-	1	-	-	-	1	-	-	-

Tabel 2 Rezultatele seniorilor la TR și GR în cadrul C.E.(www.romgym.ro)

Nr. Crt.	Anul, locul	Proba					
		Trio			Grup		
		Au	Ag	Bz	Au	Ag	Bz
1.	C.E. 1999 – Marea Britania	1	-	-	1	-	-
2.	C.E. 2001 – Spania	-	1	-	1	-	-
3.	C.E. 2003 – Ungaria	-	1	-	1	-	-
4.	C.E. 2005 – Portugalia	1	-	1	1	-	-
5.	C.E. 2007 – Ungaria	1	-	-	-	-	1
6.	C.E. 2009 – Cehia	1	-	1	1	-	-
7.	C.E. 2011 - România	1	-	-	-	1	-

Tabel 3 Rezultatele seniorilor la Campionatele Europene de Gimnastică Aerobică(www.romgym.ro)

Nr. Crt.	Anul și Locul	Medalii			Total
		Aur	Argint	Bronz	
1.	C.E. 1999 – Birmingham, Marea Britanie	2	1	2	5
2.	C.E. 2001 – Zaragosa, Spania	2	2	-	4
3.	C.E. 2003 – Debrecen, Ungaria	2	3	-	5
4.	C.E. 2005 – Coimbra, Portugalia	4	-	2	6
5.	C.E. 2007 – Szombathely, Ungaria	2	1	1	4
6.	C.E. 2009 – Liberec, Cehia	3	1	2	6
7.	C.E. 2011 – București, România	2	1	1	4

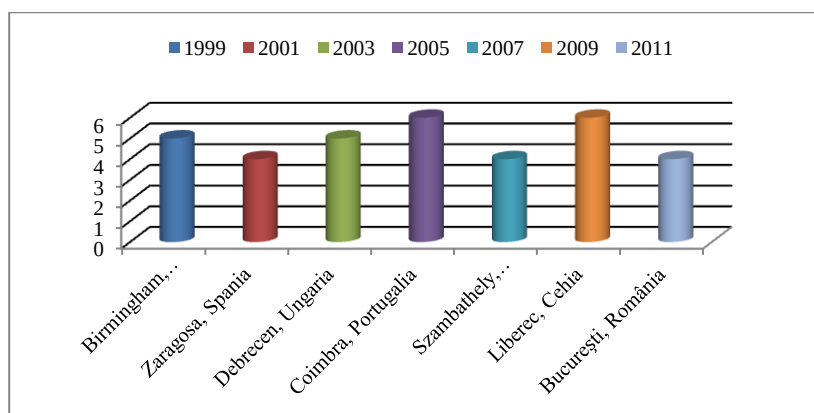

Figura 2 Reprezentând numărul total de medalii obținute de seniori la Campionatele Europene de Gimnastică Aerobică(sursa www.romgym.ro)

Campionatele mondiale

Campionatele Mondiale de Gimnastică Aerobică își deschid porțile în anul 1995 la Paris în Franța. Până în anul 2000 se organizează anual iar următoarea ediție organizată este în 2002. Din 2000 se organizează o dată la doi ani. Până în anul 2000 probe de concurs la care pot participa sportivii sunt individual feminin și masculin, perechi mixte și trio. Din 2002 se mai adaugă și proba de grup iar din 2012 încă 2 noi probe – dance aerobic și step aerobic. Până în momentul de față Campionatele Mondiale de Gimnastică Aerobică au fost găzduite de următoarele țări: Franța, Olanda, Australia, Italia, Germania, Lituania, Bulgaria și China. Federația Internațională de Gimnastică (FIG) decide în 2006 ca în cadrul campionatelor să se ofere medalii și pe echipe la sfârșitul competițiilor.

Tabel 2 Rezultatele sportivilor români la IW, IM și MP în cadrul C.M(www.romgym.ro)

Nr. Crt.	Anul și Locul	Proba								
		IW			IM			MP		
		Au	Ag	Bz	Au	Ag	Bz	Au	Ag	Bz
1.	C.M. 1995 – Franța	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	C.M. 1996 – Olanda	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.	C.M. 1997 – Australia	-	-	-	-	-	1	-	-	-
4.	C.M. 1998 – Italia	-	-	1	-	-	-	-	-	1
5.	C.M. 1999 – Germania	-	1	-	-	-	-	-	-	-
6.	C.M. 2000 – Germania	1	-	-	-	-	1	-	1	-
7.	C.M. 2002 – Lituania	-	1	1	-	-	-	-	-	1
8.	C.M. 2004 – Bulgaria	-	-	1	-	1	-	-	-	1
9.	C.M. 2006 – China	-	-	-	-	-	1	1	-	-
10.	C.M. 2008 – Germania	-	1	-	-	-	-	-	1	1
11.	C.M. 2010 – Franța	-	-	-	-	1	-	-	-	1

12.	C.M. 2012 – Bulgaria	-	-	-	-	1	1	1	-	-
-----	----------------------	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Tabel 3 Rezultatele sportivilor români la TR și GR în cadrul C.M.(www.romgym.ro)

Nr. Crt.	Anul și Locul	Proba					
		TR			GR (2002)		
		Au	Ag	Bz	Au	Ag	Bz
1.	C.M. 1995 – Franța	-	1	-	-	-	-
2.	C.M. 1996 – Olanda	1	-	-	-	-	-
3.	C.M. 1997 – Australia	1	-	-	-	-	-
4.	C.M. 1998 – Italia	-	1	-	-	-	-
5.	C.M. 1999 – Germania	-	-	1	-	-	-
6.	C.M. 2000 – Germania	1	-	-	-	-	-
7.	C.M. 2002 – Lituania	-	-	-	1	-	-
8.	C.M. 2004 – Bulgaria	-	1	1	1	-	-
9.	C.M. 2006 – China	1	-	1	-	-	-
10.	C.M. 2008 – Germania	1	-	-	-	-	-
11.	C.M. 2010 – Franța	-	1	-	1	-	-
12.	C.M. 2012 – Bulgaria	-	-	1	-	-	1

Tabel 4 Rezultatele sportivilor români la Dance, Step și pe Echipa în cadrul
Campionatelor Mondiale(www.romgym.ro)

Nr. Crt.	Anul și Locul	Proba								
		Echipe			Dance (2012)			Step (2012)		
		Au	Ag	Bz	Au	Ag	Bz	Au	Ag	Bz
1.	C.M. 2006 – China	1	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	C.M. 2008 – Germania	1	-	-	-	-	-	-	-	-
3.	C.M. 2010 – Franța	1	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	C.M. 2012 – Bulgaria	1	-	-	-	1	-	-	-	-

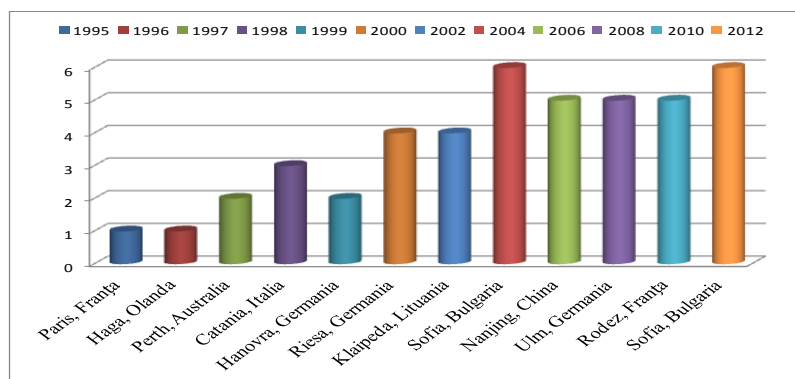

Figura 3 Numărul total de medalii obținut de România la Campionatele Mondiale de Gimnastică Aerobică (www.romgym.ro)

Concluzii

- Analizând rezultatele seniorilor la Campionatele Europene de Gimnastică Aerobică putem observa că în anul 2005 la Coimbra în Portugalia și în anul 2009 la Liberec în Cehia s-au obținut cele mai multe medalii, la celelalte ediții fiind constanți.
- La probele de perechi mixte, trio și grup, aproape în fiecare ediție a Campionatelor Europene, sportivii români reușesc să cucerească prima treaptă a podiumului, devenind campioni ai continentului, cucerind uneori și câte două locuri pe podium la aceeași probă de concurs.
- Analiza rezultatelor de la Campionatele Mondiale ne arată că cele mai bune rezultate le-am obținut în anii 2004 și 2012 (Sofia, Bulgaria) câștigând 6 medalii.
- Luând în considerare probele la care am participat, putem spune că am obținut rezultate de vârf la proba de perechi mixte și trio, fiind prezenți pe podium la fiecare ediție a Campionatelor Mondiale, (din momentul introducerii ca probă la Campionatele Mondiale), probele individuale având rezultate sensibil mai modeste, dar nu de neglijat.
- Comparând cele două campionate, Europene și Mondiale, putem spune că încă de la primele ediții ne-am impus valoric, crescând apoi de la an la an, de la campionat la campionat, echipa României aflându-se printre favoriții întrecerilor sportive de gimnastică aerobică.

Conflicte de interes

Nimic de precizat.

Precizări

Lucrarea valorifică unele informații din lucrarea de licență a celui de-al doilea autor.

Bibliografie

Aerobic Gymnastics, *Code of points 2001 – 2004*, Edition 2001
 Aerobic Gymnastics, *Code of points 2005 - 2008*, Edition January 2005
 Aerobic Gymnastics, *Code of Points 2009 – 2012*, Edition March 2009
Dicționarul Englez, London, 2005
 Ferrario, Bianca, Aparschivei, M., *Gimnastica aerobică pe înțelesul tuturor*, Editura Semne, București, 2004, 34-38
 Popescu, G., *Impact aerobic*, Editura Elisavaros, București, 2005, 19-25
 Popescu, G., *Sport aerobic – Ghid tehnic*, Editura Elisavaros, București, 2006
 Stoenescu, Gineta, *Gimnastica aerobică și sportul aerobic*, Editura ISPE, București, 2000
 Stoica, Alina, *Gimnastica aerobică – fundamente teoretice și practico-metodice*, Editura Bren, București, 2004, 5-12
<http://defs.ase.ro/comunicari/2008/30.pdf> accesat la data de 13 iunie 2012 la ora 19:17.
<http://www.romgym.ro/continut/uploads/2012/05/Medaliati-Campionate-Mondiale-si-Age-Group.pdf> accesat în data de 13 iunie 2012 la ora 19:13.
<http://www.romgym.ro/rezultate/campionate-europene/> accesat în data de 5 iunie 2012 la ora 14:54.
<http://www.romgym.ro/rezultate/campionate-mondiale/> accesat în data de 5 iunie 2012 la ora 14:51.
<http://www.romgym.ro/special/aero-%E2%80%93-c-m-2012-romania-cele-mai-multe-medalii-mondiale/> accesat la data de 13 iunie 2012 la ora 16:34.

INFLUENȚA CONDIȚIILOR DE MEDIU ȘI A CELOR DE MUNCĂ ASUPRA MANAGERILOR ȘI ANGAJAȚILOR DIN ORGANIZAȚIILE SPORTIVE

THE INFLUENCE OF ENVIRONMENT AND WORK CONDITIONS OF MANAGERS AND EMPLOYEES IN SPORT ORGANIZATIONS

Dragoș Paul¹

Rezumat

Lucrarea de față se constituie într-o analiză cu privire la influența pe care o au condițiile de mediu și muncă asupra managerilor și angajaților din unele organizații sportive. Pe baza chestionarului, informațiile au fost culese și apoi analizate și prelucrate statistic. Au fost supuse analizei mediul în care organizația își desfășoară activitatea, condițiile de muncă, confortul oferit de locul de muncă dar și posibilitățile de promovare, toate cu efect direct asupra motivației.

Cuvinte cheie: mediu, conditii, motivatie, promovare, munca, manageri, angajati, organizatii, sport, influențe

Abstract

The present work is an analysis of the influence of environmental conditions and work on managers and employees in certain sports organizations. Based on the questionnaire, information was collected and then analyzed statistically. Were analyzed environment in which the organization operates, working conditions, comfort of work and promotion possibilities, all with direct effect on motivation.

Keywords: enviroment, motivation, promovation, work, managers, emploiments, organisations, sport, influences

Într-un sens larg, **mediul** în cadrul căruia organizațiile își desfășoară activitatea cuprinde un ansamblu de factori alcătuind o structură complexă, eterogenă; este vorba de factori de natură economică, socială, culturală, juridică, politică, demografică, ecologică etc. Raporturile dintre componente sugerează echilibrul la care a ajuns mediul la momentul respectiv. În realitate, însă, echilibrul nu este decât o tendință cu caracter constant, componentele mediului aflându-se într-o permanentă mișcare, cu consecințe

¹ Universitatea din Oradea, Facultatea de Geografie, Turism și Sport,

asupra fizionomiei de ansamblu a acestuia ca și asupra raporturilor dintre componentele sale. Organizația se va confrunta, deci, cu un mediu dinamic.

Mediul oferă ocazii favorabile, dar ridică și amenințări. Organizațiile sportive de succes știu că este de o importanță vitală să-și supravegheze constant mediul în care acționează și să se adapteze la schimbările produse în cadrul acestui mediu.

După modul cum se modifică aceste componente, după natura raporturilor dintre ele și a efectelor declanșate, mediul extern al unei firme cunoaște mai multe forme:

- mediul stabil, specific perioadelor “liniștite”, când evoluția fenomenelor este lentă și ușor previzibilă, ridicând organizațiilor puține probleme de adaptare;
- mediul dinamic, caracterizat prin frecvente modificări în majoritatea componentelor sale, reprezintă, în perioada actuală, tipul obișnuit de mediu cu care se confrunta organizațiile din aproape toate domeniile de activitate.

Private static, la un moment dat, componentele mediului se găsesc în anumite raporturi, alcătuiesc o anumită structură, care reflectă natura societății, stadiul de dezvoltare atins.

Premize și obiective

Conceptul de motivație îmbracă multiple forme de exprimare și manifestare. Ea poate fi abordată din mai multe perspective, în funcție de specificul unor activități și de situațiile în care acestea se produc.

În acest sens, se dorește analiza măsurii în care acțiunile legate de managementul resurselor umane întreprinse de organizațiile sportive investigate motivează personalul și-l susțin în vederea creșterii performanțelor.

Ipoteza

Adoptarea unei strategii bazată pe cunoașterea nevoilor oamenilor și satisfacerea acestora în măsura posibilităților existente de la o organizație la alta, poate contribui la optimizarea și implicit realizarea unor performanțe superioare în muncă.

Subiecți și metode

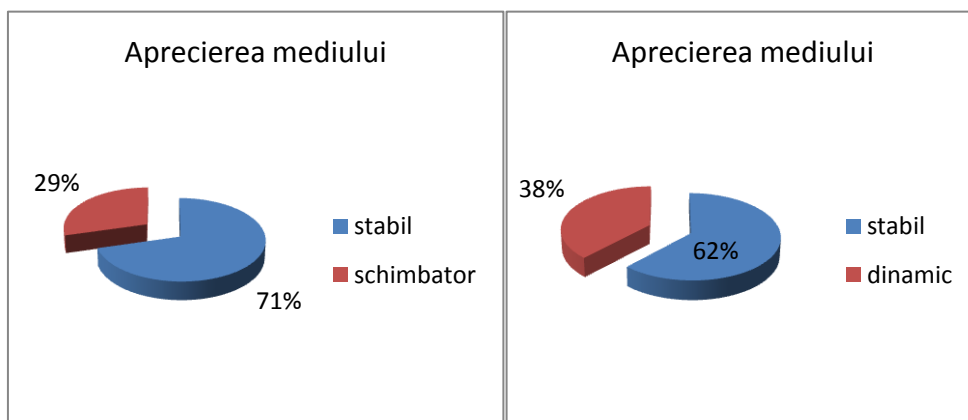
Studiul de față s-a realizat pe un număr de 200 de persoane din 34 organizații sportive din țară dintre care 60 manageri și 140 angajați în structuri de execuție. Datorită reticenței unora dintre posibii respondenți și a greșelilor apărute în completarea chestionarelor am reușit să adun un număr de 178 chestionare completate corect, din care 51 de la manageri și 127 de la angajați.

Analiza și interpretarea rezultatelor

Aprecierea managerilor asupra **mediului** în care își desfășoară activitatea se prezintă astfel (Grafic nr. 1):

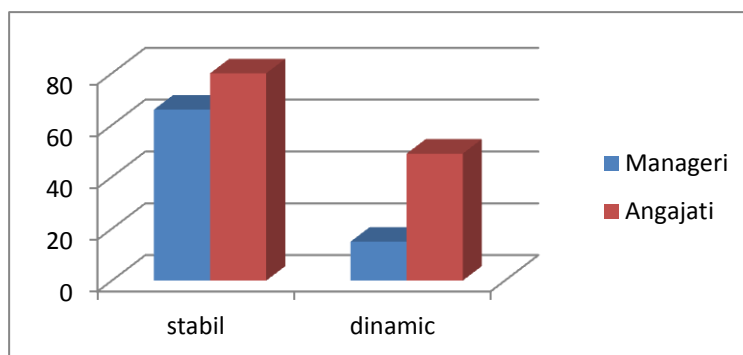
- 71% consideră că mediul este stabil;
- 29% consideră mediul ca fiind dinamic.

Raportul mare în favoarea mediului stabil indică faptul că organizațiile sportive își desfășoară activitatea într-un mediu fără prea multe schimbări, lucru interesant având în vedere dese schimbări legislative, apariția de noi cluburi sportive care intensifică concurența dar și evoluția constantă a bazelor materiale.

Grafic 1
Aprecierea „**managerilor**”
asupra mediului

Grafic 2
Aprecierea „**angajaților**”
asupra mediului

Grafic 3
Percepția asupra mediului de desfășurare a activității

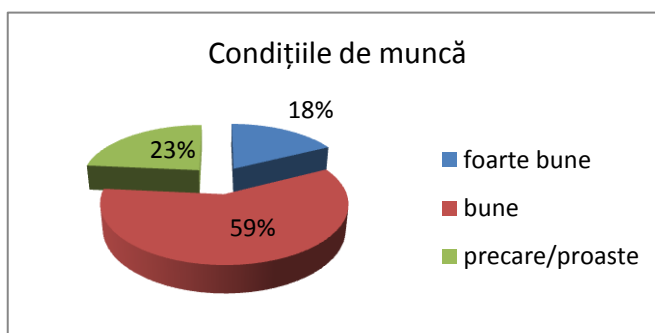
La fel și în cazul angajaților (Grafic nr. 2), aceștia apreciază într-un procent de 62% ca funcționând într-un mediu stabil și doar 38% consideră

mediul ca fiind dinamic. Probabil în aprecierea acestora depinde și tipul de activitate pe care respondenții o desfășoară.

Condițiile de muncă sunt un important element motivator. Este evident faptul că oferirea unor condiții de muncă de calitate crește plăcerea și randamentul oamenilor, Maslow evidențiind acest aspect în teoria nevoilor. El încadrează condițiile de muncă chiar în grupa nevoilor primare, fiziologice.

Majoritatea angajaților sunt direct influențați de condițiile de lucru oferite de organizație, de aceea o parte dintre aceștia pot ajunge până la demisie atunci când e vorba de condițiile pe care le suporta zi de zi. Fie ca este vorba despre condiții fizice nefaste precum murdăria, zgomotul sau mirosurile neplăcute, fie despre o atmosfera încărcată de tensiune psihologică, mulți dintre angajați îndură disconfortul până când ajung să părăsească organizația pentru care lucrează (Zaharia V, 2008).

În organizațiile sportive incluse în cercetare, din prisma managerilor, condițiile de muncă apar ca fiind bune în cele mai multe cazuri, 59% dintre răspunsuri încadrându-se în această categorie. În 23% dintre situații condițiile sunt precare/proaste, numai în 18% din cazuri existând condiții foarte bune de muncă (grafic 4).

Grafic 4
Condițiile de muncă din organizațiile sportive

Este important de menționat faptul că în majoritatea cazurilor se îndeplinesc o parte din nevoile fiziologice ale oamenilor în ceea ce privește situația de la locul de muncă dar o ameliorare a acestora, chiar și în aceste condiții ar duce și la o ameliorare a rezultatelor obținute de personalul angajat.

Apatia, plictiseala, lipsa entuziasmului și a unei provocări autentice pot duce chiar la pierderea locului de munca. Netratată la timp, rutina afectează eficiența și productivitatea iar lipsa de entuziasm și eficiență nu va trece neobservată, deoarece are efecte negative asupra intereselor organizației. Mulți

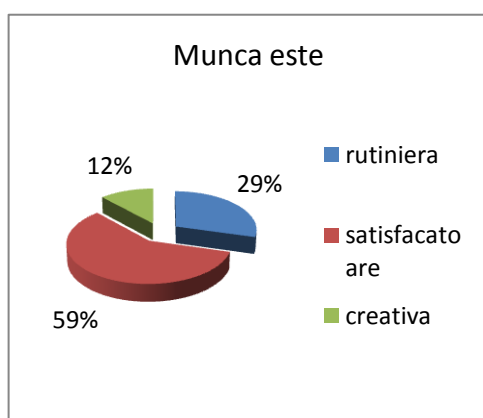
oameni se plâng de faptul ca în activitatea lor, totul este bazat pe rutina iar creativitatea nu își are locul.

Pentru angajații care sunt creativi la locul de muncă rutina poate deveni un motiv serios pentru o eventuală demisie. Senzația de stagnare în activitate sau lipsa de provocare pot conduce un angajat către plictis sau rutină.

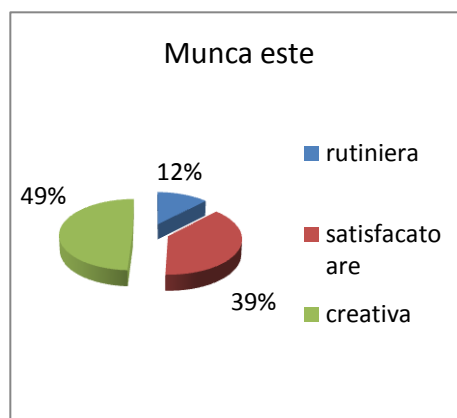
Într-un studiu realizat de The Leadership Capital Group, 54% dintre cei care au părăsit compania pentru care lucrau au introdus criteriul „rutina” atunci când și-au motivat decizia. Mulți dintre angajatori greșesc atunci când consideră că rutina slujbei și motivația salarială sunt de ajuns atunci când vine vorba de loializarea angajaților. (http://www.financiarul.com/articol_6469/demisia-angajatilor--neglijenta-companiilor-angajatoare.html)

În realitate, cei care lucrează la nivel de mijloc sau top management necesită la locul de muncă un grad ridicat de diversitate în activitatea de zi cu zi.

Problema „senzației” oferite de locul de muncă a fost abordată și în cercetarea de față (Grafic nr. 5), majoritatea managerilor (59%) răspunzând că pentru ei munca este satisfăcătoare în timp ce pentru 29% dintre aceștia este rutinieră și doar pentru 12% este creativă. Procentul de 12% echivalent managerilor care consideră munca lor creativă, este îngrijorător de mic dar în același timp este curios faptul că un domeniu așa dinamic precum sportul nu oferă posibilitatea diversificării activității ci instalează rutina.

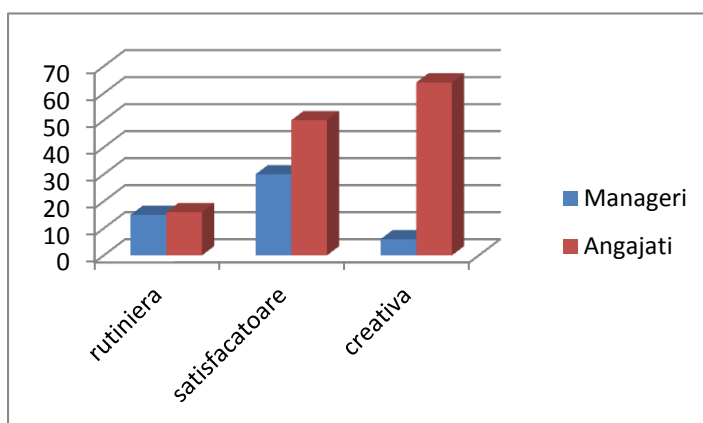

Grafic 5
Munca în opinia „managerilor”

Grafic 6
Munca în opinia „angajaților”

Nu același lucru se poate spune despre angajați (grafic 6). Majoritatea acestora (49%) consideră munca lor ca fiind creativă și doar 12% afirmă că munca este rutinieră. Pentru restul de 39% munca apare ca fiind satisfăcătoare.

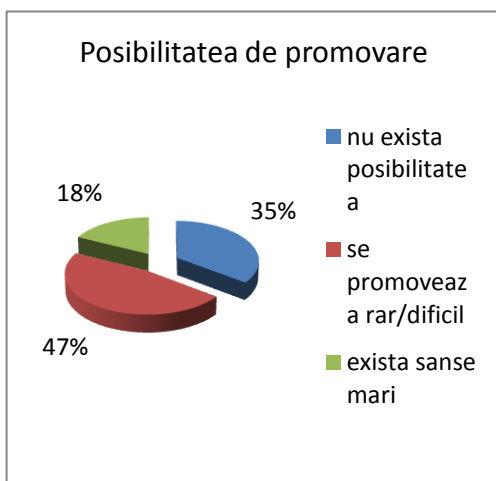
Grafic 7
Aprecieri asupra muncii desfășurate

Posibilitatea de promovare constituie un alt element motivant foarte important. Exceptând cazurile de manageri din vârful ierarhiei, care, în mod normal muncesc pentru a-și păstra poziția, managerii de la nivelurile inferioare caută, în măsura posibilităților, să încerce să promoveze pe un post superior. Există indivizi la care dominant factorul câștig în timp ce la alt individ, acest factor se poate asocia cu pasiunea pentru munca respectivă sau cu dorința de promovare.

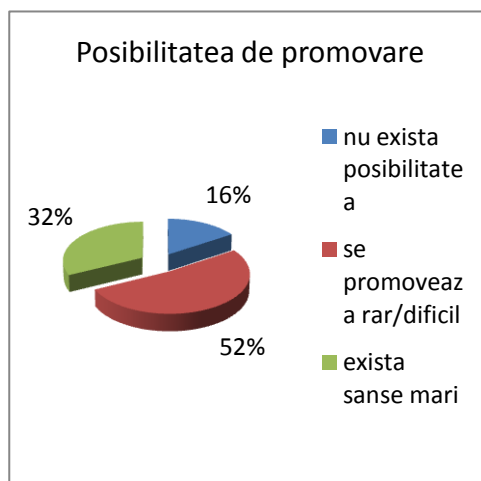
Luarea în considerație a determinărilor omului aflat în oricare proces de muncă, ca și a factorilor motivatori uzitați, permite înțelegerea motivației ca ansamblu de mobiluri – trebuințe, tendințe, afecte, interese, idealuri, năzuințe etc. – acte sau sisteme de impulsuri, energizări, stări discordante, etc. care declanșează și susțin realizarea unor fapte comportamentale, a unor acțiuni și conduite umane specifice. (Popescu N, 1978)

În cazul de față (Grafic nr. 8), în privința posibilității de promovare, 47% dintre manageri (cei mai mulți) consideră că există un sistem rar/dificil de promovare, pentru 35% nu există posibilități de promovare iar pentru 18% șansele de promovare sunt foarte mari.

Liderii care reușesc să-și ajute salariații în atingerea propriilor ținte nu au niciodată probleme legate de motivarea acestora. Împlinirea propriilor obiective este calea prin care ei sunt în permanență motivați. Tot ceea ce are de făcut managerul este să găsească conexiunile între scopurile personale și nevoile organizației.

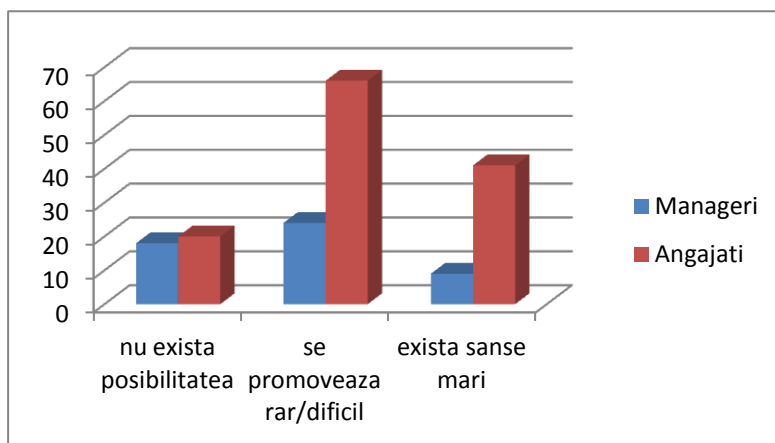

Grafic 8
Opinia „managerilor”

Grafic 9
Opinia „angajaților”

Referitor la posibilitățile de promovare din punctul de vedere al angajaților, majoritatea dintre aceștia (52%) consideră că în organizația lor există un sistem rar/dificil de promovare în timp ce pentru 16% nu există posibilitatea de promovare și implicit o lipsă de motivație din această perspectivă. Totuși, pentru 32% dintre cei intervievați, posibilitatea de promovare este foarte mare, lucru care ar putea duce și la o creștere a motivației în muncă (grafic 9).

Grafic 10
Opinia în legătură cu posibilitatea de promovare

Concluzii

O forță de muncă educată, motivată și beneficiind de un management modern va constitui un avantaj strategic în domeniul managementului sportiv.

O conducere adecvată și inspirată care va oferi o imagine atrăgătoare va putea prezenta interes pentru o forță de muncă bine pregătită.

Odată dotată cu angajați la un nivel corespunzător de pregătire, responsabilitatea pentru îmbunătățirea și menținerea unei forțe de atracție corespunzătoare a organizației respective va reveni managerului.

Cercetarea realizată în 34 de organizații sportive din 5 orașe evidențiază faptul că procesele acționale sunt instituite organizațional, ele apar și se dezvoltă doar potrivit unor nevoi, interese, aspirații și idealuri, așadar pe partea motivațiilor și scopurilor de socializare continua a individului.

Un factor motivator de o importanță însemnată îl constituie condițiile de muncă cu o pondere însemnată raportată la mărimea eșantionului. Mai exact, pentru persoanele din structurile de conducere contează în proporție de 31%, pentru angajați sunt importante într-un procent de 27%.

Posibilitatea de promovare conferă confort angajaților în măsura în care criteriile și modul de evaluare sunt transparente și bine delimitate. Aspirațiile indivizilor privind dezvoltarea profesională cât și nevoia de avansare diferă de la om la om, în consecință și gradul de motivare este diferit, funcție de dorința fiecăruia.

Conflicte de interese

Nimic de precizat.

Bibliografie

- Belbin, R.M., „*Management Teams – Why They Succeed or Fail*”, Third edition, Elsevier Ltd., 2010
- Dănăiață, I., Bibu, N., Predișcan, M., „*Management – bazele teoretice*”, Ed. Mirton, Timișoara, 2002
- Furnham A., „*The psychology of behaviour at work. The individual in the organization*”, Hove East Sussex: Psychology Press, Taylor & Francis Group 1997
- Ilieș, L., Osoian, Codruța, Petelean, A., „*Managementul resurselor umane*”, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 2002
- Mureșan, Cornelia, „*Sportul element pozitiv în cultura societății moderne*”, Zilele Academice Arădene, 1998
- Popescu, N. – „*Dicționar de psihologie*”, Ed. Albatros, București, 1978, p. 474
- Singer, R., „*Motivația și sportivul, Psihologia și sportul contemporan*”, Editura Stadion, București, 1974
- Voicu, A. V., „*Managementul organizațiilor și activității sportive*”, Ed. Risoprint, Cluj Napoca, 1998
- Zaharia V., „*Management*”, Ed. Economică, București, 2008, pag.106

http://www.financiarul.com/articol_6469/demisia-angajatilor---neglijenta-comaniilor-angajatoare.html

ÎNCEPUTURILE TENISULUI ÎN ORADEA

THE BEGINNINGS OF TENNIS IN ORADEA

Dumitrescu Gheorghe, Pețan Petru, Roșca Eugen¹

Rezumat

Introducere

Lucrarea abordează apariția și dezvoltarea jocului de tenis în Oradea în perioada de la sfârșitul secolului al XIX-lea și până în anii '30. Ea contribuie la o mai bună cunoaștere a trecutului tenisului în Oradea în special în perioada interbelică.

Problematica abordată

Ne-am propus ca, pe baza informațiilor găsite în presa locală și în documentele aflate în colecții particulare, să prezentăm aspecte legate de dezvoltarea bazei materiale a acestui sport, cluburile sportive precum și principalele competiții organizate în această perioadă. Sunt prezentați, de asemenea, cei mai importanți jucători care s-au remarcat pe plan național și internațional.

În cadrul activității de documentare în vederea elaborării lucrării am studiat articole din presa orădeană din perioada 1895 – 1938, am purtat discuții cu persoane care sunt în posesia unor documente referitoare la tema studiată și am consultat o serie de materiale iconografice care au completat cunoașterea noastră privind aceste evenimente.

Concluzii

Pe baza datelor obținute, sunt prezentate rezultatele, aprecierile din presa locală referitoare la activitatea competițională subliniind contribuția jucătorilor orădeni la dezvoltarea acestui sport în țara noastră.

Cuvinte cheie: tenis, istoria sportului, presă, Oradea.

Abstract

Introduction

The work approaches the appearance and development of the tennis game in Oradea from the end of the 19th century until the 30's. It contributes to a better knowledge of tennis history in Oradea especially during the inter-war period.

Approached issue

Our purpose is, based on information found in the local press and in documents found in private collections, to present aspects regarding the development of materials in this sport, sportive clubs as well as the main competitions organized during that period. There are also presented the most important players who distinguished themselves nationally and internationally.

Within the research activity in order to elaborate the paper-work, we have studied articles from the press in Oradea between 1895 and 1937, we have had conversations with people who have certain documents referring to the studied topic

¹ University of Oradea, Facultatea de Geografie, Turism și Sport

and we have consulted a series of iconographic materials which have completed our knowledge regarding these events.

Conclusions

Based on the obtained data, there are presented the results, appreciations from local press referring to competition activity emphasizing the contribution of players from Oradea to the development of this sport in our country.

Key words: tennis, sports history, press, Oradea.

Introducere

Tenisul este unul dintre sporturile cele mai de timpuriu introduse la noi. Majoritatea surselor vorbesc, pentru vechiul regat, despre anii 1898 – 1899, prima grupare cunoscută fiind Galatz Tennis Club, înființat în 1898 (Voia, 1979). Cu toate acestea, așa cum vom vedea, în Oradea, la fel ca și în alte centre din Ardeal, se disputau deja partide de tenis în acești ani.

Unul dintre aspectele care au marcat apariția tenisului este acela că el se adresa, în general, elitei, oamenilor avuți, de aceea acest sport a fost, cel puțin la început, prea puțin remarcat de marele public.

Încă de la sfârșitul secolului al XIX-lea Oradea s-a afirmat ca un oraș cu o puternică dezvoltare comercială, economică și culturală. Nu este de mirare că, mai ales în perioada interbelică, au apărut numeroase cluburi și asociații sportive. Printre disciplinele sportive care s-au afirmat în acești ani tenisul ocupă un loc de frunte.

Avântul tenisului, practicarea sa de un număr mare de tineri, intelectuali, elevi, face ca în anul 1896 să ia ființa Asociația Tenismenilor din Oradea Mare, grupare sportivă care într-un timp scurt are un număr mare de membri, organizează numeroase concursuri, jucătorii orădeni obținând rezultate remarcabile (medalia de argint) chiar și în finala Campionatului Ungariei. Apariția asociației sportive este precedată de darea în folosință, în anul 1895, a bazei sportive din parcul Rédhey (Borovszky, 1901). Emblematic pentru nivelul atins de această disciplină sportivă este faptul ca la începutul secolului al XX-lea în Oradea erau 67 de terenuri de tenis în diferite zone ale orașului. (Demjén, 1996)

Imagine 1 Teren de tenis la Oradea în perioada interbelică, actualul Palat al Copiilor (sursa: album Bálint Nagy)

Un moment important în istoria sportului orădean l-a reprezentat înființarea, în anul 1906, a Asociației Sportive din Oradea, prima structură sportivă care era organizată și funcționa pe principii moderne. Este demn de remarcat faptul că în cadrul acesteia a funcționat și prima secție de tenis din orașul Oradea. (Blaga, 1998)

Principalele asociații sportive din Oradea au avut secții de tenis astfel că, pe lângă cele amintite, mai putem menționa Clubul Athletic Oradea, Asociația Sportivă Înțelegerea Oradea, Asociația Sportivă a Muncitorilor Stăruința Oradea, Asociația Sportivă Maccabi Oradea sau Clubul Sportiv Crișana. (Török, 1937)

Acesta din urmă avea, în 1937, avea un Comitetul de conducere din care făceau parte președinte dr. Ion P. Băncilă, prefectul județului, președinte executiv prof. I. Buzea și secretar general dr. Emil Cioloca, cuprinzând, pe lângă echipa de fotbal, următoarelor secții sportive:

Atletism - președinte Balog Gheorghe, șef de cabinet al prefectului.

Box - președinte Crăciun I. de la Serviciul Drumuri și poduri.

Lupte - președinte Recheșan Gheorghe, de la Administrația Financiară.

Scrimă - președinte Holban V., de la Banca Victoria.

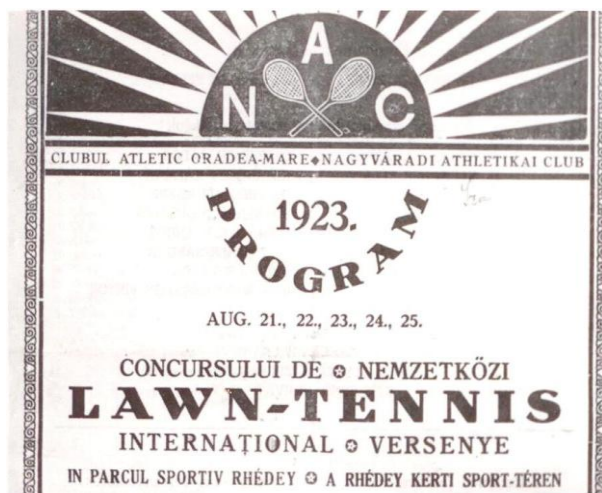
Tenis - președinte Moldovean I., de la camera de Comerț și Industrie.

Natație - președinte Ghidoșan Gheorghe, de la Chestura Oradea.

Turism - președinte Covaci Iosif de la Banca Românească.

Ciclism - președinte Dauer I., ceasornicar și bijutier

(Arena Sporturilor, 1937).

Imaine 2 Afișul unui concurs de tenis organizat de CAO în 1923 (sursa: album Bálint Nagy)

Problematica abordată

Tenisul s-a bucurat de un bogat calendar competițional iar practicanții săi au obținut rezultate bune nu numai pe plan local dar și la nivel național și internațional. Astfel, în cadrul turneului disputat la Budapesta în luna iunie 1901, orădeanul Schmidt Ödön s-a clasat pe locul I (***) 1901). La concursul din capitala Ungariei desfășurat

la începutul lunii iunie 1902, orădenii Tóth Ede și Schmidt Ödön s-au clasat pe locurile II, respectiv III. (***) 1902)

În perioada interbelică baza materială se îmbunătățește prin darea în folosință a primei săli de tenis din România. Competițiile se diversifică și apar:

Cupa Clubului Athletic Oradea

Cupa Dreher – Hagenmacher, la care au participat “cei mai buni “tenniseuri” ai României, Ungariei, Austriei și ai celorlalte țări apropiate” (***) 1931 c).

Cupa Haggibor

Cupa Clubului Athletic Cluj.

Un moment important din activitatea sportivă a orașului a fost și vizita ilustrului campion francez Henri Cochet. În drum spre Uniunea Sovietică, unde avea să participe la campionatele de la Rostov-pe-Don, el s-a oprit la Oradea și Cluj.

Nr. 503/28 aprilie 1931 al Gazetei de Vest anunța prezența la Oradea a campionului mondial de tenis Cochet iar concursul de tenis care urma să aibă loc cu această ocazie cuprindea partidele:

Cochet – Merlin

Cochet, contele Zichy – Merlin, Balázs

Cochet, Balázs – Merlin, contele Zichy

Concursul organizat s-a bucurat de o asistență de onoare formată din generalul Eliade, prefectul Sofronie, reprezentanții Primăriei și ai cercului Franco Român. (***) 1931 a)

Jucătorul francez a fost dorit și în capitală dar nu s-a reușit aducerea sa nici măcar pentru un meci demonstrativ (Voia, 1979).

Cea mai importantă jucătoare a acestei perioade este Ziszovits Lenke-Popper Născută în 1909 la Petroșani ea a devenit, din 1923, jucătoare a secției de lawn-tenis a Clubului Athletic Oradea. Între anii 1930 – 1938 a cucerit de cinci ori titlul de campioană națională la proba de simplu feminin, 1930, 1931, 1932, 1933 și 1938. A câștigat de patru ori titlul de campioană națională la proba de dublu feminin: în 1930 și 1933 împreună cu Nini Gulescu, în 1931 cu E. Schlosser și în 1935 având ca parteneră pe Magda Berescu . În 1931 ea a participat la un număr de 29 de concursuri dintre care 9 internaționale (Cernăuți, Semmering, Oradea, Satu Mare, Cluj, Reichenau, Sinaia, Lillafüred, București), La acestea a obținut, la diferite probe, 29 locuri întâi, 8 locuri 2 și 8 locuri 3. (Voia, 1979).

Ziszovits Lenke-Popper a făcut parte și din echipa națională a României la primele trei ediții ale Campionatelor Balcanice la tenis, disputate la Atena. La prima ediție, 1930, a obținut medalii de argint la simplu femei și în proba pe echipe. La ediția din 1931 locut doi alături de Nini Gulescu, la proba de dublu femei și medalia de aur la proba pe echipe. La cea de-a treia ediția, 1932, disputată numai pe echipe, a cucerit medalia de argint (Voia, 1987).

Presa locală a consemnat toate aceste rezultate iar Arena Sporturilor de luni 31 august 1936 a prezentat un amplu interviu cu sportiva clubului CAO. Era menționat și faptul că Ziszovits Lenke-Popper a fost decorată de regele Carol II cu Meritul cultural pentru sport. (***) 1936)

Alături de Ziszovits Lenke în tenisul feminin orădean s-au mai afirmat în această perioadă Ziszovits Böske, Hartmann Ecaterina, Márton Lili, Liszka Manc, Irina Padrubán, Arató Klari, Somogy Klari sau Berescu (Bereczky) – Rurac Magda. (Maroti, 2011).

Dintre bărbați menționăm pe Steiner Endre (participant la Jocurile evreiești de la Praga din 1933 și clasat printre primii 10 jucători ai României), Werwath Imre, Balogh Endre, Bleyer Sándor, Schustek György, Slezák József, Adorján Páll, Grunvald Emerich, Grosz Sándor, Frólich János, Petrovics Mihai.

Ca o ilustrare a rezultatelor tenismenilor orădeni reproducem și clasificarea jucătorilor români de tenis dată publicității de Uniunea societăților române de tenis și apărută în numărul din 15 decembrie 1931 al Gazetei de Vest (subliniați jucătorii din Oradea).

Domni

1. Paulief
2. Mișu
3. Reli
4. Bunea
5. Botez
6. Cantacuzino și San Galli
7. **Werwath**
8. Hamburger

Doamne

1. **Zissovits**
2. Nini Golescu
3. **Liszka**
4. Aslan și **Somogy**
5. **Arató**
6. Schlosser
7. **Márton**
8. Caracostea și Wertheim
9. Füllöp
10. Kemény.

(Gazeta de Vest, 1931 b)

Alături de jucătorii amintiți subliniem și existența la Oradea a unor antrenori pricepuți ca Máthé Andor și a unor conducători valoroși ca Németh Pál, fondatorul secției de tenis de la Clubul Athletic Oradea sau Popper Ernő, principal manager și organizator de competiții, ulterior președintele secției de tenis de la Clubul Athletic Oradea.

Concluzii

Tenisul orădean s-a afirmat puternic în perioada interbelică având jucători cu rezultate bune în competițiile naționale și internaționale. Cu o bază materială bine dezvoltată, cluburi și asociații puternice, antrenori și conducători valoroși, realizările din tenisul orădean au marcat dezvoltarea acestui sport în țara noastră.

Popper Ernő s-a afirmat ca unul dintre cei mai buni manageri sportivi cu o deschidere europeană și relații sportive în țări precum Ungaria, Austria, Elveția, Franța.

Prin competițiile organizate la Oradea în perioada interbelică orașul a intrat în circuitul internațional al jocului de tenis.

Conflicte de interese

Nimic de precizat.

Bibliografie

Blaga, E., *"Oradea un oraș al sporturilor cu peste o sută de ani de activitate"*, partea I, 1835 – 1940, în *Analele Universității din Oradea*, Fascicula Educație Fizică și Sport, 1998: 3 - 13.

Borovszky, S., *"Sportegyesületek"* (Asociații sportive), în: *Biharvármegye és Nagyvárad* (Comitatul Bihor și Oradea), Apollo Irodalom Társaság, Budapest, 1901.

Demjén, L., *"File din istoria fotbalului orădean și alte ramuri sportive"*, Editura Imprimeriei de Vest, Oradea, 1996: 217 - 223.

Maroti, Ș., *"Ziszovits Lenke-Popper – o jucătoare emblematică a tenisului românesc din perioada interbelică"*, în *Palestrica mileniului III Civilizație și sport*, vol. 12, nr. 3, iulie – septembrie, 2011: 289 - 293.

Nagy, B., „Album de fotografii”, Oradea

Török, T., *„A Biharmegye, Nagyvárad kultúrtörténete, Öregdiákjainak Emlékönyve”* [Istoria culturii județului Bihor și Oradei. Albumul elevilor bătrâni], Sonnenfeld Adolf Részvénytársaság, Nagyvárad, 1937.

Voia, R., *"Tenis Mică enciclopedie"*, Editura Sport-Turism, București, 1979.

Voia R., *"Tenis de la A la Z"*, Ediția a II-a, Editura Sport-Turism, București, 1987.

* * * *"Campionul francez Henri Cochet, la Oradea"*, în: *Gazeta de Vest*, anul I, nr. 503, Oradea, 28 aprilie 1931 a: 1

* * * *"Clasificarea jucătorilor de tenis din România"*, în: *Gazeta de Vest*, anul I, Oradea, 15 decembrie 1931 b: 4.

* * * *"Cupa Dreher – Hagenmacher"*, în: *Gazeta de Vest*, anul I, Oradea, 11 iulie 1931 c: 5

* * * *„Nagyvárad sportman sikere"*, [Succesul unui sportiv din Oradea] în: *Nagyvárad*, vasárnap, június 9, XXXII évfolyam, 133 szám, Nagyvárad, 1901: 9

* * * *„Nagyváradia diadala"*, [Triumful orădenilor] în: *Nagyvárad*, szombat, június 7, XXXII évfolyam, 133 szám, Nagyvárad, 1902: 5

* * * *„Tenis. De vorbă cu doamna Popper, fostă campioană a României"*, în: *Arena Sporturilor*, luni 31 august, anul I, nr. 1, Oradea, 1936: 3

PERSPECTIVE ALE TURISMULUI MONTAN CA MIJLOC DE LOISIR

PERSPECTIVES OF MOUNTAIN TOURISM AS A LEISURE ACTIVITY

Lucaciu Gheorghe¹, Lucaciu Simona²

Rezumat

În evoluția societății contemporane, sportul a evoluat deasemenea, într-o realitate complexă. Calitatea și cantitatea ofertei sportive cresc simultan cu creșterea numărului persoanelor implicate, deoarece, a face sport a devenit un stil de viață, o modalitate de a ieși în evidență.

Sportul de loisir reprezintă o componentă socio-culturală a societății, dar în același timp și un factor de dezvoltare. Una din cele mai importante implicații este legată de marea diversitate a acțiunilor motrice implicate, acest aspect determinând gradul ridicat de accesibilitate pentru toate categoriile de persoane, indiferent de vârstă, gen ori abilități practice.

Acest tip de activități, utilizează o gamă variată de mijloace; alegerea acestor mijloace este determinată de condiții economice și geografice, nivelul de civilizație, tradiții culturale și sociale.

Întregul bagaj de mijloace poate fi practicat individual (activitate neinstituțională) și în forme necompetiționale, în interior ori în aer liber, ultima formă răspunzând foarte bine nevoii de reîntoarcere la natură și de a face mișcare în tabere sau vacanțe, la mare ori la munte.

Influențele pe care turismul montan le determină în mod direct (asupra subiecților, studenții facultății noastre) și indirect (asupra viitorilor elevi ai actualilor noștri studenți), trebuie studiate, deoarece implică aspecte instructive, educative, sociale și nu în ultimul rând economice.

Cuvinte cheie: perspective, turism montan, loisir

Abstract

In today's society evolution, sports advanced too, in a complex reality. Quality and quantity of the sportive offer, increase in the same time with increasing of the people's involved number, because, making sport became a life style, a way to stand out in bold relief.

Leisure sport means a socio – cultural aspect of the society, but in the same time a factor of developing. One of the most important implications is about the great diversity of motions involved, this aspect determinig the high level of accesibility for all kind of persons, indifferently of age, gender or practical abilities.

¹ Universitatea din Oradea, Facultatea de Geografie, Turism și Sport, ghita_lucaciu@yahoo.com

² Școala Gimnazială „D. Cantemir” Oradea

This type of activity uses very diverse practice means; this means selection is determined by economic and geographic conditions, civilization level, cultural and social traditions. All the content can be practiced in unorganized and uncompetitive forms, inside or outside, the last of them answering very well to the need of returning to the nature and making sports in camps or holidays, at seaside or mountains.

The influences that the mountain tourism makes directly (on our students) and indirectly (on the future students of our students), must to be studied, because of the instructive, educational, social, and not at the last, economical aspects involved.

Key words: perspectives, mountain tourism, leisure

Introducere

În condițiile de dezvoltare a societății contemporane, sportul a evoluat și el într-o realitate multiformă, atât din perspectiva mișcării propriu-zise, a caracteristicilor subiecților, cât și din cea a motivației pentru participare.

Calitatea și cantitatea ofertei sportive evoluează în paralel cu creșterea numărului de participanți, deoarece, a face sport a devenit pentru multe persoane un mod de evidențiere personală și chiar un mod de viață (Binkowska-Bury M, Penar-Zadarko B, 2009).

Influențele pe care turismul montan le produce în mod direct (asupra participanților, inclusiv asupra studenților noștri) dar și indirect (inclusiv asupra viitorilor elevi ai studenților noștri) trebuiesc studiate, datorită multiplelor aspecte instructive, educative, sociale și nu în ultimul rând economice, implicate (Bran F, Simion T, Nistoreanu P, 2000).

Definirea ariei de interes

Sportul pentru toți reprezintă un aspect socio – cultural al societății, dar în același timp și un factor al dezvoltării acesteia. Adrian Dragnea definește sportul pentru toți ca formă a sportului care, în general, nu are caracter competițional, fiind practicat atât în cluburi cât și în forme neorganizate. Deoarece mai recent unii autori (Dragnea A, 2002, Bota A, 2007) denumesc această activitate ca **activitate motrică de timp liber**, vom utiliza în continuare această sintagmă. Unul din aspectele cele mai importante este reprezentat de diversitatea actelor motrice ce pot fi practicate în cadrul său, aspect care determină gradul ridicat de accesibilitate pentru toate categoriile de persoane, indiferent de vârstă, sex ori aptitudini motrice.

Din semnificația sintagmei menționate anterior, este credem evident conținutul acestui tip de practică (acțiuni motrice simple sau complexe, împrumutate din tehnica specifică unor ramuri ori discipline sportive, practicate în condiții regulamentare simplificate, în absența caracterului competițional, în mod organizat sau nu, în timpul liber al oricărei persoane). Activitățile motrice de timp liber utilizează mijloace foarte diverse, alegerea lor fiind determinată de condițiile economice, geografice, gradul de civilizație, tradițiile culturale și sociale specifice locului.

În altă ordine de idei, conținutul său poate fi practicat în forme neorganizate și necompetiționale și poate fi constituit din întreaga gamă de acte motrice desfășurate în interior sau în aer liber, ultima categorie răspunzând foarte bine nevoii de reîntoarcere la natură și necesității de a face sport în tabere, vacanțe, în campinguri, pe malul mării ori în vârf de munte. Fără a face o enumerare cu caracter normativ (Simonek J, 2010), putem aminti întraga gamă de sporturi clasice (jocurile sportive, înotul, ciclismul,

canotajul și altele), altele care deschid noi câmpuri de activitate (atletismul – jogging-ul, schiul, navigația, etc.) sau activități foarte intense, chiar riscante, sub forma sporturilor extreme (escalada, schiul extrem, zborul cu parapanta, bungee jumping, rafting etc)

Scopul și obiectivele activităților motrice de timp liber

În ultima perioadă, a apărut tot mai frecvent, tendința de a pune un accent parcă prea mare pe funcția recreativă, fapt ce a determinat și denumirea tuturor activităților specifice timpului liber cu sintagma „activități recreative”, ceea ce după părerea noastră este o greșeală, apărând astfel ca necesară abordarea temei funcțiilor îndeplinite. În acest context, considerăm că a împrumutat ce este mai bun din cele două sisteme de clasificare, este cea mai bună abordare și că astfel, putem vorbi despre următoarele funcții ale activităților motrice de timp liber (Dragnea A, 2006, Bota A, 2007):

1. Funcția conativă, de satisfacere a dorinței de mișcare, are în vedere faptul că această dorință a omului este naturală, reprezentând din preistoria umanității, esența existenței sale, producând efecte prin descărcarea energetică, prin efortul de voință, prin trăirile afective etc.;

2. Funcția compensatoare, se referă la refacerea resurselor organismului și pregătirea pentru noi eforturi, mai ales în condițiile efectelor determinate de specificul vieții moderne (transporturi, informatizare, cibernetizare, preponderența activităților sedentare etc.);

3. Funcția recreativă, de divertisment, urmărește crearea unui climat de viață pozitiv, optimist;

4. Funcția de socializare (sau integrativă), este caracteristică activităților de grup, facilitând interacțiunea dintre indivizi, contribuind la socializarea acestora, la dezvoltarea spiritului de cooperare, de înțajutorare;

5. Funcția culturală (sau educativă), manifestată prin noțiuni ca fair-play, autodepășire, angajare față de sine și față de parteneri, cunoașterea propriei culturi sau a altor culturi etc.;

6. Funcția economică, percepută din perspectiva cheltuielilor ocazionate de practica sportivă de timp liber, dar și de serviciile conexe implicate în această practică, această preocupare devenind și consumator și producător de bunuri și servicii;

Activitățile motrice de timp liber nu se adresează unilateral vreunei funcții, aceeași activitate putând întruni mai multe caracteristici (de exemplu turismul de munte le poate întruni aproape sau chiar pe toate) și de aceea considerăm că este de dorit să fie utilizate în practică, activități a căror finalități să fie subordonate cât mai multor funcții, dacă se poate tuturor.

Turismul de munte ca formă de practicare a activităților motrice de timp liber

O definiție din multe acceptate, prezintă turismul „ca pe un ansamblu de măsuri puse în aplicare pentru organizarea și desfășurarea unor călătorii de agrement sau în alte scopuri, realizate fie prin intermediul unor organizații, societăți sau agenți specializați, fie pe cont propriu, pe o durată limitată de timp, precum și industria care concurează la satisfacerea nevoilor turiștilor.” (Minciu R, 2002)

În literatura de specialitate există numeroase puncte de vedere privind diferențierile dintre tipurile de turism și formele de practicare a acestuia. Meritul în ceea ce privește delimitarea dintre tipurile de turism și formele acestuia, îi aparține lui Bernecker (1962), el considerând că tipurile de turism reflectă deosebiri ce apar în esența internă a

turismului, deosebirile fiind determinate de motivații. Forma de turism reliefează modul concret și circumstanțele în care se realizează practic turismul. Tipul ține deci de esența turismului, iar forma de natura manifestării lui.

Sintetizând clasificările anterioare, I. Mac (citată de Măhăra Gh, 1995) distinge patru tipuri de activități turistice:

A. Turismul de timp liber;

- a – turismul de recreere (plimbări, drumeții, excursii, vacanțe);
- b – turismul de recreere și îngrijire a sănătății;
- c – turismul de vizitare (cultural, social, familial, religios);
- d – turismul de distanță mică;

B. Turismul de tranzit (voluntar și condiționat);

C. Turismul cultural și sportiv (manifestări folclorice, festivaluri, concursuri sportive etc.);

D. Turismul profesional (științific, cultural, tehnic, afaceri, diplomație etc.).

O altă clasificare (Cocean P, 1997), delimitează următoarele tipuri de turism:

- Turism de recreere;

- Turism de îngrijire a sănătății;

- Turism cultural;

- Turism complex (de recreere și refacere, de recreere și informare, ș.a.).

Cea de a doua clasificare ni se pare mai sintetică, permițând includerea turismului de munte în categoria turismului complex.

Rolul turismului de munte

Abordarea acestuia (a turismului de munte) de pe o poziție instituțională, prin introducerea sa în Planul de Învățământ al Facultății de Educație Fizică și Sport, urmărește, datorită impactului acestei activități asupra unui număr tot mai mare de persoane din categorii tot mai diverse, multiplicarea posibilităților de opțiune în ce privește incluziunea profesională (de ce nu, profesii ca ghid montan, monitor sau instructor în tabere de munte, etc.).

Pe de altă parte, credem că trebuie să ne întrebăm dacă finalitățile Cursului de turism montan și orientare sportivă, se subscriu componentelor procesului instructiv – educativ specific învățământului superior de educație fizică și sport (cărora le sunt supuși studenții noștri și cărora le vor fi supuși viitorii lor elevi). Ilustrul profesor Gheorghe Cârstea (1993), clasifică astfel aceste componente (în care încercăm să vedem dacă putem include finalități specifice turismului de munte):

- a) cunoștințe de specialitate, evident de natură teoretică (documentare, echipament și materiale, transport, organizarea taberelor, construcții și amenajări utile, orientarea pe teren, monumente, ecologie etc.);
- b) indici morfo – funcționali ai organismului, indici superiori dar mai ales armonioși pe plan somatic și funcțional, stimulați și prin practica specifică turismului de munte;
- c) calitățile motrice de bază, în special îndemânarea (deplasare în condiții speciale, cățărare, construcții și amenajări etc.) și rezistența (trasee cu durata de la 1-2 , până la 6-8 ore, cu diferite configurații);
- d) deprinderile și priceperile motrice (în sensul

Cele două
componente, se
află în strânsă
inter-dependență

actelor motrice efectuate în condițiile specifice reliefului montan);

- e) elemente de conținut specifice celorlalte laturi ale educației, prin dezvoltarea unor importante trăsături de natură intelectuală (acțiuni și decizii care implică întreaga colectivitate, deoarece “muntele nu iartă”), morală (personalitate, caracter, atitudini sociale), estetică (frumusețea naturii în stare pură, dacă este conservată).

Concluzii

Influențele pe care le exercită turismul de munte în mod direct (asupra generațiilor succesive de studenți) dar și în mod indirect (asupra viitorilor elevi ai actualilor noștri studenți), pot și vor fi studiate prin intermediul unor cercetări privind efortul specific în turismul montan și a unor chestionare sociologice, deoarece această activitate exercită mult prea multe influențe de natură instructivă, educativă, socială și nu în ultimul rând economică, pentru a nu fi tratată cu maximă atenție.

Conflicte de interese

Nu există.

Precizări

Articolul valorifică informații cuprinse în teza de doctorat a primului autor.

Bibliografie

- Binkowska-Bury M, Penar-Zadarko B. *The level of knowledge about health and health behaviour among students*. Academic Physical Education 2009, 19-28
- Bota A. *Kinesiologie*, Editura Didactică și Pedagogică R.A., București, 2007, 89-92
- Bran F, Simion T, Nistoreanu P. *Ecoturism*, Editura Economică, București, 2000, 119-121
- Cârstea Ghe. *Teoria și metodică educației fizice și sportului*, Editura Universul, București, 1993, 15-17
- Cocean P. *Geografia turismului românesc*, Editura Focul Viu, Cluj-Napoca, 1997, 19-21
- Dragnea CA., Mate-Teodorescu S. *Teoria sportului*, Editura FEST, București, 2002, 33-35
- Dragnea CA. *Elemente de psihosociologie a grupurilor sportive*, Editura CD Press, București, 2006, 82-85
- Măhăra Gh. *Geografia turismului*, Editura Universității din Oradea, 1995, 23-25
- Minciu R. *Economia turismului* (ediția a II-a revăzută), Editura Uranus, București, 2002, 14-15
- Simonek J. *Outdoor Physical Activities*, Univerzita Konstantina Filozofa v Nitre, 2010, 18-27

SPORTUL MIJLOC DE PROPAGANDĂ POLITICĂ PE PLAN EXTERN, ÎN EPOCA N. CEAUȘESCU

SPORT AS TOOL OF EXTERNAL POLITICAL PROPAGANDA, IN N. CEAUSESCU'S ERA

Marinău Marius¹

Rezumat

În perioada postbelică, sportul și-a pus amprenta asupra proceselor social-politice de transformare a țării, fiind un important mijloc de propagandă politică și de atragere a tinerilor în rândul organizațiilor comuniste.

În această lucrare, ne-am propus să evidențiem modul în care sportul a fost utilizat de către puterea politică a României din perioada vizată, ca mijloc de propagandă politică pe plan extern.

Cuvinte cheie: istoria sportului, propagandă politică, boicot

Abstract

In the post-war period, the sport had a major impact in the social and political processes for the country's formation, being an important propaganda tool especially for young people in order to get them in communist organisations.

Through this study, we have intended to show how sport was used by Romanian Government as a propaganda tool in the foreign policy.

Key words: sport history, political propaganda, boikott

Introducere

Unul dintre principalele mijloace de propagandă a regimului pe plan extern l-au constituit rezultatele obținute la competițiile internaționale de anvergură, în mod special cele de la competiția supremă în sport (Jocurile Olimpice), deoarece așa cum însăși oficialitățile vremii acceptau “prin amploarea lor, prin interesul pe care îl trezesc în toate țările lumii, Jocurile Olimpice au devenit un fenomen social, care angajează într-un anumit fel prestigiul țărilor participante”. (A.N.R., dos. nr. 54/1964)

N. Ceaușescu, legat de rolul de ambasador al politicii de stat al sportului, declara în mesajul adresat participanților la Conferința pe țară a mișcării sportive din 1973 că: “mișcarea noastră sportivă și slujitorii ei, trebuie să-și facă un titlu de onoare din a contribui, prin succesele pe care le obțin în confruntările internaționale, la păstrarea și sporirea înaltului prestigiu de care România socialistă se bucură pe plan mondial, ca rezultat al realizărilor pe care le obține în dezvoltarea internă, al politicii consecvente de pace și colaborare pe care o promovează”. (*Lucrările conferinței pe țară a mișcării sportive*, 1973)

¹ Universitatea din Oradea, Facultatea de Geografie, Turism și Sport,
marius_marinau@yahoo.com

Metode

Pentru elaborarea acestei lucrări am utilizat metoda studierii documentelor de arhivă referitoare la tema abordată și am analizat acțiunile și hotărârile oficialităților vremii.

Subiect

Statistica realizată pe baza rezultatelor obținute de sportivii români la cea mai puternică și reprezentativă competiție sportivă, Jocurile Olimpice, evidențiază progresul imens pe care l-a făcut sportul din România în perioada în care la putere s-a aflat N. Ceaușescu. Dacă în perioada interbelică aproape putem să spunem că nu contam din punct de vedere valoric pe scena sportivă internațională, după cel de-al doilea război mondial România obține performanțe din ce în ce mai bune, ajungând ca la ultimele patru ediții ale Jocurilor Olimpice desfășurate în “epoca N. Ceaușescu” (1976, 1980, 1984 și 1988) să se claseze, de fiecare dată, între primele zece națiuni ale lumii.

Puterea comunistă a considerat întotdeauna că rezultatele mai bune obținute în sport, comparative cu cele obținute de sportivii din țările capitaliste, demonstrează eficiența sistemului politic, iar în comparație cu celelalte state comuniste aceste rezultate aveau darul de a demonstra mai eficienta aplicare a ideologiei comuniste. Puterea politică a realizat rolul important, de mijloc de propagandă comunistă și de formare în exterior a unei imagini favorabile României și lui N. Ceaușescu, pe care sportul îl poate avea pe plan internațional și a acordat mișcării sportive o atenție deosebită.

Acțiunile de propagandă externă, orientate spre a face cunoscute succesele sportive românești și implicit “eficiența sistemului românesc de educație fizică sub conducerea P.C.R.” s-au realizat, pe lângă rezultatele din competițiile importante, în special în cadrul contactelor directe dintre delegațiile sportive sau oficiale care s-au deplasat în străinătate.

Acestor acțiuni li se adaugă diferite materiale, cărți, pliante, broșuri, albume, tipărite în limbi de circulație internațională și popularizate la diferite manifestări sportive (și nu numai) internaționale, unde de multe ori erau “afișate” și personalități sportive românești care se bucurau de notorietate pe plan internațional. Un exemplu edificator în acest sens îl constituie Nadia Comaneci care după retragerea din activitate, deși pe plan intern avea o funcție de decor fără nici o putere decizională, pe plan extern a fost “expusă” la câteva competiții internaționale cum ar fi J.O. Los Angeles '84 și C.E. de gimnastică de la Moscova din '86 doar în scopuri de propagandă cum ar fi interviuri, dineuri, reuniuni și alte acțiuni de reprezentare. Asta până la un moment dat când, se pare, faima sa a început să deranjeze anumite persoane. (Raețki G, 1990) Astfel, începând cu anul 1986 și până în 1989, când asumându-și un risc imens a “fugit” din țară, Nadia nu a mai putut face nici o deplasare în străinătate.

O altă formă de propagandă externă a fost încercarea de a sprijini atât material cât și cu specialiști țările mai puțin dezvoltate. Spre exemplu doar în 1973, cu apobarea C.C. al P.C.R. (A.N.R., Fond CC al PCR, Secția Propagandă și Agitație, dos. 3/1973), C.N.E.F.S. a trimis mai mulți antrenori, de la disciplinele unde sportivii români obțineau rezultate bune pe plan internațional, în țări cu tradiție mai mică în practicarea ramurilor de sport respective: Algeria, Iran, Irak, Albania, Siria, Volta Superioară,

Libia. În 1976 N. Ceaușescu autorizează Ministerul Educației și Învățământului să doneze unor școli din Vietnam (A.N.R., Fond CC al PCR, Secția Propagandă și Agitație, dos. 3/1973), pe lângă aparatură și rechizite școlare, și echipament sportiv: teniși, tricouri, șorturi etc.

De asemenea numeroși tineri din diferite “țări pretine”, în special din Orientul mijlociu, țările din nordul Africii și din țările comuniste, studiau la ICEF (devenit ulterior IEFS) București. Ulterior mulți dintre acești au ajuns antrenori de succes pe plan internațional și au făcut o bună propagandă învățământului superior românesc de specialitate.

Chiar dacă mai puține numeric legăturile, pe linia schimbului de specialiști, cu țările occidentale au fost de un succes mediatic mult mai mare în presa europeană. Un exemplu edificator în această direcție este cel al antrenorului de fotbal Ștefan Kovacs. În 1973 (A.N.R., Fond CC al PCR, Secția Propagandă și Agitație, dos. 3/1973) Fernard Sastre, președintele Federației Franceze de Fotbal, îi scria lui N. Ceaușescu rugându-l să intervină pe lângă “autoritățile sportive românești pentru a permite venirea în Franța a domnului Ștefan Kovacs și întărirea relațiilor de prietenie dintre cele două țări ale noastre”. În raportul făcut lui N. Ceaușescu, de către conducerea CNEFS, asupra acestui caz se argumenta aprobarea cererii de plecare a antrenorului prin trecutul profesional al acestuia care constituia o premisă a reușitei și prin faptul că “va contribui la popularizarea fotbalului nostru într-o țară cu o presă dintre cele mai competitive din Europa” (A.N.R., Fond CC al PCR, Secția Propagandă și Agitație, dos. 3/1973). Ulterior, într-o notă (A.N.R., Fond CC al PCR, Secția Propagandă și Agitație, dos. nr. 5/1975) către N. Ceaușescu a Secției Relații Externe a CC al PCR se menționează că mai mulți membri ai guvernului francez, consilierul diplomatic al primului ministru și alți demnitari francezi au reînnoit rugămintea către conducerea de stat să aprobe prelungirea cu încă un an a aprobării date antrenorului român de a pregăti naționala de fotbal a Franței. N. Ceaușescu era rugat să aprobe prelungirea contractului deoarece un răspuns pozitiv ar determina: “un ecou favorabil în cercurile guvernamentale, mai ales acum în preajma vizitei primului ministru Chirac, dar și în opinia publică franceză”. (A.N.R., Fond CC al PCR, Secția Propagandă și Agitație, dos. nr. 5/1975)

Prin reprezentanții săi în organizațiile sportive internaționale, România a jucat un rol activ în aproape toate momentele delicate pe care le-a traversat lumea sportului în cea de-a doua jumătate a secolului XX. În toate aceste probleme CNEFS-ul acționa doar după aprobarea prealabilă a secretariatului C.C. al P.C.R., primită cu act cu număr de înregistrare de la Cancelaria C.C. al P.C.R. (A.N.R., Fond CC al PCR, Secția Propagandă și Agitație, dos. nr. 5/1975)

Politica apartheidului promovată de Africa de Sud a determinat în timp o primă autoizolare deliberată a României pe plan internațional și, bineînțeles, inclusiv pe linie sportivă. În 1974 CNEFS obținea aprobarea C.C. al P.C.R. în perspectiva unei posibile întâlniri cu reprezentativele Africii de Sud, atât la masculin cât și la feminin, în Cupa Davis, respectiv Cupa FILT, ca România să se retragă din competiție, chiar cu riscul unor sancțiuni din partea Federației Internaționale de Tenis (amenzi sau chiar neadmiterea echipelor românești la edițiile viitoare ale competiției). (A.N.R., Fond CC al PCR, Secția Propagandă și Agitație, dos. nr. 5/1975)

Până la urmă, îmbrățișarea politicii antiapartheid de către întreaga lume civilizată, a dovedit că pasul făcut de politica externă a României a fost unul corect, adaptat vremurilor.

În diferendul dintre R.P. China și Taiwan, care a dus chiar la retragerea chinezilor din C.I.O. pentru o perioadă de timp, România a fost de la început de partea Chinei, în încercarea “de a restabili drepturile legitime ale R.P. China în mișcarea olimpică internațională”. (A.N.R., Fond CC al PCR, Secția Propagandă și Agitație, dos. nr. 5/1975)

Ca urmare a refuzului unor țări din Asia de a primi echipele Israelului în competițiile continentale, România prin Alexandru Șiperco, reprezentantul său la C.I.O. negociază cu FIFA și UEFA includerea echipelor acestui stat în sistemul competițional european, demersul respectiv fiind soluționat favorabil. (Matache C, 2006)

În 1977 Nicolae Ceaușescu, personal, în timp ce viziona competiția la televizor, a ordonat retragerea din concurs a echipei feminine de gimnastică participantă la Campionatele Europene de la Praga. Aceasta, din cauza abuzurilor comise de brigăzile de arbitri împotriva gimnastelor românce pentru a favoriza delegația sovietică care “trebuia” prin rezultatele obținute de sportivii săi să arate lumii întregi că Uniunea Sovietică este “țara conducătoare în sport”. (Kukuskin G.L, 1955)

Procesul de formare a structurilor sportive internaționale a început în a doua jumătate a sec. al XIX-lea, s-a diversificat în perioada interbelică și s-a amplificat după cel de-al doilea război mondial. (Matache C, 2006)

Primele structuri sportive românești se afiliază la organisme internaționale de specialitate încă din prima parte a secolului trecut, însă România a aderat la întregul sistem competițional internațional abia începând cu anii '50.

După 1950 prezența românească în organizațiile sportive internaționale devine tot mai importantă atât numeric cât și ca importanță a funcțiilor ocupate. (Matache C, 2006) Datele statistice din arhiva MTS arată că în 1966 România era afiliată la 45 de organizații și federații sportive internaționale, iar în 1980 – la 70 de astfel de structuri (Alexe N, 2002). După anul 1981, în condițiile lipsei de fonduri pentru plata cotizațiilor anuale, o serie de organisme sportive din România și-au pierdut calitatea de membru al unor organizații sportive internaționale. Totodată, în anii '80, din aceste considerente nu s-au mai putut face afilieri la alte organizații sportive internaționale.

Tot mai multe personalități ale sportului românesc dobândesc funcții de conducere în organisme internaționale de resort. Aceasta atât ca urmare a valorii lor profesionale ridicate, dar uneori și datorită eficienței colaborării dintre țările comuniste în ceea ce privește votările (A.N.R., Fond CC al PCR, Secția Propagandă și Agitație, dos. nr. 22/1958) pe care federațiile internaționale le organizau. Între țările socialiste (A.N.R., Fond CC al PCR, Secția Propagandă și Agitație, dos. nr. 30/1974) existau consultări prealabile congreselor organizațiilor sportive internaționale care se încheiau cu înțelegeri de acțiune comună pe problemele de pe ordinea de zi a adunărilor respective. Astfel, în cazul alegerilor pentru funcțiile de conducere, țările socialiste adoptau de cele mai multe ori o poziție unitară. Același lucru se întâmpla și în cazul voturilor date în privința alocării organizării diferitelor competiții internaționale de anvergură.

Pentru acțiunile pe care doreau să le întreprindă, reprezentanții României la astfel de întruniri, aveau nevoie de aprobarea prealabilă a secretariatului CC al PCR primită cu act cu număr de înregistrare de la Cancelaria CC al PCR (A.N.R., Fond CC al PCR, Secția Propagandă și Agitație, dos. nr. 30/1974).

În perioada anilor '50-'80, sportivii români au participat la întrecerile rezervate sportivilor din țările socialiste, care se desfășurau conform regulamentelor federațiilor sportive internaționale: spartachiadele militare organizate prin rotație în țările membre sub egida Comitetului Sportiv al Armatelor Prietene (CSAP) cu sediul la Moscova; spartachiadele sportivilor aparținând cluburilor ministerelor de Interne, numite și „Dinamoviade”; spartachiade ale sportivilor aparținând cluburilor din sistemul cooperăției meșteșugărești, competiții ale cluburilor sindicale, competiții ale feroviarilor din țările socialiste.

Inițial, țările implicate în această colaborare pe linie sportivă au fost: Albania, Bulgaria, R.P. Chineză, Mongolia, Polonia, România, Ungaria, URSS, Iugoslavia, R.P.D. Coreană, R.D. Vietnam și Cuba, dar pe parcurs componența participanților la respectiva formă de cooperare sportivă a variat în funcție de relațiile dintre guvernele comuniste din aceste țări. Conflictele cu URSS au determinat R.P. Chineză și Albania să se retragă încă din anii '60 (Alexe N, 2002). Ulterior, în deceniul al nouălea au aderat la această formă de colaborare și organizațiile sportive din Laos, Cambogia, Afganistan, Etiopia, Angola, Yemen și Mozambic, țări care, la un moment dat, au îmbrățișat ideologia marxist-leninistă (Matache C, 2006).

În aceeași perioadă, deosebit de utilă a fost participarea la concursurile „Prietenia”, organizate pentru echipele reprezentative de juniori din unele țări socialiste, începând cu anul 1966, care au contribuit la lansarea pe orbita mării performanțe a numeroase tinere talente. Aceste întreceri se organizau la aproape toate disciplinele sportive și permiteau celor mai talentați juniori români participarea la întreceri ridicate ca nivel valoric fără cheltuieli foarte mari din partea statului roman. Având o ritmicitate anuală și desfășurându-se prin rotație în țările socialiste, în privința cheltuielilor de cazare și masă, de multe ori se mergea pe principiul reciprocității. Acest sistem competițional a încetat să funcționeze în anul 1990, o dată cu prăbușirea sistemului politic comunist în Europa (Matache C, 2006).

Tot în anii '50-'80, sportivii români au participat la competiții internaționale sau serbări cultural-sportive ale organizațiilor sportive muncitorești din Austria (Volksstimme), Finlanda (Uniunea Sportivă Muncitorească – TUL), Franța (Federația Sportivă și de Gimnastică a Muncii – FSGT), Italia (Uniunea Italiană a Sportului Popular – UISP), iar din anii '70 – și la Jocurile Sportive Hapoel din Israel (Alexe N, 2002). De asemenea, ei au participat, pe bază de invitații, la unele ediții ale spartachiadelor cehoslovace și din URSS (Alexe N, 2002).

Începând cu anul 1986, sportivii români participă, pe bază de invitații nominale, alături de cei mai buni sportivi ai lumii, la „Jocurile Bunăvoinței”, competiție multisport între SUA și URSS (Rusia), organizată la jumătatea ciclului olimpic, din patru în patru ani, prin rotație. Competiția era rezultatul destinderii raporturilor sovieto-americane după venirea lui Mihail Gorbaciov în fruntea statului sovietic (1985). Atașarea României, prin sportivii săi, la această competiție sportivă, era o măsură disperată a lui Nicolae Ceaușescu de a atenua izolarea sa politică ce venea atât de la Moscova cât și Washington.

Reprezentanții sportului românesc au participat și participă în continuare la o multitudine de competiții organizate în peste 150 de țări de pe toate continentele, realizând punți de comunicare cu sportivi din toate țările lumii. Începând cu anii '50, România a fost prezentă și la alte manifestări internaționale: concursuri de desene

pentru copii pe teme olimpice și expoziții filatelice olimpice organizate de CIO, festivaluri de film sportiv, expoziții de fotografii și afișe sportive etc. (Alexe N, 2002).

Însă, probabil, cea mai puternică lovitură de imagine pe care a dat-o regimul lui Ceaușescu în Occident a fost una legată de fenomenul sportiv. Este vorba de nealinierea României la boicotarea Jocurilor Olimpice de la Los Angeles din 1984, decizie acceptată de toate celelalte state ale blocului comunist la cererea expresă a Moscovei (Hoberman J, 1990).

Pe data de 28 iulie 1984 pe stadionul Colosseum în Los Angeles cu ocazia defilării din cadrul ceremoniei de deschidere a celei de-a XXIII-a ediții a J.O., delegației României i se face, de către cei 92 655 de spectatori, o primire deosebit de călduroasă. Cu excepția echipei țării gazdă, delegația România a fost cea mai ovaționată delegație (Alexandrescu H, 1985).

N. Ceaușescu era conștient că ne-boicotarea ediției din 1984 a J.O. i-ar afecta grav reputația de lider internațional independent și nu își putea permite să ia o astfel de decizie. Însă, probabil, din considerente tactice a amânat foarte mult un anunț oficial. Dorea ca la momentul potrivit să obțină maximum posibil din participarea României la J.O. de la Los Angeles, atât în plan politic cât și economic. În perioada 24-25 mai 1984, la Praga, a avut loc întâlnirea reprezentanților comitetelor olimpice naționale ale țărilor din Pactul de la Varșovia, cu privire la poziția față de Jocurile Olimpice, unde reprezentantul Comitetului Olimpic Român, Haralambie Alexa a anunțat că România a sprijinit întotdeauna mișcarea olimpică și în consecință țara noastră va participa la întrecerile de la Los Angeles.

Lui Ceaușescu nu i-a luat mult timp să culeagă roadele deciziei sale. În ziua următoare anunțului de la Praga în guvernul american se discută deja modalitățile de sprijinire și ajutor pe care administrația Reagan le putea oferi României: “Sub aceste auspicii și în sprijinul politicii noastre de diferențiere a țărilor din estul Europei, este important pentru noi să demonstrăm că există beneficii pentru membrii Pactului de la Varșovia care au rupt relația cu sovieticii. În ce privește România sunt multe cazuri de licențe de export care merită rezolvare rapidă” (Wilson H, 1981).

La opt zile de la anunțul de la Praga, SUA reînnoiesc statutul de națiune cea mai favorizată pentru România pentru încă un an. Deasemenea, organizatorii americani le-au creat românilor și o serie de facilități (Wilson H, 1981), suportând într-o măsură consistentă costurile în cea ce privește deplasarea delegației pe ruta București – Los Angeles și retur, mai ales în ce privește transportul materialelor de concurs (ambarcațiunile de canotaj, kayak-canoe, etc.). Cotidianul New York Times (citată în cotidianul ProSport, 17 iulie 2009) anunța în iulie 2008 că SUA ar fi plătit 120 000 dolari României pentru a nu se alătura boicotului celorlalte țări comuniste, ca susținere a participării la J.O. de la Los Angeles (Pro Sport, 2009).

La un an de la încheierea întrecerilor de la Los Angeles, Ceaușescu continua încă să strângă roadele deciziei sale politice. J.A. Samaranch, președintele Comitetului Internațional Olimpic, vine la București pentru ai înmâna lui Ceaușescu «Ordinul Olimpic» cea mai importantă distincție acordată de CIO, ca o recunoaștere a contribuției acestuia la dezvoltarea mișcării olimpice (Postolache N, 1995). După revoluția din 1989, J.A. Samaranch și-a nuanțat gestul, precizând: “oamenii au criticat acordarea Ordinului Olimpic lui Ceaușescu, dar aceasta nu a avut nimic a face cu recunoașterea guvernării interne a țării, ci cu acțiunea importantă de spargere a

boicotului țărilor comuniste, ceea ce a fost de o extremă importanță pentru viitorul Jocurilor Olimpice” (Wilson H, 1981).

Concluzii

În perioada postbelică sportul și-a pus amprenta asupra proceselor social-politice de transformare a țării, fiind un important mijloc de propagandă politică și de atragere a tinerilor în rândul organizațiilor comuniste. Rezultatele bune obținute de sportivii români în marile competiții internaționale erau întotdeauna prezentate ca fiind meritul sistemului politic și aveau rolul de a demonstra superioritatea acestuia în comparație cu alte sisteme politice, iar comparativ cu celelalte state comuniste trebuiau să demonstreze mai buna aplicare practică a concepțiilor privitoare la activitatea de educație fizică și sport.

Puterea politică a realizat rolul important, de mijloc de propagandă comunistă și de formare în exterior a unei imagini favorabile României și lui Nicolae Ceaușescu, pe care sportul îl poate avea pe plan internațional și a acordat mișcării sportive o atenție deosebită. Probabil, cea mai puternică lovitură de imagine pe care a dat-o regimul lui Ceaușescu în Occident a fost legată de fenomenul sportiv. Este vorba de nealinierea alături de toate celelalte state ale blocului comunist la boicotarea Jocurilor Olimpice de la Los Angeles din 1984.

Conflicte de interes

Nimic de declarat.

Precizări

Articolul valorifică rezultate din teza de doctorat a autorului.

Bibliografie

- Alexandrescu H. *Olimpiada californiană*, Editura Sport-Turism, București, 1985, p. 5-7
- Alexe N. *Enciclopedia Educației Fizice și Sportului din România*, vol. I-IV, Editura Aramis, București, 2002, p. 358-379, p. 501-503
- Hoberman J. *The Transformation of East German Sport*, în *Journal of Sport History*, vol. 17, University of Texas, Austin, 1990, p. 43-64
- Kukuskin G.L. *Cultura fizică sovietică – factor important de educație comunistă*, Editura Tineretului, București, 1955, p. 85-103
- Matache C. *Prezențe românești în organizațiile sportive internaționale*, Editura AdPoint, București, 2006, p. 149-197
- Postolache N. *Istoria sportului în România. Date cronologice*, Editura Profexim, București, 1995, p. 80-85
- Raetchi G. *Revenirea între stele*, Editura Divertis, București, 1990, p. 10-25
- Wilson E. H. *The Politics of The Olympic Games*, Editura University of California Press, Los Angeles, 1981, p. 89-96
- *** *Am fost plătiți să participăm?*, cotidianul “ProSport”, nr. 3649, 17 iunie 2009, p. 14
- *** Arhivele Naționale ale României. Fond CC al PCR, Secția Propagandă și Agitație, Dosarele: 22/1958 (f.12-17), 54/1964 (f.1-7), 3/1973 (f.35-76), 30/1974 (f. 7-26, f.110-122), 5/1975 (f.117-120), 26/1976 (f.3-4)

*** Department of State Memorandum for Robert McFarlane, The White House, from Charles Hill, Executive Secretary; Subject: "*Romania's Decision to Attend the Olympics - The U.S. Response*" 4 June 1984, apud Harold E. Wilson, op. cit., p. 90-94

*** Lucrările conferinței pe țară a mișcării sportive, Editura CNEFS, București, 1973, p. 1-7

IMPLEMENTAREA BASCHETULUI ȘI PRIMII ANI DE ACTIVITATE AI ACESTEI DISCIPLINE SPORTIVE ÎN ORAȘUL SALONTA, 1943 – 1973

IMPLEMENTATION OF BASKETBALL AND THE FIRST YEARS OF THIS SPORT IN SALONTA CITY, 1943 - 1973

Neagrău Cristina Ioana¹, Szilagyi Beata², Maroti Ștefan²

Rezumat

În Salonta, baschetul este jocul sportiv de echipă care, de-a lungul timpului, a fost disciplina sportivă cu cea mai largă bază de masă în rândul tinerilor din localitate și cu cele mai bune rezultate în competițiile naționale. Având în vedere acestea și că, în curând, se vor aniversa șaptezeci de ani de existență a baschetului în localitate, am considerat că elaborarea unei lucrări care să abordeze istoricul acestui sport este utilă și de actualitate.

Prin conținutul său, lucrarea prezintă interes, atât pentru cei care doresc să se informeze, dar și pentru cei care studiază trecutul ca mijloc de cunoaștere a evoluției baschetului salontan de-a lungul anilor.

În prima parte a lucrării este prezentat contextul în care a început să fie practicat acest sport în orașul Salonta. În continuare, este abordată evoluția baschetului din această localitate, rezultatele obținute în competițiile locale și naționale, sportivii promovați în eșaloanele competiționale superioare, în loturile naționale de juniori și de seniori ale României. Un loc aparte ocupă prezentarea jucătorilor, antrenorilor și conducătorilor care au avut o contribuție importantă la dezvoltarea baschetului din Salonta.

Cuvinte cheie: baschet, istoria sportului, Salonta

Abstract

In Salonta the basketball game is the team sport which, over time, was the most popular among the local youth and with the best results in national competitions. Given this, and that the seventy years celebration of basketball in the city is near, we considered that developing a paper which addresses the history of the sport is useful and timely.

Through its content, the work has interest, both for those who are eager to access, but also for those which are studying the past as a mean of understanding the evolution of basketball in Salonta city over the years.

In the first part of the paper the context in which this sport began to be practiced in the city Salonta is presented. Further, basketball development in this town is approached, results in regional and national competitions are also stated, athletes promoted to the higher echelons of competition in the national teams of juniors and seniors in Romania are also presented.

¹ Colegiul național „Arany János” Salonta

² Universitatea din Oradea, Facultatea de Geografie, Turism și Sport

Keywords: basketball, sport history, Salonta

Introducere

Imediat după inventarea sa, baschetul a cunoscut o rapidă expansiune. La nici un an de la actul său de naștere a trecut granițele țării de origine, Statele Unite ale Americii, fiind prezentat în cadrul unor demonstrații în orașele mexicane Puebla și Guadalajara. În anii care au urmat, misionari ai Young Man's Cristian Association (YMCA), dar și mulți foști studenți ai Școlii Superioare a Muncitorilor Creștini din Springfield au contribuit la promovarea și răspândirea baschetului în lume. În anul 1895 baschetul traversează Atlanticul, ajungând în Anglia. Doi ani mai târziu, este prezentat la Paris, când o echipă americană, condusă de profesorul absolvent al Colegiului din Springfield, Mel Rideout, sprijinit de secretarul general al YMCA din Paris, Emil Thies, face o demonstrație de baschet în sala din rue de Trévise. Tot în această perioadă, Robert Galley aduce baschetul în China. Duncan Patton are meritul de a fi pregătit prima echipă de baschet din India. Harek este cel care a făcut cunoscut acest joc sportiv de echipă în Iran. Tot în această perioadă, prin intermediul YMCA, baschetul este introdus și în Filipine. O Homori face cunoscut baschetul în Japonia. (Healy, 1982)

Popularitatea de care se bucura baschetul în Statele Unite, a făcut ca el să fie inclus în programul Jocurilor Olimpice din 1904, de la Saint Louis, ca disciplină demonstrativă. (Wallechinsky, 1996)

Dacă la scurt timp de la inventarea sa, baschetul a fost adoptat în multe țări ale lumii, în Europa de Sud-Est el a început să fie practicat abia după Primul Război Mondial. Când baschetul a devenit cunoscut în România, această disciplină sportivă era practică în multe țări ale lumii și avea deja o bogată istorie. În Crișana, chiar dacă în anul 1920, misionarii YMCA, Wilfred N. Keller, James W. Kirk, și șeful misiunii militare americane în Oradea, căpitanul Lewi, au promovat baschetul în cadrul unor demonstrații la Școala de Jandarmi, (Keller, 1920) acest joc sportiv de echipă a început să fie practicat abia la sfârșitul anilor '30.

Însemnările legate de programul de pregătire, din relatările unor sportivi din acea perioadă rezultă că la sfârșitul anilor '30 sportivi de la Clubul Athletic Oradea, Asociația Sportivă Maccabi și Asociația Sportivă Esta Sun practicau baschetul ca sport complementar. (Kiss, 1940)

Un rol deosebit în implementarea baschetului, mai ales în mediul școlar din Crișana l-a avut participarea, în toamna anului 1940, a unui grup de profesori de educație fizică la instruirea de la Budapesta privind aplicarea Programului național de promovare și dezvoltarea bazei de masă a jocului de baschet. (Clonda, 2011)

Începutul practicării jocului de baschet în orașul Salonta

În perioada apariției baschetului în Salonta, sportul din această localitate avea deja vechi tradiții în practicarea unor discipline sportive precum fotbalul, atletismul, gimnastica, luptele și tenisul. În cei peste patruzeci de ani de la formarea primelor asociații sportive –Cercul Patinatorilor, 1895, Asociația Sportivă din Salonta Mare, 1900, – s-a format o cultură sportivă, mare parte a locuitorilor așezării au sprijinit sportul, intelectualitatea a militat pentru promovarea activității sportive, iar elevii, ucenicii și ceilalți tineri au practicat în număr mare diferitele forme ale exercițiilor fizice. (Dánielisz, 2009) Deci, la începutul anilor '40, baschetul a găsit un teren fertil, apărând ca o mlădiță pe portaltoiu de dezvoltării celorlalte sporturi.

Începutul de drum al baschetului salontan s-a făcut în toamna anului 1943. Ca urmare a măsurilor impuse pe linie de învățământ pentru promovarea unor jocuri sportive în rândul elevilor, în curtea liceului din Salonta s-a amenajat un teren de baschet și s-au instalat panouri. La scurt timp a fost prezentat jocul și, sub conducerea profesorului Lehotzki József, a început învățarea primelor elemente ale jocului de baschet, a principalelor reguli ale acestui joc sportiv de echipă. Prin sprijinul acordat în acțiunea de promovare și implementare a baschetului în mediul școlar din Salonta, un rol important l-a avut Beleznay Andor, profesor cu specializarea baschet la Liceul Premontrei din Oradea. Printre cei care au participat la aceste activități s-au numărat Gripp Andrei, Wágner Ernő, Szemes Ernő, Varró Béla, Tordai Ferenc. (Maroti și Pețan, 2010)

La scurt timp, în primăvara anului 1944 echipa de baschet a liceului din Salonta a susținut, la Oradea, în sala de sport a Liceului Ursulinelor, primul joc oficial. (Pásztai și colab., 2011)

După acest început promițător, în toamna anului 1944, ca urmare a luptelor armate și a incertitudinii situației politico-administrative, activitatea de baschet a fost întreruptă.

Odată cu impunerea Organizației Sportului Popular ca unic organ de conducere a mișcării sportive din România, și în Salonta s-a pus accentul pe promovarea și practicarea organizată a exercițiilor fizice în rândul elevilor, tinerilor, muncitorilor și militarilor. Printre sporturile prioritare s-a numărat și baschetul. În acest context, în toamna anului 1945, prin constituirea din elevii și elevele claselor a VI-a și a VII-a de liceu a două echipe, se reia activitatea de baschet în Salonta. Printre componenții echipei de băieți s-au numărat Moldován György, Wágner Ernő, Szemes Ernő, Varró Béla, Tordai Ferenc, Major Tibor, Frenkel Elek și Gripp Andrei, iar primele jucătoare din echipa de fete au fost Lantos Aliz, Szölősi Ilona, Kenéz Jutka, Oláh Erzsebet, Kocsis Ilona și Szatmári Ágnes. Fiind la început de drum, elevii din Salonta și cei care s-au ocupat de pregătirea lor au fost ajutați de către profesorul orădean Strasser János, președintele Comisiei teritoriale de baschet și de câțiva jucători de la Liceul Premontrei din Oradea, printre ei numărându-se Nagy Liviu și Hotya Jenő. (** 1946)

După un stagiul de pregătire, echipele reprezentative ale liceului au participat la demonstrații în cadrul unor acțiuni organizate cu prilejul unor zile festive și au disputat o serie de meciuri amicale. De un mare interes s-au bucurat meciurile cu elevii din Oradea și Baia Mare.

În anul 1948, în urma reorganizării sistemului de învățământ din România, s-a desființat învățământul liceal din Salonta și, odată cu aceasta, a încetat și activitatea echipelor de baschet.

După începerea anului școlar 1950/1951, Ghripp Andrei a organizat o acțiune de selecție care urmărea găsirea unor elemente talentate care să alcătuiască nucleul unei viitoare echipe de baschet. Printre cele care au fost selecționate s-au numărat Szurdi Klára, Váradi Mária și Zaha Maria. (** 1951)

În acea perioadă la nivelul Comitetului de Cultură Fizică și Sport a raional Salonta și a Inspecției de baschet a regiunii Crișana s-a acționat pentru crearea condițiilor în vederea constituirii și a altor secții de baschet în cadrul asociațiilor sportive din localitate. Astfel, în anul 1952 în cadrul Asociației Sportive Spartac s-a constituit prima secție de baschet din Salonta afiliată și care avea ca obiectiv practicarea

acestui sport la nivel de performanță. Această echipă avea în componența sa jucătoare născute în anul 1940 și 1941. (Gripp, 1952)

În cadrul acțiunilor de lărgire a bazei de masă a acestei discipline sportive, în Salonta a luat ființă secția de baschet de la Casa Pionierilor. Prin constituirea în cadrul Asociației Sportive Voința a echipei de băieți (Tordai Zoltán, Szenes Ernő, Máté János, Pelák József, Tóth János, Tóth Sándor, Tulván Ferecz, Szölösi György, Moric Ernő, Gripp Andrei) și a celei de fete (Vajda Ágnes, Molnár Ilona, Vincze Erzsébet, Megyeri Ilona, Rajós Erzsébet, Rajós Mária, Széll Margit, Szilágyi Erzsébet) s-a dat posibilitatea practicării organizate a baschetului în rândul cooperativelor din Salonta. (** 1954)

Figura1 Joc de baschet la Salonta în cadrul festivităților legate de sărbătorirea zilei de 1 mai – 1952 (sursa Album Gripp Andrei)

La început, calendarul sportiv al acestor echipe s-a rezumat la întâlniri amicale, la jocuri în cadrul unor competiții prilejuite de zile festive precum 1 Mai, Ziua Tineretului, 23 August, 7 Noiembrie etc. Începând cu anul 1953 echipele de elevi au luat parte la faza locală și cea pe regiune ale campionatului școlar, iar echipele din cooperatie la cupele pe ramură de producție. Organizarea, în anul 1954, la Salonta a fazei pe țară a „Voințiadei” la baschet a reprezentat o bună propagandă pentru această disciplină sportivă și o recunoaștere a valorii baschetului din această localitate (** 1955) În anii următori, mai ales echipele feminine, prin valoarea lor și rezultatele obținute, și-au câștigat dreptul de a evolua în fazele superioare ale competițiilor regionale și republicane.

Baschetul salontan pe drumul afirmării pe plan național

Începutul anilor '60 a reprezentat o cotitură importantă în evoluția baschetului salontan. Fuziunea dintre Asociația Sportivă Sapartac și Asociația Sportivă Voința, creșterea valorii profesionale a antrenorului, îmbunătățirea procesului de pregătire, existența unui lot tânăr cu jucătoare harnice și ambițioase, în plin proces de afirmare, precum și colaborarea fructuoasă cu conducerea secției care avea dorința și posibilitatea

reală de sprijinire a performanței sportive, au constituit tot atâția factori care au favorizat progresul baschetului din localitate.

În aceste condiții, în anul 1964, echipa Asociației Sportive Spartac, clădită pe scheletul grupei de jucătoare născute în anii 1945 și 1946, în urma clasării pe primul loc la turneul final al Campionatului de promovare în divizia „A”, feminin, seria a II-a, a ajuns printre echipele de elită ale baschetului feminin din România. Echipa care a obținut acest succes a avut în componența sa pe Kocsis Erzsébet, Varga Zsuzsánna, Klein Katalin, Nagy Ibolya, Nagy Katalin, Herdelló Juianna, Balázs Ilona, Kiss Erzsébet, Bagosi Irén. (Surányi, 1964)

Figura 2 Conducătorii și jucătoarele echipei de baschet Spartac Salonta – 1968
(sursa: Album Gripp Andrei)

În anii următori această echipă tânără, cu o mare putere de muncă, ambițioasă și bine pregătită de către profesorul Gripp Andrei a obținut rezultate bune, reușind să facă față onorabil exigențelor și s-a menținut în divizia „A”, seria a II-a.

În anii săi de afirmare pe plan național, prin rezultatele obținute în concursurile locale și cele regionale, în campionatele republicane, Salonta a reprezentat un puternic centru al baschetului juvenil din regiunea Crișana. Dintre rezultatele obținute de tinerele jucătoare din Salonta sunt demne de amintit titlurile de campioane regionale, câștigarea etapelor regionale ale concursurilor școlare, dar mai ales locul IV la Concursul republican al liceelor, ediția 1964, și locul VI la turneul final al Campionatului republican al junioarelor I, disputat la Brașov în anul 1973. (Maroti și Pețan, 2010)

Andrei Gripp, artizanul principalelor realizări ale baschetului salontan

Decenii de-a rândul destinele baschetului salontan au fost marcate de personalitatea antrenorului Gripp Andrei. Chiar dacă a început să antreneze având o pregătire sumară și o experiență modestă ca jucător, Gripp Andrei a înțeles că pentru a putea performa în profesie trebuie ca, pe lângă înțelegerea jocului până în cele mai mici detalii ale sale, să-și fundamenteze activitatea pe cunoștințe temeinice din domenii

precum metodică antrenamentului sportiv, științele medicale, pedagogia, psihologia sportului etc., care să-i dea posibilitatea să înțeleagă resorturile intime ale procesului de învățare și consolidare a tehnicii și tacticii, să cunoască efectele efortului asupra organismului sportivilor etc. Ambiția, tenacitatea, dorința de a fi un bun specialist, caracterul său puternic l-au ajutat să răzbească, să depășească greutățile inerente muncii antrenorului, să găsească mereu resurse și soluții pentru a se ridica la nivelul pretențiilor.

Gripp Andrei, prin munca depusă, prin formarea multor generații de jucători, prin promovarea în divizia „A”, prin constanța performanțelor bune obținute în divizia „B” și la nivelul echipelor de juniori și-a câștigat un loc de cinste printre specialiștii domeniului din județul Bihor și ocupă un loc aparte în istoria sportului salontan. Pentru toate acestea, Gripp Andrei se bucură de o recunoaștere unanimă în baschetul bihorean, este apreciat de colegi, jucători și iubitori ai baschetului și reprezintă o adevărată legendă vie a acestei discipline sportive din Salonta.

Concluzii

Primele informații consemnate privind practicarea jocului de baschet în Salonta datează din toamna anului 1942, când sportul din această localitate avea deja vechi tradiții în practicarea unor discipline sportive precum fotbalul, atletismul, gimnastica, luptele și tenisul. În acest fel, baschetul a găsit un teren fertil, apărând ca o mlădiță pe portul dezvoltării celorlalte sporturi.

În perioada 1946 – 1960, când în sportul românesc s-a pus accentul pe promovarea și practicarea organizată a exercițiilor fizice în rândul elevilor, tinerilor, muncitorilor și militarilor, în Salonta baschetul a cunoscut o lărgire a bazei sale de masă, fiind practicat în cadrul unităților de învățământ, Casa pionierilor, asociațiilor sportive Stăruința, Voința, Spartac.

Începând cu anul competițional 1964/1965, prin promovarea echipei Asociația Sportivă Spartac în divizia „A”, seria a II-a, Salonta intră în rândul localităților cu un baschet dezvoltat și devine unul dintre centrele puternice ale acestei discipline sportive din județul Bihor.

Prin rezultatele obținute – titlurile de campioane regionale, câștigarea etapelor regionale ale concursurilor școlare, dar mai ales locul IV la Concursul republican al liceelor, ediția 1964, și locul VI la turneul final al Campionatului republican al junioarelor I, 1973 – Salonta s-a impus și ca un puternic centru de selecție, pregătire și promovare a copiilor și juniorilor.

Conflicte de interes

Nimic de declarat.

Bibliografie

- Albulescu, V., *„Baschet. Mică enciclopedie”*, Editura Sport-Turism, București, 1981.
Áros, K., *„Sportjátékok kézikönyve”*, Kriterion könyvkiado, Bukarest, 1980.
Busnel, R., *„On the Anniversary of FIBA”*, în: International Basketball, nr. 12, 1981, pag. 28 – 32
Clonda, T., P., *„Trecutul jocului de baschet masculin din Oradea în perioada 1891 – 1975*, Editura Brevis, Oradea, 2011.
Dánielisz, E., *Salonta în secolul XX*, Editura Prolog, Salonta, 2009.

Demjén, L., „*File din istoria fotbalului orădean și alte ramuri sportive. 1945 – 1960*”, Editura Imprimeriei de Vest, Oradea, 1996.

Frank-Hoffman, Ursula și colab. „*Dr. h.c. Renato William Jones. Une vie consacrée au basketball*”, Federation International de Basketball Amateur, Genève, 1982.

Healy, J., „*Memorable events*”, în: International Basketball, Special Issue, 1982, pag. 12 – 16.

Gripp, A., „*Caiet de antrenor, 1952*”, (manuscris), Salonta, 1952.

Keller, W., N., „*Basket-ball*”, în: Sport Hirlap, november 28, I évfolyam, Nagyvárád, 1920, pag. 3.

Kiss, Irma, „*Caiet de antrenament din perioada 1938 - 1940*”, (manuscris) Oradea, 1940.

Maroti, Ș. și Pețan, P., „*Gripp Andrei. O viață închinată sportului*”, Editura Universității din Oradea, Oradea, 2010.

Pásztai, O. și colab., „*Szemelvények Nagyvárád sporttörténetéből*” (Fragmente din istoria sportivă a Orădiei), Editura Universității din Oradea, Oradea, 2011.

Wallechinsky, D., „*The Complete Book of the Summer Olympics*”, Little Brown and Company, Boston, New York, Toronto, London, 1996

* * * „*Activitatea desfășurată de Comisia sportivă a Comitetului Sindical al Raionului Salonta pe anul 1954*”, Comisia sportivă a Comitetului Sindical al Raionului Salonta, Salonta, 1955.

* * * „*Arany János főgimnázium évkönyve, 1946*”, Nagyszalonta,

* * * „*Darea de seamă a Comitetului Raional de Cultură Fizică și Sport Salonta pentru activitatea din anul 1950*”, Comitetului Raional de Cultură Fizică și Sport Salonta, Salonta, 1951.

* * * „*Raport de activitate pe anul 1953*”, Asociația Sportivă Voința Salonta, Salonta, 1954.

* * * Suranyi, E., „*A Szalontai Szpárták női kosárlabda csapata bejutott az A-osztályba*”, (Echipa de baschet feminin Spartac Salonta a promovat în divizia A) Fáklya, szeptember 8, 1964, pag. 3.

IMPACTUL NIVELULUI DE ACTIVITATE FIZICĂ ASUPRA INDICELUI DE MASĂ CORPORALĂ LA COPII DE 8-10 ANI

IMPACT OF PHYSICAL ACTIVITY ON CHILDREN'S BODY MASS INDEX, AGED 8-10 YEARS

Anca-Cristina Pop¹, Mirela Ștef¹, Larisa Paula Lucsan²

Rezumat

Obiective. În lucrarea de față ne-am propus să demonstrăm că orele de educație fizică din programa școlară sunt insuficiente, acestea fiind de două ore pe săptămână la ciclul primar și gimnazial. În contextul actual, obezitatea este tot mai prezentă în rândul copiilor, aceștia făcând mișcare tot mai puțin. O mare parte dintre ei se confruntă și cu probleme de alimentație. Am pornit de la ipoteza că orele suplimentare de educație fizică alocate copiilor din ciclul primar au efecte benefice asupra indicelui de masă corporală.

Metode. Am măsurat parametrii antropometrici greutate utilizând cântarul și înălțimea folosind taliometrul, pentru interpretarea datelor am folosit programul Excel și calculatorul pentru BMI. Am realizat o comparație între elevii claselor a III-a și a IV-a de la o școală generală cu program normal Oltea Doamna Oradea (14 copii clasa a III-a și 18 copii clasa a IV-a) și două clase de a III-a și de a IV-a de la Liceul cu program Sportiv din Oradea (15 copii clasa a III-a și 16 copii clasa a IV-a), copiii având vârste între 8 și 10 ani.

Rezultate. Dintre copiii claselor a III-a supuse studiului 7% sunt subponderali, 45% au greutate normală, 21% sunt supraponderali și 27% sunt obezi. Dintre copiii claselor a IV-a 35% au greutate normală, 38% sunt supraponderali, 27% dintre ei sunt obezi și nu au fost înregistrate cazuri de subponderabilitate.

Concluzii. Media IMC la copii clasei a III-a și a IV-a înregistrează valori mai ridicate la copiii care practică activitate fizică organizată de patru ori pe săptămână, față de cei care practică activitate fizică de două ori pe săptămână.

Cuvinte cheie: țesut adipos, indice de masă corporală, obezitate, activități fizice, educație fizică

Abstract

Aims. In this paper we intend to demonstrate that physical education classes in the curriculum are insufficient, which are two hours per week in primary and secondary education. In the present context, obesity is increasing among children. They are making less and less movement. Many of them also face food issues. We started from the assumption that overtime allocated to physical education in primary school children have beneficial effects on body mass index.

Methods. We measured anthropometric parameters like body weight using weight scale and height using stadiometer scale. For interpreting the data we used Excel and BMI

¹Universitatea din Oradea, Facultatea de Geografie, Turism și Sport, Departamentul de Educație Fizică, Sport și Kinetoterapie, popancacristina@yahoo.com, mirelagav@yahoo.com

²Școala Gimnazială nr.1, Avram Iancu, lary_k24@yahoo.com

calculator. We made a comparison between pupils of III and IV from the General School Oltea Doamna Oradea (14 children grade III and 18 grade IV children) and two classes of III and IV from Sports High School in Oradea (15 children grade III and 16 grade IV children), children with ages between 8 and 10 years.

Results. Of third grade children surveyed 7% are underweight, 45% normal weight, 21% are overweight and 27% are obese. Of fourth grade children 35% normal weight, 38% are overweight, 27% are obese and there were no cases of subponderabilitate.

Conclusions. Average BMI values at children of grade III and IV are higher in children who organized physical activity four times a week to those who practice physical activity twice a week.

Keywords: fat, body mass index, obesity, physical activity, physical education

Introducere

Activitatea fizică alături de o alimentație sănătoasă constituie elementele esențiale în păstrarea stării de sănătate pe termen lung. Crearea unor obiceiuri de alimentație sănătoasă, precum și a deprinderilor pentru un regim de viață activ, care presupune practicarea diferitor activități fizice, se realizează timpuriu. Programul școlar, prin lecțiile de educație fizică la clasele primare contribuie la îmbogățirea și dezvoltarea capacităților și atitudinilor copiilor în scopul menținerii și sporirii stării de sănătate. Obezitatea dezvoltată în copilărie contribuie major la dezvoltarea obezității la vârsta adultă.

Obezitatea este o boală caracterizată prin creșterea în greutate pe seama țesutului adipos care poate fi cauzată de unii factori genetici, metabolici, celulari, psihologici sau sociali (Coșoveanu, 2011). Societatea poate influența copilul spre formarea unor comportamente alimentare echilibrate și sănătoase, dar și spre crearea unor programe sau spații destinate desfășurării activităților fizice și în timpul liber.

După unii autori (Arion și colab., 1983) riscul copiilor supraponderali, de a deveni obezi la maturitate este de 80% în cazul în care ambii părinți ai săi sunt obezi.

La nivel mondial se constată creșterea numărului copiilor care dezvoltă obezitate, în țările Europei de Vest obezitatea în rândul copiilor fiind de 10-25%, iar în țările Europei de Est având valori mai ridicate, ajungând până la 40%, mai ales la genul feminin (Popa și colab., 2001).

Un studiu realizat în Polonia între anii 2006-2010 prezintă o creștere a numărului copiilor supraponderali sau obezi de la 17,7% la 22% la băieți, iar la fete de la 7,9% la 13,4%. În 2006, proporția copiilor supraponderali sau obezi a variat de la 12,6% la 17,1%, iar în 2010 de la 12,6% la 24,7% (Mazur și colab., 2012).

Un alt studiu arată că o treime dintre copiii care termină școala primară în Anglia sunt supraponderali sau obezi (Chinthapalli, 2012).

În anul 2009 în Oradea, Direcția de Sănătate Publică Bihor a efectuat un studiu la adolescenți, iar rezultatele arată că valorarea supraponderabilității este de 8% și a obezității de 4,9% (Coșoveanu, 2011).

Indicele de Masă Corporală (IMC)

Indicele de masă corporală este folosit pentru a se determina excesul de greutate. Acesta nu măsoară în mod direct țesutul adipos din organism, dar prin interpretarea valorilor IMC obținem informații referitoare la greutatea corporală. Calculul indicelui de masă corporală se face diferit pentru copii, a de aceea la copiii cu

vârstă mai mare de 2 ani este recomandată folosirea IMC 2-20 ani/vârstă/sex pentru că acesta diferă în funcție de vârstă și sex.

Determinarea IMC se realizează după formula:

$$\text{IMC} = \text{Greutatea (kg)} / \text{Talia(m)}^2$$

Tabel 1 Indicele de masă corporală și starea de nutriție a copiilor (<http://calorii.oneden.com/imc.html>)

Starea de nutriție	IMC
Obezitate	$\text{IMC} \geq 30$
Supraponderabilitate	între 25-29.9
Greutate normală	între 18,5-24.9
Subponderabilitate	$\leq 18,5$

Percentila

În funcție de percentila se poate realiza încadrarea valorilor rezultate în una dintre categorii, pentru a determina starea de nutriție (tabel 2).

Tabel 2 Percentila IMC, indicator a stării de nutriție a copiilor cu vârsta cuprinsă între 2 și 20 ani (CDC, 2000)

Starea de nutriție	Percentila IMC
Obezitate	$\text{IMC} \geq \text{percentila } 95$
Supraponderabilitate	$85 \leq \text{IMC} < \text{percentila } 95$
Greutate normală	$5 \leq \text{IMC} < \text{percentila } 85$
Subponderabilitate	$\text{IMC} < \text{percentila } 5$

Ipoteza

Studiul pornește de la ipoteza că suplimentarea cu două ore de activități fizice organizate în cadrul programelor școlare, ar putea duce la scăderea indicelui de masă corporală. În lucrarea de față au fost testați copiii claselor a III-a și a IV-a.

Materiale și metode

Parametrii antropometrici:

- măsurarea greutateii corporale, cu ajutorul cântarului;
- măsurarea taliei, cu ajutorul taliometrului.

Indicele de masă corporală a fost calculat cu ajutorul programului EXCEL și a BMI Calculator (<http://www.nourishinteractive.com/nutrition-tools-healthy-family/parents-bmi-calculator>) cu ajutorul căruia a fost realizată și o clasificare pentru percentile.

Eșantionul studiului este reprezentat din elevi de clasele a III-a și a IV-a de la Școala Oltea Doamna (14 copii clasa a III-a și 18 copii clasa a IV-a) și Liceul cu Program Sportiv Bihorul din Oradea (15 copii clasa a III-a și 16 copii clasa a IV-a) născuți între anii 2001-2003 (8-10 ani). Testările au fost efectuate în perioada 11 februarie - 18 martie 2011. În perioada experimentului toți elevii au avut o stare de sănătate bună. Elevii de la Școala Oltea Doamna, au avut 2 ore pe săptămână de educație fizică, iar cei de la Liceul cu Program Sportiv Bihorul 4 ore pe săptămână de educație fizică. Elevii Liceului Sportiv practică judo, fotbal, gimnastică sau atletism.

Rezultate

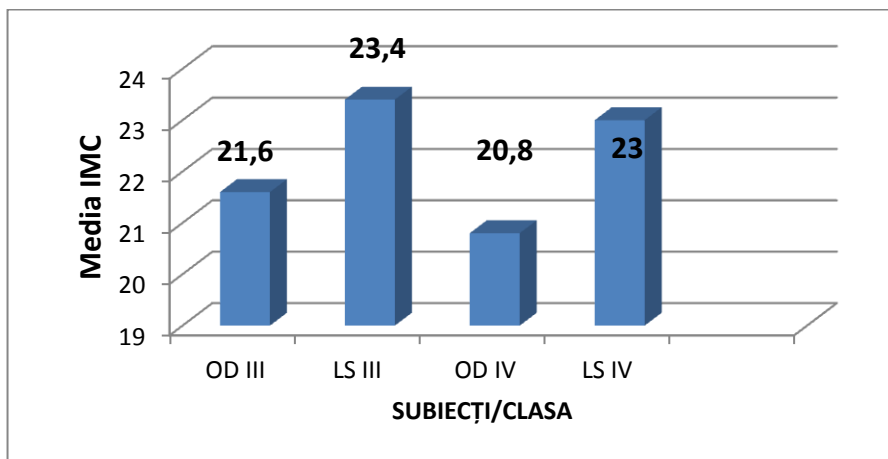

Figura 1 Reprezentarea mediilor indicelui de masă corporală a copiilor din clasa a III-a și a IV-a de la școala OD și LS

Mediile indicelui de masă corporală la copii claselor a III-a înregistrează valoarea de 21,6 ($\pm 1,69$) la școala OD și 23,4 ($\pm 0,4$) la școala LS. Pentru clasa a IV-a s-a înregistrat valoarea de 20,8 la școala OD și 23 la școala LS (figura 1).

Această medie a IMC situează grupul studiat în limitele valorilor normale, caracteristica principală a grupului fiind greutatea normală a subiecților.

Diferența mediei IMC obținută pentru clasa a III-a este de 1,8. Cele două școli implicate în cercetare au număr de ore de educație fizică diferit. Deși copii școlii OD au cu 2 ore de activitate fizică organizată mai puțin față de copii școlii LS, aceștia au media IMC mai mică cu 1,8, deci au o greutate corporală mai scăzută față de cei care practică activitate fizică organizată mai des.

Diferența mediei IMC obținută pentru copii clasei a IV-a de la cele două școli este de 2,2 valoare mai ridicată decât diferența dintre media IMC înregistrată la clasa a III-a la cele două școli. Și în acest caz copiii cu activitate fizică organizată de patru ori pe săptămână au media IMC mai mare decât cei care practică activitate fizică organizată de două ori pe săptămână.

Tabel 3 Indicele de masă corporală și percentila pentru copiii clasei a III-a de la școlile LS și OD

Cod	Greutate (kg)	Talie (cm)	IMC	Percentila
LS301	38	139	19.7	86
LS302	58	143	28.4	98
LS303	45	141	22.6	95
LS304	48	141	24.1	97
LS305	33	138	17.3	61
LS306	42	135	23,00	96
LS307	24	133	13.6	2
LS308	32	143	15.6	28
LS309	46	139	23,80	97
LS310	33	129	19.8	87
LS311	36	136	19.5	85
LS312	33	136	17.8	69
LS313	23.3	130	13.6	2
LS314	28	137	14.9	15
LS315	34	140	17.3	61
OD302	40	138	21	96
OD303	47	140	24	97
OD304	45	142	22.3	95
OD305	33	135	18.1	73
OD306	39	135	12.4	93
OD307	37	136	20	88
OD308	32	139	16.6	50
OD309	46	140	23.5	96
OD310	33	130	19.5	85
OD311	36	136	19.5	85
OD312	33	136	17.8	69
OD313	33	130	19.5	85
OD314	31	130	18.3	75
OD315	41	130	24.3	97

Tabel 4 Indicele de masă corporală și percentila pentru copiii clasei a IV-a de la școlile LS și OD

Cod	Greutate (kg)	Talie (cm)	IMC	Percentila
LS401	45	140	23	98
LS402	29	132	16.6	67
LS403	33	135	18.1	86
LS404	50	140	25.5	98
LS405	37	135	20.3	95
LS406	45	145	21.4	97
LS407	29	130	17.2	76
LS408	37	130	21.9	97
LS409	30	135	16.5	65
LS410	41	140	20.9	96
LS411	30	135	16.5	65
LS412	40	140	20.4	95
LS413	34	135	18.7	90
LS414	37	125	23.7	98
LS415	26	130	15.4	41
LS416	44	140	22.4	98
OD401	46	142	20,8	91
OD402	32	134	17.8	69
OD403	35	137	18.6	78
OD404	48	140	24.5	97
OD405	37	135	20.3	89
OD406	42	140	21.4	93
OD407	29	130	17.2	60
OD408	34	133	19.2	83
OD409	30	135	16.5	48
OD410	41	140	20.9	91
OD411	31	134	17.3	61
OD412	40	140	20.4	90
OD413	36	133	20.4	90
OD414	33	125	21.1	92
OD415	37	137	19.7	86
OD416	34	137	18.1	73
OD417	41	141	20.6	91
OD418	37	124	24.1	97

Greutatea normală pentru copii, în indicatorii stării de nutriție a copiilor situează IMC între 5 și percentila 85. Atât pentru copii clasei a III-a cât și pentru copii clasei a IV-a percentila IMC se situează în jurul valorii 80 (tabel 3 și 4), spre limita superioară spre supraponderabilitate.

Media IMC percentile pentru copiii clasei a III-a are o valoare de 74,58 ($\pm 28,34$), iar pentru copiii clasei a IV-a valoare este de 83,55 ($\pm 15,32$). Aceste diferențe între cele două clase sunt date de faptul că în calculul percentile se ia în considerare vârsta subiecților (an, luni). Diferența de un an între subiecții testați duce la obținerea unor diferențe în datele analizate. Diferența între media IMC percentile înregistrată la copiii clasei a III-a și a IV-a are valoarea de 8,97.

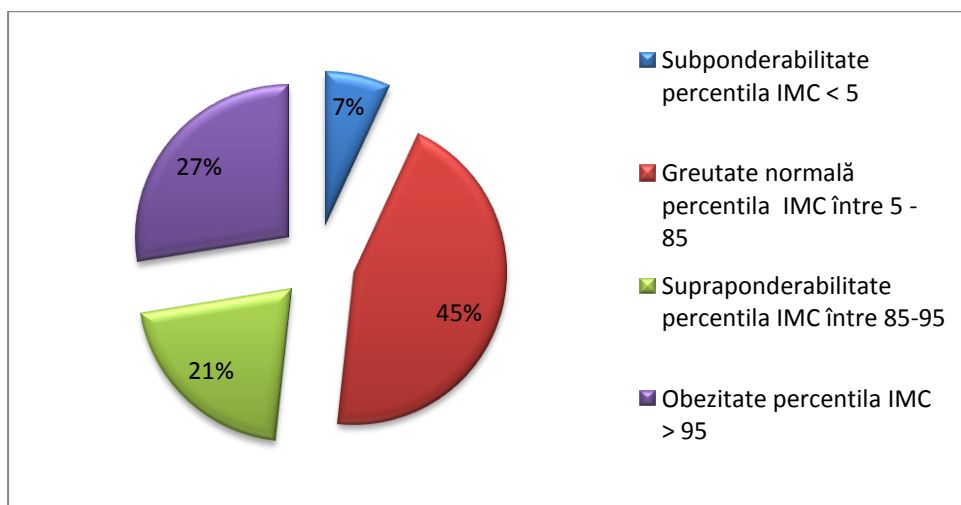

Figura 2 Repartizarea procentajul IMC percentile, pentru copiii claselor a III-a de la cele două școli, în indicatorii stării de nutriție a copiilor

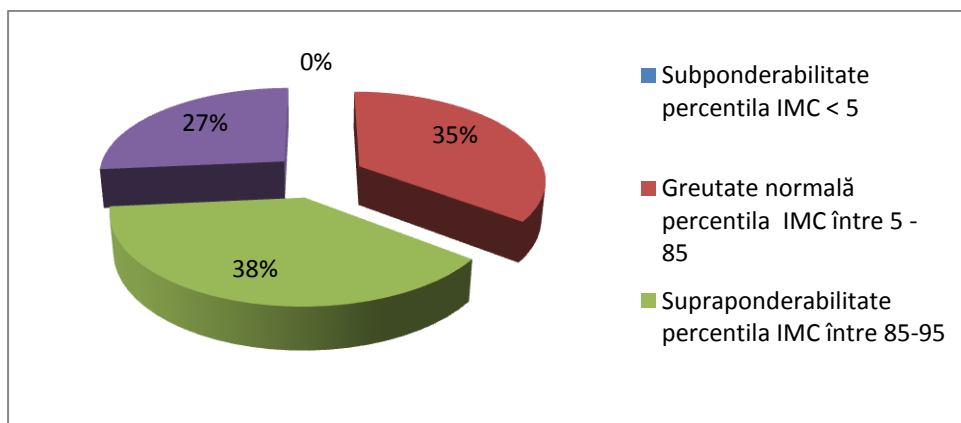

Figura 3 Repartizarea procentajul IMC percentile, pentru copiii claselor a IV-a de la cele două școli, în indicatorii stării de nutriție a copiilor

Un procentaj de 7% dintre copiii claselor a III-a sunt subponderali, 45% dintre ei au greutate normală, 21% sunt supraponderali și 27% sunt obezi (figura 2).

La lotul studiat nu au fost înregistrate cazuri de subponderabilitate, 35% dintre copiii clasei a IV-a au greutate normală, 38% sunt supraponderalii și 27% dintre ei sunt obezi (figura 3).

Se observă că procentajul obezilor rămâne constant, indiferent de clasă. Dacă la clasa a III-a a fost procentajul copiilor cu greutate normală este mai mare decât la copiii claselor a IV-a, se observă că numărul celor care sunt supraponderali crește în clasa a IV-a față de cei care sunt în clasa a III-a.

Concluzii și propuneri

Paradoxal media IMC la copii clasei a III-a și a IV-a înregistrează valori mai ridicate la copiii care practică activitate fizică organizată de patru ori pe săptămână, față de cei care practică activitate fizică de două ori pe săptămână.

Percentila IMC pentru copiii clasei a III-a și a IV-a se situează în jurul valorii 80 și tinde spre limita superioară a valorii normale, spre supraponderabilitate.

Procentajul copiilor supraponderali crește de la clasa a III-a la clasa a IV-a, dar procentajul copiilor obezi rămâne constant de la clasa a III-a la a IV-a.

Conflicte de interese

Nimic de declarat.

Bibliografie

Arion, C., Dragomir, D., Popescu, V., (1983), Obezitatea la sugar, copil și adolescent, Editura Medicală București.

Chinthapalli K., (2012), *A third of children finishing primary school in England are overweight or obese*, publicat în Clinical research.

Coșoveanu, C., S., (2011), Obezitatea primară la copil – aspecte etiopatogenice, clinice și profilactice, Teză de doctorat – rezumat, Universitatea de Medicină și Farmacie din Craiova, Facultatea de Medicină.

Department of Health and Human Services, Centers for Disease Control and Prevention, National Center for Health Statistics, 2000 CDC Growth Charts for the United States: Methods and Development, (<http://www.cdc.gov/growthcharts>).

Mazur, J., Tabak, I., Gajewski, J., Dzielska, A., (2012) *Overweight and obesity in lower-secondary school students in relation to selected behavioural factors. Changes in 2006-2010*, publicat în Przegląd Epidemiologiczny.

Popa, I., Brega, D., Alexa A., (2001), Obezitatea copilului și țesutului adipos, Editura Mirton, Timișoara.

<http://calorii.oneden.com/imc.html>

<http://www.nourishinteractive.com/nutrition-tools-healthy-family/parents-bmi-calculator>

RETROSPECTIVA EFICIENȚEI PORTARILOR REPREZENTATIVEI RUSIEI LA TURNEELE FINALE ALE CAMPIONATULUI MONDIAL

THE EFFICIENCY RETROSPECTIVE OF GOALKEEPERS OF THE RUSSIAN REPRESENTATIVE AT THE WORLD CHAMPIONSHIP'S

Roman Călin¹

Rezumat

Introducere. Pentru câștigarea unui trofeu la nivel mondial în handbalul feminin modern, este necesar ca toți componenții unei echipe reprezentative să aibă o evoluție foarte bună. Aportul portarului la câștigarea unui meci este de cele mai multe ori decisiv, mai ales atunci când ambele echipe sunt de valoare apropiată.

Ipoteza cercetării: am presupus că prin studierea eficienței portarului în handbalul de mare performanță, se vor semnala diferite aspecte privind aportul portarului în câștigarea unui titlu mondial.

Obiectivele cercetării:

- Analizarea eficienței portarului de handbal la competițiile feminine de nivel mondial;
- Studierea rolului pe care l-au avut jucătorii portari pentru câștigarea celor trei titluri mondiale consecutive de către reprezentativa Rusiei.

Metode de cercetare: analiza literaturii de specialitate; metoda observației; metode statistico-matematice de prelucrare și interpretare a datelor.

Date rezultate din cercetare: eficiența jucătorilor portari ai reprezentativei Rusiei a fost de 39% la turneul din 2005; de 40 % pentru turneul din anul 2007 și respectiv de 42 % în cazul câștigării celui de al treilea titlu mondial consecutiv din anul 2009.

Concluzii:

- Pentru câștigarea unui titlu mondial la nivelul echipelor reprezentative feminine în handbal, eficacitatea portarilor trebuie să fie de cel puțin 35 %;
- Câștigarea a trei titluri mondiale consecutive în handbalul feminin este o performanță unică, ce nu a fost ușor de realizat fără aportul unor portari de mare valoare.

Cuvinte cheie: handbal, echipe reprezentative, campionat mondial, portar, eficacitate

Abstract

Introduction: For winning a World Trophy in the modern women's handball is necessary for all the players of the representative team to have a very good performance. The goalkeeper's role in winning a handball match is most of the times decisive, especially when both teams have almost the same value.

¹ Universitatea din Oradea. Adresa de corespondență: Universitatea din Oradea, Facultatea de Geografie, Turism și Sport, Strada Universității, No. 1, 410087 Oradea
E-mail: croman@uoradea.ro

The hypothesis of the research: I assumed that by studying the goalkeeper's efficiency in women's handball will emphasize several aspects regarding the goalkeeper's role in winning a world title.

The objectives of research:

- Analyzing the efficiency of the handball goalkeeper at the Women's World Competitions;
- Studying the role the goalkeepers played in winning the three consecutive world titles by the Russian representative.

Research methods: the analysis of handball literature; the observing method; mathematical and statistical methods of processing and interpreting data.

Data resulting from the research: the efficiency of the Russian goalkeepers was of 39% at the 2005 Championship; of 40% at the 2007 Championship and 42% when winning the third consecutive World titles in 2009.

Conclusions:

- For winning a world title the efficiency of the women teams has to be at least of 35%;
- Winning three consecutive world titles in the women's handball is a unique performance that could not have been possible to accomplish without the great goalkeepers.

Key words: handball, national teams, world championship, goalkeeper, efficiency

Introducere

Handbalul fiind un joc sportiv de echipă, desigur că rezultatul final depinde în bună măsură de contribuția adusă de toți jucătorii la îndeplinirea sarcinilor ce le revin în atac și în apărare. Jucătoarei specializate pe postul de portar îi revine, însă o sarcină deosebită, aceea de a rezista asalturilor adversarilor, care prin aruncări puternice, bine ținute, precedate de mișcări înșelătoare, încearcă să-i învingă vigilența și să înscrie. Dacă poarta este „păzită” de un portar dotat cu calități și instruit în mod corespunzător, echipa poate spera să obțină victoria, în condițiile înfruntării unui adversar egal ca forță de joc (Ghermănescu I. K., Gogâltan V, Jianu E., Negulescu I., 1983). Importanța acestui post (cel de portar) în structura de bază a echipei se repercutează în mare măsură asupra performanței întregii echipe. Astfel, importanța postului de portar în determinarea succesului în competiții se concretizează prin următoarele aspecte:

- un portar bun, cu un procentaj ridicat al mingiilor apărute demoralizează adversarii, contribuind în același timp la creșterea încrederii în forțele proprii și a spiritului de echipă;
- calmul, siguranța lui în intervenții, curajul și spiritul său de sacrificiu influențează starea de spirit a coechipierilor, mobilizându-i în „luptă”;
- un portar slab pregătit, insuficient mobilizat și concentrat în joc poate periclita victoria chiar dacă echipa sa este superioară adversarilor din toate punctele de vedere;

- portarul are o foarte mare răspundere în cadrul echipei, deoarece activitatea lui nu se rezumă numai la apărarea porții; el participă la întreaga desfășurare a jocului, având un rol important atât în apărare, cât și în atac;
- evoluția bună în momentele decisive ale unei partide, referindu-ne aici la apărarea loviturilor de la 7m, a contraatacurilor și a aruncărilor la poartă pe final de meci;
- utilizarea alternativă a portarilor în funcție de situație, pentru păstrarea unității de echipă;
- fără portari care să apere cu același randament pe toată durata unui joc sau a unei competiții, fără portari care să poată rezista stresului psihic creat de miza jocului sau a locului în care acesta se desfășoară, nu se pot obține rezultate de valoare.

În literatura de specialitate din România există puține referiri la capacitatea de performanță precum și la aportul portarului la câștigarea unui joc de handbal. Remarcăm lucrarea "Ultimul apărător" scrisă de Hristache Naom (1983), în care este prezentată activitatea lui Penu Cornel. În lucrările lor, I.K. Ghermănescu (1983), I. Bota (1987), Biro F. (2003, 2010), Sotiriu R. (1995), alocă câte un capitol referitor la progătirea portarilor de handbal (fizic+tehnice), fără a face referiri la capacitatea de performanță a acestuia, respectiv aportul portarului pentru câștigarea unui meci de handbal.

Ipoteza cercetării

Am presupus că prin studierea eficienței portarului în handbalul de mare performanță, se vor semnaliza diferite aspecte privind aportul portarului în câștigarea unui titlu mondial.

Obiectivele cercetării

- Analizarea eficienței portarului de handbal la competițiile feminine de nivel mondial;
- Studiarea rolului pe care l-au avut jucătorii portari pentru câștigarea celor trei titluri mondiale consecutive de către reprezentativa Rusiei.

Scopul lucrării îl constituie perfecționarea antrenamentului sportiv în handbal pe baza studierii capacității de performanță a portarilor reprezentativei Rusiei în competițiile internaționale.

Metode de cercetare

Analiza literaturii de specialitate; metoda observației; metode statistico-matematice de prelucrare și interpretare a datelor.

Date rezultate din cercetare și interpretarea lor

În Tabelul nr. I, observăm că eficacitatea portarilor reprezentativei Rusiei este de 23 % în cazul aruncărilor la poartă de la 6m, astfel că au fost apărute un total de 9 mingi din 40 de aruncări. Aruncările de pe extremă prezintă un total de 77 de aruncări din care au fost apărute 29 aruncări având o eficiență de 38 %. Aruncările de la 9m au fost în total 130 de încercări din care au fost apărute de către subiectele noastre un total de 82 de aruncări, având o eficacitate de 63%; aruncările de la 7 m dictate împotriva reprezentativei Rusiei au fost în număr de 53 din care au fost apărute 15 aruncări având

o eficacitate de 28%. Au fost efectuate un total de 68 aruncări pe contraatac din care portarii au apărut 13 aruncări, având o eficacitate de 19 % la această rubrică. Aruncările prin pătrundere au fost în număr de 25 din care au fost apărute doar 6 aruncări având o eficiență de 24%. În cazul turneului din anul 2005 au fost apărute în total 154 de aruncări dintr-un total de 393 aruncări, fapt ce a conferi o eficacitate de 39% pentru acest turneu.

Tabel 1 Eficacitatea jucătoarelor portar la C.M. din anii 2005; 2007; 2009.

Ediția	Total	6 m	Extremă	9 m	7 m	Atac rapid	Pătrundere
	Ap./Ar.	Ap./Ar.	Ap./Ar.	Ap./Ar.	Ap./Ar.	Ap./Ar.	Ap./Ar.
2005	154 / 393	9 / 40	29 / 77	82 / 130	15 / 53	13 / 68	6 / 25
	39%	23%	38%	63%	28%	19%	24 %
2007	154 / 387	26 / 73	17 / 49	85 / 154	9 / 42	16 / 51	1 / 18
	40 %	36%	35%	55%	21%	31%	6%
2009	136 / 323	20 / 60	38 / 67	56 / 105	4 / 31	9 / 38	9 / 22
	42%	33%	57%	53 %	13%	24%	41%
Eficiență	40,33%	30,66 %	43,33%	57%	20,66 %	24,66%	23,66%

Legendă : Ap.=aruncări apărute; Ar.=aruncări

În cazul Campionatului Mondial desfășurat în anul 2007, portarii reprezentativei Rusiei au avut un aport însemnat pentru câștigarea titlului mondial. După prelucrarea fișelor de joc, observăm că portarii au un total de 26 intervenții reușite la aruncările de la 6m dintr-un total de 73 de aruncări, având un procentaj de 36%. Aruncările de pe extremă apărute au fost în număr de 17 aruncări dintr-un total de 49 aruncări, având și în acest caz o eficacitate de 35%. Aruncările de la distanță au fost procedeele cu numărul cel mai mare de încercări (154), iar portarii au reușit să apere 85 de aruncări având o eficacitate de 55%. Aruncările de la 7 m apărute au fost în număr de 7 aruncări dintr-un total de 42 aruncări, eficiența fiind de 21 procente. Pe contraatac s-a aruncat de 51 de ori fiind apărute 16 aruncări, eficacitatea fiind de 31 procente. Prin pătrundere au fost apărute doar 1 aruncare dintr-un total de optusprezece aruncări. În concluzie la acest turneu au fost apărute în total 154 de aruncări din 387 aruncări, eficacitatea portarilor fiind de 40 procente.

Din analiza tabelului 1 observăm că la Campionatul mondial din anul 2009 eficacitatea portarilor Rusiei a fost de 33 % la aruncările de la 6m respectiv 57 % la aruncările de pe extremă. În cazul aruncărilor de la 9m eficacitatea este de 53 % fiind urmată de un procent de 13% în cazul aruncărilor de la 7m. Aruncările pe contraatac prezintă o eficacitate de 24% iar aruncările din pătrundere au o eficacitate de 41%. Cel mai mare

număr de încercări de finalizare au fost efectuate prin aruncări de la 9m, acestea fiind în total de 105 aruncări urmează aruncările de la 6m cu un total de 63 aruncări. Aruncările de pe extremă prezintă o sumă de 67 de aruncări iar aruncările prin pătrundere au o valoare de 22 aruncări. Pe contraatac au fost efectuate 38 de aruncări din care au fost apărute de către portari 9 aruncări. Portarii incluși în studiu au reușit să apere 56 de aruncări de la 9m; deasemenea, au apărut 20 aruncări de la 6m. La aruncările de pe extremă au reușit să apere 38 aruncări.

În tabelul 2, prezentăm comparativ eficacitatea portarilor reprezentativelor feminine clasate pe locurile 1-4, la Campionatele mondiale incluse în studiul nostru (edițiile 2005, 2007, 2007).

Tabel 2 Eficacitatea echipelor clasate pe locurile 1-4 la Campionatele Mondiale de handbal feminin din anii 2005, 2007, 2009

Locul Ediția C.M.	1	2	3	4
2005	Rusia	România	Danemarca	Ungaria
Eficacitatea portarilor	39%	39%	34%	40%
2007	Rusia	Norvegia	Danemarca	România
Eficacitatea portarilor	40%	40%	37%	34%
2009	Rusia	Franța	Norvegia	Spania
Eficacitatea portarilor	42%	36%	40%	38%

Concluzii:

- Pentru câștigarea unui titlu mondial la nivelul echipelor reprezentative feminine în handbal eficacitatea portarilor trebuie să fie de cel puțin 39-40%;
- La aruncările din apropierea semicercului portarii reprezentativei Rusiei au avut o eficacitate pe parcursul celor trei turnee de campionat mondial de 30,66%; la aruncările de pe extremă eficacitatea a ajuns la 57 %, iar la aruncările de la distanță s-a reușit o eficacitate crescută de 57%.
- Importanța acestui post (cel de portar) în structura de bază a echipei se repercutează în mare măsură asupra performanței întregii echipe. Astfel un portar bun, cu un procentaj ridicat al mingiilor apărute demoralizează adversarii, contribuind în același timp la creșterea încrederii în forțele proprii și a spiritului de echipă. Calmul, siguranța lui în intervenții, curajul și spiritul său de sacrificiu influențează starea de spirit a coechipierilor, mobilizându-i în timpul jocului.

- Câștigarea a trei titluri mondiale consecutive în handbalul feminin (2005, 2007, 2009) este o performanță unică, ce nu a fost posibil de realizat fără aportul unor portari de mare valoare.

Conflicte de interese

Nimic de declarat.

Precizări

Lucrarea se bazează pe rezultatele statistice ale International Handball Federation site-ul <http://ihf.info/IHFCompetitions/CompetitionsArchive/WomenWorldChampionships>.

Bibliografie

- Abas A. *La poarta de handbal. Bazele științifice ale antrenamentului*, CCPS, București, 1993, p.36-43
- Biro F, Roman C. *Handbal – inițiere, ediția a 2-a*. Editura Universității din Oradea, Oradea, 2010, p.98-105
- Bota I, Macovei B. *Handbal - Antrenamentul portarului*. Editura Sport-Turism, București, 1983, p.25-30
- Bota M, Bota I. *Handbal*. Editura Sport-Turism, București, 1987, p.56-59
- Colibaba-Evuleț D, Bota I. *Jocuri sportive, Teorie și Metodică*. Editura Aldin, București, 1998, p.76-79
- Ghermănescu I. K. *Handbal*. Editura Sport-Turism, București, 1978, p.89-94
- Ghermănescu I.K, Gogâltan V, Jianu E, Negulescu I. *Teoria și metodică handbalului*. Editura Sport- Turism, București, 1983, p.45-49
- Sotiriu R, Sotiriu D. *Handbal, Teoria și metodică jocului*. Universitatea Ecologică, București, 1996, p.23-34
- Sotiriu R. *Handbal, de la inițiere -la performanță*. Universitatea Ecologică București, 2000, p.39-42
- Vick W, Busch H, Fisher G, Kock R. *Pregătirea de handbal în sală*. C.C.P.S., București, 1995, p.13-15
- Zamfir G, Florean M, Tonița T. *Handbal, inițiere-consolidare*. Editura Casa Cărții de Știință, Cluj Napoca, 2000, p.105-109
- Zamfir G, Florean M, Tonița T. *Handbal, Teorie și Metodică*. Editura Casa Cărții de Știință, Cluj Napoca, 2001, p.89-107

Website-uri vizitate

- http://www.ihf.info/upload/matchresuts/russia_2005/PDF/team_roster/RUS.pdf-accesat în data de 10.10.2012
- <http://www.ihf.info/files/PDF/wchfra07/exchange/fra/pdf/RUS.pdf> - accesat în data de 10.10.2012
- <http://ihf.info/files/PDF/wch09cn/exchange/cn/pdf/RUS.pdf>- accesat în data de 10.10.2012

EVOLUȚIA GIMNASTICII RITMICE DE PERFORMANȚĂ ÎN PERIOADA 2008-2011 DIN CADRUL CAMPIONATELE NAȚIONALE DE GIMNASTICĂ RITMICĂ

RHYTHMIC GYMNASTICS EVOLUTION DURING 2008 - 2011 WITHIN THE NATIONAL CHAMPIONSHIPS

Sabău Anca Maria¹

Rezumat

Ramură în marea familie a gimnasticii, disciplină exclusiv feminină cu un trecut de numai câteva decenii, Gimnastica Ritmică are o istorie relativ scurtă, marcată de o ascensiune foarte rapidă datorită numărului de participante în continuă creștere. În ultimii ani competițiile de gimnastică ritmică sunt tot mai atractive devenind adevărate gale de frumusețe și eleganță.

Lucrarea de față dorește să pună în evidență evoluția gimnasticii ritmice în perioada 2008-2011 din punct de vedere al participării sportivelor în Campionatul Național.

Cuvinte cheie: gimnastică ritmică, evoluție, Campionat Național

Abstract

Branch in the grand family of gymnastics, an exclusively feminine discipline with a past of a few decades, rhythmic gymnastics has a relatively short history, marked by a very rapid rise due to the growing number of participating gymnasts. In recent years, gymnastics competitions are becoming increasingly attractive, turning into true galas of beauty and elegance.

This paper seeks to highlight the evolution of rhythmic gymnastics in the period 2008-2011 in terms of the athletes participating in the National Championships.

Keywords: rhythmicgymnastics, evolution, nationalchampionships

Introducere

Sportul ocupă un loc tot mai important în viața omului modern. El asigură sănătate, frumusețe, încredere în posibilitățile proprii și o stare de bine mult dorită, dar și un cadru propice afirmării de sine într-o competiție desfășurată după reguli și regulamente riguros aplicate, într-un climat de fair - play.

Datorită specificului ei, se consideră că gimnastica ritmică reprezintă o activitate la granița dintre sport și artă, fiind în același timp: performanță și artă, tehnică și expresivitate, activitate individuală și/saucolectivă.

¹ Facultatea de Geografie, Turism și Sport, mail sabauancamaria@yahoo.com

Scop

Studiul dorește să surprindă participarea gimnastelor de performanță în cadrul Campionatelor Naționale de gimnastică ritmică în perioada 2008-2011 pe categorii de clasificare: Mica Gimnastă, cat. A IV-a, cat. A III-a, cat. A II-a și Senioare.

Metode

Ca metodă în studiu s-a folosit analiza documentelor statistice. Datele statistice au fost preluate de la Federația Română de Gimnastică Ritmică.

Rezultate

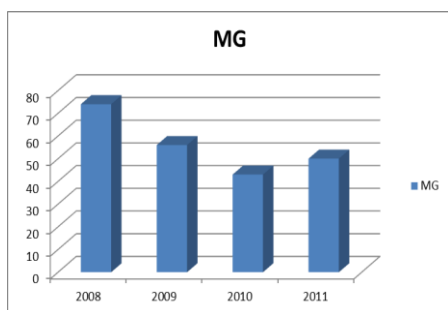
În vederea prezentării cât mai obiective a rezultatelor obținute în ceea ce privește participarea gimnastelor din România la Campionatul Național de gimnastică ritmică am recurs la întabelarea datelor și reprezentarea grafică a rezultatelor.

Analizând participarea gimnastelor la Campionatul Național de Copii la gimnastică ritmică, categoriile Mica Gimnastă și a IV-a am obținut următoarele rezultate:

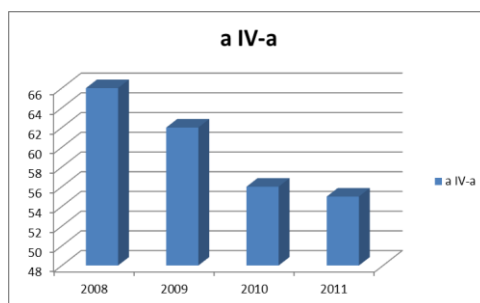
Tabel 1 Numărul de participante la Campionatul Național de Copii din 2008-2011 (sursa:www.frgr.ro)

Campionatul Național de Copii	AN		2008	2009	2010	2011
	Categorii	MG	74	56	43	50
		a IV-a	66	62	56	55
		Cluburi Participante	14	18	13	13

În graficele de mai jos observăm că numărul gimnastelor în 2008 la categoria MG este mai mare și anume 74 gimnaste comparativ cu numărul gimnastelor de la categoria a IV-a de 66. În schimb în anii 2009, 2010 și 2011 numărul gimnastelor participante la categoria MG este mai mic comparativ cu numărul gimnastelor de la categoria a IV-a.

Grafic 1 Numărul participanților la categoria Mica Gimnastă (sursa:www.frgr.ro)

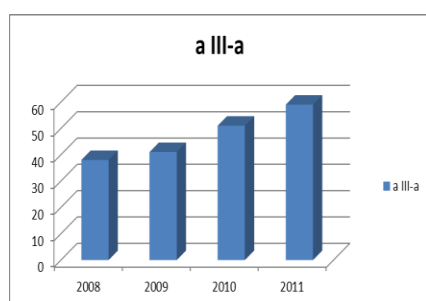
Grafic 2 Numărul participanților la categoria a IV-a (sursa:www.frgr.ro)

În urma analizei cu privire la participarea gimnastelor la Campionatul Național de Junioare și Senioare la gimnastică ritmică , s-au obținut următoarele rezultate (tabel nr. 2)

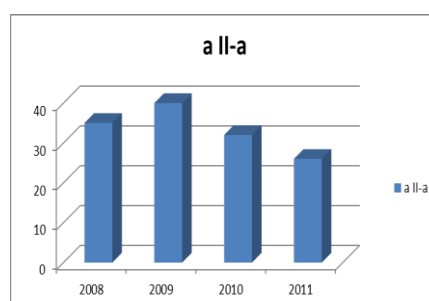
Tabel 2 Numărul de participante la Campionatul Național de Junioare și Senioare din 2008-2011 (sursa:www.frgr.ro)

Campionatul Național de Junioare și Senioare	AN		2008	2009	2010	2011
	Categorii	a III-a	38	41	51	59
		a II-a	35	40	32	26
		Senioare	12	15	19	20
		Cluburi Participante	12	13	15	14

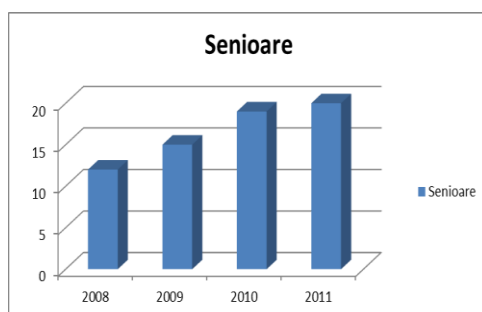
Din graficele 3 și 4 se observă o scădere a numărului de participante de la categoria a III-a și până la Senioare pe tot parcursul anilor 2008-2011. În schimb din punct de vedere al numărului de gimnaste pe categorii se observa o creștere la categoria a III-a unde în 2008 este de 38 gimnaste, în 2009 de 41 de gimnaste, 2010 de 51 gimnaste iar în 2011 de 59 gimnaste. Astfel se observă o creștere din 2008 până în 2011 de 21 gimnaste la categoria a III-a. La categoria a II-a numărul participantelor este în anul 2008 de 35, crescând în 2009 la 40 de gimnaste dar scăzând la 32 în 2010 și la fel și în 2011 până la 26 de gimnaste. În ceea ce privește senioarele numărul participantelor cresc pe tot parcursul anilor astfel: în 2008 – 12 gimnaste, în 2009 – 13 gimnaste, în 2010 – 19 gimnaste iar în 2011 este de 20 gimnaste.

Grafic 3 Numărul participantelor la categoria a III-a (sursa:www.frgr.ro)

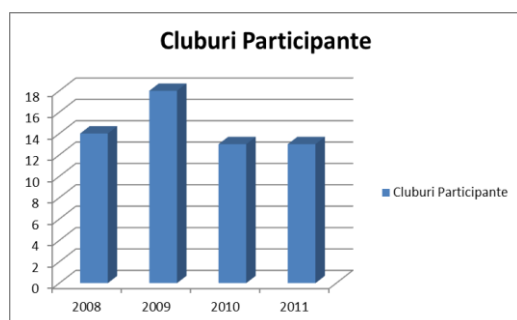

Grafic 4 Numărul participantelor la categoria a II-a (sursa:www.frgr.ro)

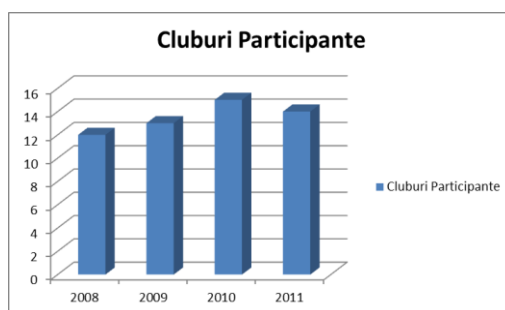

Grafic 5 Numărul participantelor la categoria Senioare
(sursa:www.frgr.ro)

Analizând și numărul cluburilor participante la cele două campionate naționale de copii și de junioare și senioare pe perioada 2008-2011 se observă că în anul 2009 numărul de cluburi participante la Campionatul Național de Copii este mult mai mare decât în ceilalți ani analizați precum și de numărul de cluburi participante la Campionatul Național de Junioare și Senioare.

Grafic 6 Numărul cluburilor participante la Campionatul Național de Copii
(sursa:www.frgr.ro)

Grafic 7 Numărul cluburilor participante la Campionatul Național de Junioare și Senioare (sursa:www.frgr.ro)

Concluzii

Rezultatele obținute permit să tragem concluzia că numărul gimnastelor participante în Campionatele Naționale la categoriile mici descresc iar la categoriile mari cresc de la an la an.

Faptul că numărul gimnastelor de categorie mică este mai redus în 2011 comparativ cu anii anteriori aduce în atenția noastră o viitoare problemă pentru evitarea scăderii numărului de gimnaste ajunse la seniorat.

Se constată și că între 2008-2011 numărul senioarelor a crescut atât pe plan național cât și internațional, aceasta se datorează maturizării și acumulării experienței competiționale ce duce la creșterea longevității gimnastelor în activitatea de performanță.

Conflicte de interese

Nimic de precizat.

Bibliografie

Chelcea, S., Mărginean, I., Cauc, I. “ *Cercetarea sociologică* ” , Editura Destin, Deva,1998
Macovei, S. “*Gimnastica ritmică de performanță*”, Editura A.N.E.F.S., București,1999
Macovei, S. “*Antrenamentul în gimnastica ritmică - repere teoretice și metodice*”, Editura Bren, București,2007
Macovei, S., Buțu, O. “*Metodica predării gimnasticii ritmice în școală*”, Editura Bren, București,2007
www.frgr.ro

AGRESIVITATEA TIMPURIE ȘI PREDICȚIA COMPORTAMENTELOR VIOLENTE

EARLY AGGRESSION AND PREDICTION OF VIOLENT BEHAVIOR

Trifa Ioan¹, Trifa Claudia²

Rezumat

Îngrijorarea privind creșterea violenței în spațiul public face ca să existe o preocupare majoră pentru reducerea acestui fenomen ce produce anual distrugeri și pagube însemnate sau chiar pierderi de vieți omenești uneori pentru motive neînsemnate.

Acest articol vine în întâmpinarea celor care au nevoi de cunoaștere, evaluare și predicție a acestor manifestări agresive în vederea gestionării mai bune a acestora și a realizării unor programe de prevenție.

Cuvinte cheie: agresivitate instrumentală; agresivitate reactivă; violență.

Abstract

The worry of escalating violence in the public space makes the reduction of this phenomenon, which produces important damage or even loss of life each year, sometimes for unimportant reasons, a major preoccupation.

This article comes in the aid of those needing knowledge, evaluation and prediction of these aggressive manifestations with the purpose of better management and realisation or some prevention programs.

Keywords: instrumental aggressivity; reactive aggressivity; violence

Introducere

Agresivitatea, în sens larg, poate fi înțeleasă ca o dimensiune constitutivă a unei entități, „datorită căreia ființa vie poate obține satisfacerea trebuințelor sale vitale” (Norbert Sillamy, 1996). Uneori, realizarea acestor trebuințe se face în detrimentul altor entități sau în lipsa unor adaptări la condițiile externe, aceasta putând acționa chiar în propriul detriment.

Conceptul de agresivitate este utilizat în contexte diferite, fiind folosit pentru a descrie o atitudine sau un anumit tip de personalitate, dar și să caracterizeze anumite comportamente (Jianghong Liu, 2004). Agresivitatea este asociată, de mai mulți specialiști din psihologie sau sociologie, cu intenția de a produce acte violente ce au ca repercursiuni rănirea altor persoane ori unele distrugeri. Însă nu toate manifestările agresive sunt efectuate cu intenția de a face rău, ci așa după cum se poate constata, în multe situații agresivitatea are o

¹ Facultatea de Geografie, Turism și Sport, Universitatea din Oradea

² Școala Gimnazială „Dacia” Oradea

exprimare impulsivă sau instinctuală ce nu se presupune în mod direct un control conștient.

Mihai Epuran și colaboratorii (2001), găsesc unele manifestări agresive încă de la vârsta de un an, când „copilul sparge jucăria, rupe sau smulge foile cărților, scoate ochii păpușilor” (p.195). Această agresivitate va fi însă inferată mai curând după distrugerile rezultate, ori interesant ar fi fost de semnalat starea internă sau mecanismul prin care se produc asemenea manifestări. Cel mai probabil aceste manifestări agresive ar putea deține un important rol explorator asupra mediului înconjurător, mai ales că acest gen de reacție se poate observa și la primele întâlniri dintre semenii. Copiii sunt tentați, încă de la primele întâlniri, de a stabili un contact fizic, ce se realizează în special prin intermediul unor jocuri de urmărire. În timpul jocului acești copii se împing, se trântesc, iar uneori se pot lovi, comportament ce se aseamănă unei lupte reale, însă aceste manifestări nu degenerază în violențe, ci cel mai adesea se vor solda cu resentimente, plânsete și ruperea contactului.

Rose Vincent va observa primele manifestări ale agresivității interpersonale în jurul vârstei de doi ani, când copilul vrea cu orice preț jucăria altuia (Mihai Epuran și colab., 2001). Rose Vincent ca și alți cercetători, regăsesc germenii agresivității atât în unele tendințe instinctive, dar mai ales în comportamentul instrumental desprins din situațiile ce se creează în activitatea de joc, precum dorința de a obține o jucărie ce se lovește de refuzul celui alt copil de a o ceda. Însă nici în acest caz nu se poate vorbi în primă fază de o intenție de rănire îndreptată împotriva celui alt, ci mai curând ar fi vorba de manifestări cu caracter de opoziție și rivalitate. Poate cel mai interesant aspect, cu implicații directe asupra manifestărilor de intenție, este legat de judecățile ce se desprind din aceste situații. Spre exemplu, copilul ce obține jucăria printr-un act de agresiune, ar putea asocia agresivitatea cu obținerea recompensei, iar acest fapt va duce la un comportament premeditat, orientat împotriva altor persoane.

Agresivitatea va fi percepută de către copil ca fiind ceva fast sau dăunător, datorită faptului că se judecă fenomenul prin prisma efectelor acestui tip de manifestări opozitive. Mai mult, conotația pozitivă sau negativă ar putea surveni și din modul de înțelegere a raportului agresor - agresat, agresorul fiind cel care provoacă agresiunea în timp ce cel agresat este acela care suportă consecințele agresiunii.

În realitate fiecare entitate tinde să-și satisfacă propriile trebuințe sau să-și atingă propriile scopuri, iar uneori scopurile proprii vin în contradicție cu cele ale altor ființe, ceea ce poate da naștere acestor conflicte. Se poate observa că atunci când urmărim realizarea propriilor interese, suntem în cele mai multe cazuri conștienți de potențialul conflictual al comportamentului nostru și cu toate acestea vom fi tentați să acționăm la limita gradului de acceptabilitate sau altfel spus dorim să obținem maximum de profit din fiecare situație. Una dintre problemele care apar este că această limită de acceptabilitate nu este suficient de clar definită și poate fi diferită de la un individ la altul.

În situațiile ce transcend limita de acceptabilitate pentru un individ, sunt declanșate o serie de reacții de autoapărare, ce țin de unele mecanisme de supraviețuire din punct de vedere fizic sau psihologic. Încercarea de a manageria acest gen de situații se dovedește a fi extrem de dificilă, deoarece situația tinde să escaladeze, devenind destul de imprevizibilă și uneori periculoasă pentru propria integritate. În cadrul acestor conflicte deschise raportul agresor-agresat se poate inversa dând naștere la ceea ce numim comportament de luptă.

Comportamentul de luptă este un fapt omni-prezent în natură, ce are legătură cu prezervarea individului și a speciei. Charles Darwin a ridicat problema importanței luptei

pentru supraviețuire arătând că „este întotdeauna favorabil pentru viitorul unei specii dacă cel mai puternic (ori dotat), dintre doi rivali, ia în posesie fie teritoriul vizat, fie femela dorită” (Konrad Lorenz, 1966).

Lupta nu se rezumă la disputa dintre membrii aceleiași specii, chiar și unele animale, mai puțin înzestrate de natură cu „arme”, atunci când sunt încolțite luptă furios împotriva unor inamici mult superiori, căutând cu disperare o cale de scăpare. Aceste dispute inter-specii sunt oarecum mai ușor de înțeles, însă confruntările intraspecifice sau între membrii aceluiași grup, sunt mult mai dificil de pătruns.

Agresivitatea, potrivit lui Konrad Lorenz (1966) are indiscutabil „o mare valoare adaptativă”, fiind esențială pentru supraviețuire, nu doar prin consecințele menționate anterior, dar mai ales prin presiunile sau constângerile pe care le exercită asupra relațiilor interpersonale și a organizării sociale (ce se referă la coeziunea grupurilor și la raporturile dintre membrii aceluiași grup). Însă, în anumite condiții, agresivitatea poate lua și forme inadecvate, excesive sau dezadaptative, ce pot provoca mari distrugerii și pierderi.

În final putem vorbi despre cel puțin trei forme de manifestare a agresivității. Putem constata că agresivitatea, cel puțin într-o primă fază, poate avea o exprimare impulsivă ce ar deține un important rol explorator. Am vorbit mai apoi de o agresivitate instrumentală sau deliberată, datorată în primă instanță unor manifestări de rivalitate sau unor convingeri personale, dar care datorită unor erori de judecată se pot transforma într-un act premeditat de agresiune. Iar ca o reacție la această tip de agresiune, putem discuta de o agresivitate reactivă, ce se manifestă datorită modului în care vor fi descifrate sau interpretate acțiunile unor persoane ca blocând realizarea propriilor scopuri sau punând în pericol integritatea fizică sau psihologică a persoanei.

Teorii asupra agresivității

Agresivitatea pentru o bună parte dintre cercetători nu este altceva decât o reacție la anumiți factori din mediul extern.

Probabil cea mai cunoscută teorie, ce va rămâne destul de influentă, va fi formulată în 1939 de un grup de cercetători de la Yale University. Potrivit lui John Dollard și a altor adepți ai ***teoriei frustrare-agresivitate***, frustrarea apare atunci când calea de realizare a unui obiectiv este obstrucționată ori blocată, fapt ce determină un comportament agresiv orientat împotriva celui care a determinat această stare de fapt, ori ar putea fi redirecționat către o țintă mai sigură (Nicolae Mitrofan, 1996).

Mai multe voci critice vor argumenta că nu trebuie exagerată legătura dintre frustrare și agresivitate deoarece nu toate cazurile de agresiune sunt cauzate de frustrare și totodată nu orice frustrare este urmată de o agresiune. Ca urmare s-a acceptat că frustrarea creează o stare de activare, ce doar pregătește organismul pentru acțiunea ce va urma.

Pe de altă parte comportamentul agresiv va fi influențat și de alți factori aversivi, precum durerea, căldura extremă, aglomerația, alcoolul sau drogurile, etc. Acești factori produc stări de disconfort și creează *stări de neliniște sau iritare* (anxietate sau furie) care la întâlnirea cu un stimul declanșator sporesc șansele să se producă unele manifestări agresive.

La baza acestor manifestări agresive pare a sta nivelul general de *alertă*, ce pregătește organismul pentru reacția naturală de „fugă sau luptă”. Un studiu efectuat de Ax, ce a investigat reacția de “fugă sau luptă” identificată de Cannon, a arătat că subiecții au avut reacții diferite la cele două tipuri de emoție. Cannon considera „reacția de urgență”

drept unicul răspuns pentru toate stările emoționale de alertă. În schimb Ax, va arăta că cele două tipuri de reacție sunt asociate celor produse prin acțiunile a doi hormoni distincți. Reacția de teamă a fost similară celei produse printr-o injectare cu adrenalină, dar reacția de furie a semănat cu răspunsul produs la o injectare cu adrenalină și noradrenalină. Reacția de furie se pare că a produs multă energie, care a fost coordonată mai bine decât reacția de teamă. Ca urmare, Ax a sugerat că există o diferență între “luptă” și “fugă”, comportamentul de atac necesitând mult mai multă organizare decât fuga (N. Hayes și colab., 1997).

Leonard Berkowitz va arăta că actele de agresiune nu sunt numai rezultatul unei stări de activare, ci acestea depind și de prezența unor condiții de mediu sau indici situaționali. Acești indici situaționali sunt în fapt obiecte sau factori ce ajung prin învățare să fie asociate cu agresiunea.

Konrad Lorenz (1966) va susține în schimb că este complet eronată această „viziune potrivit căreia comportamentul animalelor sau oamenilor ar fi preponderent reactiv și chiar dacă ar conține orice elemente înnăscute acestea vor putea fi modificate într-o măsură nelimitată prin învățare” (p.50).

Teorii biologice asupra agresivității

Teoriile biologice subliniază natura înnăscută a agresivității. Acestea sunt inspirate de teoria privind originea și evoluția speciilor, formulată de Charles Darwin (în 1859).

William James va fi primul care sugerează că în mare parte comportamentul poate fi explicat prin intermediul unor „impulsuri instinctuale”, fiecare generând o formă particulară de acțiune (G.V. Caprara, și colab., 2000). James vedea modul de operare instinctual de o manieră reflexivă, prin care lasă să se întrevadă un număr relativ mare de tendințe instinctuale. Konrad Lorenz (1966) se opune atât acestei viziuni reactive în care comportamentul nu este decât un răspuns la o serie de stimuli din mediul ambiental, dar și acelor dezvoltări inițiate de Skinner, în cadrul teoriilor învățării sociale. B. F. Skinner vede comportamentul agresiv ca un produs al condiționării operante, determinat de rezultatul direct obținut și valoarea de întărire a comportamentului. Sau după cum afirmă J. P. Scott, motivația pentru luptă va crește odată cu succesul, iar atâta timp cât succesul continuă, motivația devine tot mai puternică (Scott T. Matlock, 2008);

William McDougall (1908) va contrazice acest mod de a vedea lucrurile, arătând că exprimarea instinctuală urmărește un anumit scop, iar prin aceasta instinctele se disting după scopul pe care acestea îl deservește. Prin această abordare se urmărește o reducere a numărului ridicat de tendințe instinctive, iar în acest scop se încearcă dezvoltarea unei taxonomii a instinctelor, ce pleacă de la premisa că fiecare dintre instincte s-a dezvoltat pentru a rezolva o problemă adaptativă particulară. Însă este destul de dificil de văzut cum poate fi înțeleasă o gamă largă de manifestări comportamentale și variațiile acestora, prin reducerea lor la un număr limitat de motive.

Sigismund Freud a dezvoltat încă din primii ani ai secolului XX o teorie ce va avea un mare impact asupra dezvoltării cercetărilor psihologice ulterioare. Freud dezvoltă această teorie de-a lungul unei perioade de cincizeci de ani, pe parcursul căreia s-au produs importante schimbări în modul său de a vedea lucrurile.

Potrivit **teoriei psihanalitice** ființele umane sunt prizonieri ai unor forțe interne (*drive*), care determină întreaga noastră activitate și care acționează inconștient sau independent de voința noastră. Freud susține că scopul nostru este de a aduce aceste

manifestări în sfera conștiinței, sau sub imperiului responsabilității și a controlului personal.

Pentru foarte multă lume noțiunea de **Trieb**¹ (*drive*) are un înțeles sinonim cu cea de *instinct*, dar spre deosebire de aceasta care ar produce un răspuns specific, aceea de *drive* este deschisă la mai multe posibile acțiuni (G. V. Caprara, D. Cervone).

Concepția psihanalitică imaginează sistemul psihic ca un aparat mental ce acționează în baza unui mecanism de tip tensiune-reducere. Acest sistem funcționează pentru a menține stabilă starea internă de echilibru prin reglarea relației dintre organism și mediul extern de o manieră ce satisface cererile ambelor părți. Funcționarea psihologică este gândită ca având la bază energia psihică acumulată, ca rezultat al solicitărilor interne și externe, ce se cere a fi descărcată pentru a se păstra echilibrul organismului.

O întreagă serie de observații pertinente arată că persoanele supuse sau liniștite, descrise de Edwin Megargee ca având o ostilitate supracontrolată, sunt mai predispuse la reacții supradimensionate, excesive, în raport cu situația existentă (M.W. Passer și colab., 2008). Acestea fiind mai reținute, nu răspund provocărilor și încearcă să-și reprime supărarea, iar în urma unor acumulări, aceasta va erupe sub forma unor manifestări extrem de violente.

Calea propusă pentru reducerea comportamentului agresiv sau a consecințelor nefaste produse de acesta este așa numitul „model hidraulic” sau de *catharsis*, prin care energia negativă acumulată este necesar a fi descărcată în activități ce nu au caracter antisocial, precum practicarea unor sporturi, vizionarea unor materiale cu scene violente, filme, spectacole sportive, sau consumarea actului la nivel imaginativ.

Deși la prima vedere acest model pare să funcționeze, cercetările experimentale nu vin să confirme validitatea acestuia, mai mult unele dintre aceste activități ar putea să conducă la o intensificare sau o potențare a manifestărilor agresive.

Konrad Lorenz va susține existența unui „**impuls agresiv**” dezvoltat pe parcursul evoluției filogenetice a speciei, fiind menit a crește șansele de supraviețuire, ce are la bază mișcări instinctuale sau unele coordonări înnăscute. Lorenz vede substratul funcționării instinctuale în organizarea structural-funcțională a organismului, ce par a fi confirmate de mai multe cercetări genetice și neurologice. Konrad Lorenz va fi influențat de cercetările întreprinse de Wallance Craig, privitoare la spontaneitatea unor comportamente, „ce manifestă propriul apetit, chiar și atunci când o situație adecvată refuză să se arate” (1966, p. 51-53).

Asemenea comportamente înnăscute, pe care le numim instincte deoarece ar avea propria lor spontaneitate, au sens atâta timp cât rezolvă o problemă stringentă pentru individ și poate fi întâlnită la toți membrii aceleiași specii. Existența unor asemenea instincte este susținută de mai multe cercetări din domeniul etologiei, dar și de studiile unor antropologi. De exemplu, prezența unor comportamente precum acele mișcări și lovituri efectuate de cal și executate aparent fără motiv, ar putea reprezenta o bună pregătire pentru o situație reală de luptă, ori poate și mai interesant, încercarea de a menține unele animale bine hrănite nu a putut înlătura aceste comportamente de vânatoare specifice animalelor de pradă. De asemenea, Eibl Eibessfeldt va susține existența unor conduite pre-programate în comportamentul oamenilor. Irenaus Eibl Eibessfeldt face referire la aceste manifestări din triburile de boșimani, va arăta că teama de străini se

¹ *Trieb* este noțiunea originală folosită de S. Freud (G. V. Caprara și colab., 2000);

manifestă încă de la vârsta de șapte luni, atingând intensitatea maximă între 10 și 20 de luni. Dacă la începutul acestei perioade reacția copiilor era să fugă spre mama lor, să o îmbrățișeze și uneori să plângă, după 20 de luni aceștia pot avea reacții de apărare încercând chiar să-i lovească pe străinii care se apropiau (1995, p.188). Aceasta se referă în mod special la reacția noastră față de străini și arată că în toate culturile aceștia sunt întâmpinați cu o anumită reținere. Un alt aspect semnalat se referă la existența unor mișcări de amenințare și de luptă ce nu numai că sunt comune tuturor oamenilor dar au corespondent și în regnul animal, în special la cimpanzei.

Existența acestor pre-coordonări ar avea rolul de a pregăti individul pentru o serie de situații cu care ar putea ajunge să se confrunte destul de timpuriu. Totuși această teorie deși puternic intuitivă este destul de tăcută în ce privește mecanismul de funcționare a acestor instincte.

Teorii sociale asupra agresivității

Adepții teoriilor sociale susțin că în mare parte comportamentul agresiv este dobândit prin învățare. Cea mai bună explicație asupra modului în care copiii învață să se manifeste agresiv ar fi reliefată chiar de capacitatea lor ridicată de imitare a unor comportamente.

Studiile întreprinse de Bandura, vor arăta cum comportamentul agresiv poate fi însușit prin observarea comportamentului altora, iar Patterson arată cum copilul de vârstă preșcolară tinde să se comporte agresiv atunci când un astfel de comportament este asociat unor efecte pozitive, precum faptul de a determina un alt copil să renunțe la jucărie în favoarea sa (M.W. Passer și colab., 2008). Astfel, comportamentul agresiv poate fi achiziționat prin învățare directă sau prin observarea unor modele de conduită, fiind asociat cu un mijloc de realizare a unui scop.

Această abordare ridică o problemă machiavelică ce intră în sfera de responsabilitate, fiind legată de scop și mijloace. Putem înțelege o conduită precum aceea a copilului prezentat de Patterson, însă devine greu de priceput actul de violență realizat de un adult, după ce cunoaște că agresiunea este definită de actul prin care o entitate inițiază un atac împotriva sau la adresa altei entități cu intenția vădită de a-i provoca un rău.

În procesul de achiziție a diverselor conduite, mai întâi se poate constata că nu orice comportament se califică de model (B. Hommel, 2003). Robert M. Yerkes face o observație extraordinară de interesantă și anume că cimpanzeii, animale ce sunt cunoscute a fi capabile de a învăța prin imitație, copiază numai comportamentul unor membri cu rang ridicat în cadrul ierarhiei sociale a grupului (Konrad Lorenz, 1966). Mai apoi cercetări ulterioare (B. Hommel, 2003), arată că copiii imită mai curând ceea ce aceștia percep ca acțiune pentru atingerea unui scop și nu modul în care scopul este realizat într-o situație particulară, și aceasta deoarece ei ar putea să aleagă între mai multe acțiuni posibile.

În final am aminti o dimensiune personală ce ține de unele cogniții, posibilitățile sau abilitățile proprii de răspuns și percepția personală asupra propriei eficiențe, după cum va fi aceasta sesizată chiar de către Bandura.

Teorii interacționiste

Adepții tradiționali ai teoriei interacționiste susțin că comportamentul reflectă relația dinamică dintre factorii personali și cei situaționali, aflați într-o permanentă interdeterminare.

În explicarea acestui demers trebuie să plecăm de la modul nostru oarecum comun de a privi lucrurile. În viața de zi cu zi este necesar să recunoaștem potențialul diferitelor situații și poate tocmai de aceea noi trăim permanent cu impresia că reușim în bună măsură să înțelegem destul de mult din evenimentele care se desfășoară în jurul nostru.

Orice profan judecând în baza unor astfel de observații personale și a unei așa-zise cunoașteri are credința că poate prezice desfășurarea unor evenimente și poate acționa mai apoi pentru a da curs dorințelor sale. Această desfășurare pare să fie determinată de un lanț nesfârșit de cauze și efecte. În fapt, fiecare dintre noi reușește să prindă mai mult sau mai puțin din aceste legături de cauzalitate.

De multe ori însă realitatea parcă se opune în fața realizării propriilor dorințe impunând la rândul ei noi adaptări comportamentale, iar acest fapt va surprinde tocmai aceste relații de cauzalitate reciprocă.

Kurt Lewin va avea una dintre cele mai influente contribuții la dezvoltarea interacționismului. Acesta va prefera să explice comportamentul prin referire nu numai la caracteristicile individuale, ci și la contextul situațional în care acțiunea se desfășoară (G.V. Caprara și colab., 2000).

Kurt Lewin va adopta un model matematic după care comportamentul este rezultatul interacțiunii dintre factorii personali și cei situaționali $\{C=F(P,S)\}$. Prin aceasta Lewin accentuează rolul percepțiilor pe care individul le are despre sine și mediul extern. Acesta examinează toți acești factori, pe care individul ar putea să îi aibă în minte la un moment dat (precum nevoi, motive, scopuri, oportunități ori obstacole), ca pe niște forțe ce operează în plan psihologic. Unele dintre aceste forțe sunt considerate facilitatori, orientând comportamentul către scop, altele vor acționa ca inhibitori, blocând desfășurarea acțiunii.

După cum bine va observa Erik Erikson, întregul proces de formare personală pornește de la simpla distincție dintre bine și rău, realizată încă din primele zile ale copilăriei și care continuă pe toată perioada dezvoltării sale ontogenetice (Konrad Lorenz, 1966). Aceeași observație este făcută de Ana Blandiana, în parabola culegătorului de ciuperci, însă aceasta nu rămâne în planul percepției, ci va descrie un tipar de comportament potrivit căruia noi avem tendința de a ne apropia de tot ce este bun și a ne depărta de tot ce este rău sau nu ne este de folos, iar prin alegerea făcută (culegând doar ciupercile comestibile), reușim să distrugem sau să stărpim tot ce este bun și lăsăm ce este rău să se înmulțească și să cucerească pământul.

Din fericire în natură există și cealaltă reacție contrară, menită a aduce un anumit echilibru. Astfel, se poate constata că fiecare nouă situație prin care trece o persoană poate genera o stare de relativ echilibru între două tendințe antagonice, respectiv *atracție* ori *respingere*, funcție de consecințele pe care tinde să le desprindă din contextul dat. Se poate ușor observa faptul că noi putem avea într-un anumit context reacții destul de diferite. Însă predominanța, în diverse situații, a unei tendințe în raport cu cealaltă, face ca persoana să manifeste un anume *pattern* sau tipar comportamental, relativ stabil și ușor de recunoscut. Unele tendințe aparțin incontestabil zestre noastre genetice de vreme ce, spre exemplu la întâlnirea cu un păianjen, unele persoane vor fi cuprinse de teamă, în timp ce altele vor fi tentate să îndepărteze amenințarea sau chiar să o distrugă. Aceste reacții însă vor fi influențate direct de experiență și indirect prin intermediul unor transmițeri comportamentale sau culturale.

Prin aceasta am spune că oamenii manifestă unele dispoziții relativ stabile de percepție și acțiune ce îi deosebesc pe unii oameni de semenii lor și care sunt determinate de un amestec între unele tendințe înnăscute, unele legate de percepție sau cognițiile anterioare și de unele influențe social-culturale. Principala dificultate pentru înțelegerea comportamentului constă în a identifica factorii relevanți pentru individ și a explica mecanismul prin care sunt luate asemenea decizii.

Shweder și Sullivan afirmă că analiza comportamentului unui individ ar trebui să se focalizeze pe modalitatea prin care oamenii desprind semnificație din situațiile prin care trec (G.V. Caprara și colab., 2000). Oamenii fac inferențe privind semnificația evenimentelor trăite prin folosirea unor scheme conceptuale ce reflectă în bună măsură sistemul conceptual al comunității și culturii din care fac parte. Crick și Dodge vor descrie modelul de prelucrare a informațiilor sociale ca un proces ce include șase etape: strategii de codare, interpretarea, selecția de scopuri, construcția răspunsului și evaluarea mentală, decizia de răspuns și stabilizarea răspunsului. Aceștia vor susține că deficitul informațional sau unele înclinații în una sau mai multe dintre aceste etape sunt legate direct de conduitele agresive. Prin aceasta agresivitatea poate fi un răspuns declanșat de tendința de a interpreta acțiunile altor persoane ca malițioase și provocatoare sau ca fiind orientate cu intenție împotriva propriei persoane. Ori agresivitatea poate fi rezultatul unor evaluări ale comportamentului agresiv, prin care acesta este apreciat ca un mijloc acceptabil de a produce rezultatul dorit (Scott T. Matlock, 2008).

Caprara și Cervone vor arăta că persoanele care au tendința de a vedea în comportamentul celorlalți unele atitudini ostile sunt mai înclinate spre a reacționa agresiv. Tot mai mulți cercetători vor fi tentați să vadă aici o anume *agresivitate reactivă*, însă poate mai corect ar fi să se vorbească de o *agresivitate latentă* ori o predispoziție către ostilitate.

În încercarea de a clarifica aceste aspecte vom pleca de la articolul lui Rachid Amirou (1996). Autorul face o importantă distincție între o agresivitate reactivă și alta deliberată, însă acesta continuă prin a vorbi de agresivitatea emoțională și agresivitatea instrumentală, lasând doar să se înțeleagă că agresivitatea reactivă ar fi de natură emoțională, iar agresivitatea instrumentală fiind legată de atingerea unui anume scop.

Comportamentul *instrumental*, urmărește realizarea unui scop, deliberat stabilit și presupune desigur orientare și control, însă acesta nu poate fi văduvit de aspectul emoțional, chiar dacă pot exista diferențe notabile între aceste trăiri emoționale. Să luăm de exemplu cazul în care agresivitatea este folosită împotriva unui seamăn pentru a recupera o jucărie. Competiția sau manifestările de rivalitate pot induce puternice trăiri emoționale, ce pot fi cuprinse într-un spectru destul de larg, de la teamă și până la frustrare sau furie. Agresivitatea rece lipsită de emoție este probabil una ce ține de sfera patologicului (eventual unele tulburări de personalitate, schizofrenie, etc.).

În schimb, comportamentul *reactiv*, spontan, va urmări în special îndepărtarea pericolului sau reducerea stresului provocat de prezența amenințării. Aceasta poate avea consecințe imprevizibile sau chiar contrarii celor așteptate, datorate unei acțiuni precipitate și necoordonate, dar și unor posibile greșeli de interpretare datorate creșterii *arousal*-ului sau a nivelului general de alertă. Pentru a exemplifica, vom lua cazul unui comportament defensiv în scop de autoprotecție sau autoapărare, care este cu adevărat reactiv, chiar și în situația în care acesta ar putea fi anticipat (pregătirea pentru eventuale situații de criză nu este numai posibilă, ce ar fi chiar recomandabilă pentru a avea eficiența scontată sau măcar

a crește șansele de scăpare și a reduce factorii de risc). Astfel, „disponibilitatea pentru luptă” sau combativitatea este ceva normal sau cel puțin de așteptat atunci când integritatea sau viața unei persoane ar fi în pericol. Problema care se pune este dacă această anticipare a situațiilor violente trezește o agresivitate *latentă*, prin care crește riscul producerii unor agresii în situații ce nu o impun. Mihai Epuran (2001) vede în această disponibilitate de luptă, definită prin combativitate, o serie de valențe pozitive, ce au la bază unele trebuințe de supraviețuire și de autoafirmare. Epuran apelează la acest termen tocmai pentru a se delimita de formele distructive ale agresivității. Combativitatea este „aspectul socialmente acceptabil al acestei tendințe de luptă, cu caracter activ-constructiv” (p.201).

Un asemenea mecanism psihologic prin care suntem înclinați să reacționăm agresiv în urma predispoziției de a vedea în acțiunile celorlalți unele manifestări ostile, ne este prezentat de Crick și Dodge. Aceștia susțin că episoadele agresive trăite sunt memorate pentru a fi mai apoi integrate unor scheme agresive ce vor ghida întregul proces informațional într-o situație dată. Spre exemplificarea modului de funcționare a acestor scheme, aceștia ne prezintă cazul unui copil ce interpretează mișcările brutale de luptă ale unui seamăn, ce altfel invita la o întrecere, ca pe o amenințare la propria adresă (G.V. Caprara și colab., 2000; Teun van Manen, 2006; JuuJarvi Petri, 2003).

Potrivit acestora predispoziția de a percepe unele atitudini ca fiind ostile ar face predictibil comportamentul în cazul agresivității reactive însă nu vor prezice și actele agresive dinainte planificate ori pe cele proactive. *Agresivitatea proactivă* ar putea fi predictibilă de credințe potrivit cărora agresivitatea produce efecte favorabile pentru desfășurarea ulterioară a evenimentelor (G.V. Caprara și colab., 2000), așa cum se întâmplă în cazul părintelui furios care își bate copilul cu intenția vădită de a-i schimba comportamentul (copilul părând mai curând să învețe a-și perfecționa strategia pentru a nu fi prins).

Putem observa că în cazul comportamentului reactiv primează mai ales aspectul emoțional, ce trezește o reacție de urgență (fugă sau luptă), iar în cazul prezentat de Crick și Dodge, ar fi vorba mai curând de o prejudecată, ce vine desigur dintr-o eroare de analiză. Rămâne însă deschisă problema ridicată mai înainte și anume dacă pregătirea pentru situații potențial periculoase pentru integritatea personală ar crește riscul producerii unor agresii sau poate că aceasta ar fi soluția pentru stingerea unor asemenea prejudecăți.

În cazul acțiunilor deliberate, oamenii se vor putea angaja în efectuarea unor acte agresive din mai multe motive, însă așa cum arată cercetările de psihologie socială, la un moment dat am putea constata existența unor *pattern-uri* de acțiune comune.

Cynthia A. Lanier observă că în cadrul manifestărilor agresive deliberate, oamenii sunt tentați să apeleze la mai multe forme de auto-justificare pentru a face posibilă, din punct de vedere psihologic, rănirea altor semeni. Agresorul va tinde să învinovățească victima pentru unele greșeli, să o dezumanizeze sau să se convingă pe sine că aceasta merită să fie pedepsită (M.W. Passer și colab., 2008).

Fritz Heider va susține că pentru a face conținutul relațiilor cu lumea mai inteligibil suntem tentați să facem unele *atribuiri*, care să dea sens evenimentelor, comportamentelor, interacțiunilor, sau care să le stabilească originea (M.W. Passer și colab., 2008). Din această perspectivă, nu este vorba numai de a administra informațiile, ci mai ales de a produce unele cogniții, ce pot trece dincolo de datele existente, fiind menite a ne face capabili de a înțelege și explica evenimentele. Heider vede atribuirea ca fiind

procesul prin care „omul cuprinde realitatea și poate să o prezică și s-o stăpânească” (A. Neculau, 2003).

Unele cercetări de psihologie socială arată că suntem înclinați să subestimăm impactul factorilor situaționali și să supraestimăm rolul factorilor personali atunci când explicăm comportamentul altor persoane, iar în ce ne privește, suntem tentați să atribuim succesul factorilor personali, iar eșecul factorilor situaționali (J. C. Deschamps și colab., 1996).

Atribuirile noastre intenționale și gradul de empatie vor determina modul în care răspundem la unele situații. Astfel, atunci când considerăm că cineva manifestă un comportament intenționat împotriva noastră suntem mai predispuși să ne înfuriem sau să reacționăm agresiv. În schimb, persoanele mai puțin egocentrice sau cu un nivel ridicat de sociabilitate, manifestă mai ales atribuiri situaționale și vor determina un răspuns orientat către rezolvarea problemei sau a diferendelor (M.W. Passer, R. E. Smith).

Probabil că ar trebui, pe de o parte să încetăm să mai privim agresivitatea doar ca pe o manifestare de intenție, deoarece aceasta ar însemna să reducem toate manifestările noastre la acțiuni conștiente și raționale, eliminând astfel reacțiile spontane. Pe de altă parte, ar fi necesar să utilizăm în mai mare măsură comunicarea pentru verificarea inferențelor și validarea schemelor conceptuale, fapt ce ar conduce nu numai la evitarea unor aprecieri defectuoase, dar ar putea contribui la evitarea multor conflicte datorate unor neînțelegeri. Nu trebuie să uităm însă faptul că comunicarea este eficientă doar atunci când reacțiile emoționale sunt oarecum estomate.

David Magnusson, unul dintre aceia care vor avea o contribuție importantă la dezvoltarea interacționismului, va face unele afirmații covârșitoare pentru studiul ulterior al agresivității. Potrivit lui Magnusson „comportamentul este văzut ca rezultând dintr-un proces continuu de feedback multidirecțional între individ și situațiile prin care acesta le întâlnește, iar persoana trebuie văzută ca un agent activ în acest proces interacțional” (G.V. Caprara și colab., 2000, p.100). Acesta va arăta că datorită acestor relații de reciprocitate între determinanții biologici, psihologici și socio-culturali, vor trebui descurajate investigațiile izolate asupra uneia sau alteia dintre variabilele de personalitate.

Perspective integrative

În ciuda tuturor acestor observații ori constatări nici una dintre teorii nu oferă o bază suficient de solidă pentru realizarea unor predicții cu un grad ridicat de încredere. De aceea, va fi necesar a dezvolta o teorie cu o mai mare valoare explicativă capabilă să explice nu numai diferențele în comportamentul diferiților indivizi într-o anumită situație, dar și variațiile în comportamentul aceluiași individ în diverse situații.

Lipsa aceasta de predicție se poate datora faptului că în cele mai multe cazuri nu se poate stabili o legătură directă de cauzalitate între diferiții determinanți.

În unele situații chiar și numai emoțiile puternice pot determina în mare măsură cursul evenimentelor, iar acest fapt va fi atât de frumos exprimat de versurile lui Anton Pann: „dacă vrei să faci prostie, cere sfat de la mânie”. Am arătat anterior, cu referire la predispoziția către ostilitate, cum emoțiile influențează percepțiile, însă în aceeași măsură cognițiile pot determina o creștere a emoțiilor, ori o diminuare a lor. Gândurile legate de un anumit eveniment pot crește gradul de furie, precum atunci când considerăm că acțiunea unei alte persoane este îndreptată cu intenție împotriva noastră. După cum va afirma Victor Brochard: „nu există eroare în senzație. O senzație este falsă în sensul că nu seamănă cu

obiectul care a provocat-o. Senzația nu este decât un semn. Ea poate fi un element al adevărului, dar ea însăși nu poate fi falsă. Nu ne înșelăm decât când formăm judecăți și anume judecăți prin concepte”(…), „putem concepe, și chiar așa a fost conceput omul, că atunci când cunoaște adevărul, îl primește gata făcut, fără a pune în el nimic din sine. A se înșela este o acțiune care presupune intervenția subiectului în propriile sale stări de conștiință. Nimic nu este mai propriu firii noastre decât greșelile noastre”. Raționalitatea este universală și are propriile legi, drept pentru care cunoașterea este una singură și nu are legătură directă cu emoția, doar că aceasta o determină, în special prin mobilizarea energiei necesare susținerii acestui proces (Petre Țuțea, 1992, p. 229 - 232).

După cum ne va arăta Petre Țuțea „faptele îndeplinesc funcții trezitoare și ilustrative. Adevărul ascuns în lucruri trebuie obținut prin efort”... (p.15). „Necunoașterea ne pune la dispoziția întâmplării, care ne duce de mână ca pe orbi sau ca pe copii”... (p.24). „Când omul se contopește cu natura este stăpânit de categoria necesității. Dar omul vrea să fie activ și să se opună naturii, să construiască o altă lume pe măsura idealurilor sale și atunci este stăpânit de iluzia libertății”... (p.114). „Aceasta este nobila luptă a omului cu materia. Omul, deși este guvernat și de legile ei, nu poate fi înfășurat complet în ea” (p.184).

Două aspecte sunt subliniate aici de marele gânditor român, primul fiind *întâmplarea* ce guvernează mare parte din experiența noastră, datorată cel puțin în parte faptului că „nimeni nu s-a născut învățat”. Iar cel de al doilea și poate cel mai drag nouă ar fi *libertatea de opțiune*, fiecare alegând conștient din mai multe acțiuni posibile ori altfel spus „după cum îl duce mintea pe fiecare”. Astfel, pentru a înțelege modul de acțiune al omului este necesar a cuprinde în analiză și aceste două aspecte semnalate, iar pentru aceasta se cere o nouă paradigmă sau un nou mod de a descrie și explica lucrurile. Dezvoltarea științelor statistico-matematice vor permite noi abordări prin care se face posibilă determinarea factorilor relevanți și contribuția acestora la exprimarea comportamentului.

Magnusson și colaboratorii vor face o astfel de analiză complexă multidimensională ce urmărește predicția unor comportamente infracționale și a abuzului de alcool. Cercetarea acestora include un număr de 1400 de persoane de sex masculin și are un caracter longitudinal fiind desfășurată pe o durată destul de mare, urmărindu-se evoluția acestora de la vârsta de 10 ani și până la absolvirea liceului. Pe parcursul cercetării sunt vizați indicatori ce evaluează anumiți indici biologici și de personalitate, dar și unele aspecte parentale sau sociodemografice.

Autorii cercetării tind să confirme unele observații privind legătura ori corelația dintre agresivitatea timpurie și infracționalitatea de mai târziu, însă nu se poate demonstra o legătură directă de cauzalitate între acestea. Aceasta va putea fi explicată doar prin asocierea unui număr mai mare de indicatori. Printre principalii factori potențiali predictor ai infracționalității și abuzului de alcool regăsim agresivitatea, controlul redus asupra unor manifestări motrice¹, slaba concentrare, lipsa de interes pentru școală și educație, achiziția redusă de abilități sau o sărăcăcioasă relație cu semenii.

Magnusson va găsi că prezența timpurie a unuia sau doi dintre factorii amintiți la unii dintre copii nu înseamnă că aceștia ar fi mai predispuși la un comportament antisocial

¹ În textul original - *motor restlessness* – prin care s-ar putea înțelege și o anumită hiperactivitate sau hiperexcitabilitate ce se poate observa mai ușor în plan motor;

decât semenii lor care nu prezintă nici unul dintre acești factori. În particular, copiii mai agresivi dar care nu prezintă alți predictorii nu pot fi considerați mai predispuși la un comportament antisocial decât semenii lor ce nu manifestă nici un fel de agresivitate. De aceea, numai acei copii care manifestă un număr mai mare de predictorii vor putea fi incluși într-o categorie cu risc ce pot manifesta un comportament antisocial la maturitate.

Asemenea studii pot aduce mai multă claritate în înțelegerea diferitelor manifestări comportamentale, însă datorită unor situații complexe prin care se poate trece la un moment dat și a unor tendințe de generalizare de care dăm dovadă, ar putea fi necesar a înțelege și mecanismele din spatele unor asemenea manifestări.

Concluzii

Probabil inferențele născute din evaluarea intenției sunt oarecum critice pentru capacitatea de a lua decizii în cazul unor acțiuni în curs de desfășurare, însă acestea nu mai pot fi valide atunci când facem referire la o anumită situație fără a sesiza întregul context.

Dacă diferitele manifestări agresive, ce țin fie de o agresivitate instrumentală, fie de una reactivă, pot fi corijate printr-un mediu mai atent controlat și o intervenție promptă ce oferă un feedback adecvat, o agresivitate latentă ori persistența unor stări emoționale negative și lipsa mecanismelor de reglare, dar și predominanța unor mecanisme cognitive dezadaptative, presupune intervenția unui personal calificat.

Pentru un mai ridicat grad de încredere în observațiile sau evaluările pe care le fac diferite persoane (educatori, manageri, judecători, etc.), credem că este necesar să se țină seamă și de alte trăsături de personalitate ce pot aduce mai multe astfel de confirmări. Pe lângă aceasta am aminti că aceste caracteristici de personalitate nu au neapărat un caracter static, ce ar putea fi supuse unui proces continuu de reorganizare. Modul în care aceste transformări pot influența funcționarea întregului sistem de personalitate poate fi surprins prin intermediul nivelului de coerență și de consistență a acestor trăsături în cadrul personalității¹.

Conflicte de interese

Nimic de precizat.

Bibliografie

- Caprara G.V., Cervone D., *Personality. Determinants, Dynamics and Potentials*, Cambridge University Press, Cambridge (UK) , 2000
- Deschamps, J. C., Clemence, A., *Noțiunea de atribuire în psihologia socială* , În: Adrian Neculau (coord.) *Psihologie socială. Aspecte contemporane*, Editura Polirom, Iași, 1996
- Eibl Eibesfeldt, Irenaus, *Agresivitatea umană*, Editura TREI, București, 1995
- Epuran M., Holdevici I., Tonița Fl., *Psihologia sportului de performanță. Teorie și practică*, Editura FEST, București, 2001
- Hayes N., Orrell Sue, *Introducere în psihologie*, Editura ALL, București, 1997

¹ În ceea ce ne privește, coerența se referă la cât de strânsă este legătura dintre elementele ce dau tabloul final, iar consistența reflectă în ce măsură variațiile unuia sau a mai multor elemente poate modifica întregul tablou;

Hommel, B., *Planning and Representing Intentional Action*, The Scientific World JOURNAL, 3, 593-608, 2003

Juujarvi Petri, *A Three-level Analysis of Reactiv Aggression Among Children*, Jyvaskyla Studies in Education, Psychology and Social Resarch 229, Jyvaskyla University Printing House, p.39, 2003

Konrad Lorenz, *On Aggression*, Harcourt Publishing Company, Orlando, Florida, 1966;

Liu Jianghong, *Concept Analysis: Aggression*, *Issues Ment Health Nurs*, 25(7): 693–714, 2004

Mitrofan Nicolae, *Agresivitatea*, În: Neculau Adrian (coord.), *Psihologie socială. Aspecte contemporane*, Editura Polirom, Iași, 1996

Neculau Adrian (coord.), *Psihologie socială. Aspecte contemporane*, Editura Polirom, Iași, 1996

Norbert Sillamy, *Dicționar de psihologie Larousse*, Editura Univers Enciclopedic, 1996;

Passer M.W., Smith R. E., *Psychology. The science of Mind and Behavior*, Fourth Edition, McGraw-Hill International, New York, 2008

Rachid Amirou, *Considerații psihosociologice asupra noțiunilor de agresivitate și frustrare comparativă*, În: Neculau Adrian, Ferreol Gilles (coord.) *Violența. Aspecte psihosociale*, Editura Polirom, Iași, 2003

Scott T. Matlock, *Development of an interpersonal aggression scale for people with intellectual and developmental disabilities*, The Ohio State University, 2008

Teun van Manen, *Assessment and Treatment of Aggressive Children from a Social-Cognitive Perspective*, p.141, 2006

Țuțea Petre, *Philosophia perennis*, Editura ICAR, București, 1992

ROMÂNIA LA JOCURILE OLIMPICE DE IARNĂ

ROMANIA AT THE WINTER OLIMPIC GAMES

Trifa Ioan¹

Rezumat

România dorește să-și depună candidatura pentru organizarea în 2022 a Jocurilor Olimpice de Iarnă, fapt ce are implicații în prioritizarea unor investiții pentru realizarea infrastructurii necesare desfășurării întrecerilor. Cea mai importantă controversă care apare este legată de direcțiile de dezvoltare și de raportul dintre investiție (costuri) și beneficiile directe și tardive ce pot fi asociate.

Politica ce a funcționat până la această dată în susținerea activităților sportive era strict legată de rezultatele obținute în marile competiții internaționale, fără a ține seamă de impactul asupra dezvoltării regionale sau de alte beneficii. Astfel, sporturile de iarnă nu s-au prea bucurat de o susținere financiară adecvată desfășurării activității ori de investiții consistente în infrastructură.

Studiul propus urmărește o trecere în revistă a participării sportivilor români la Jocurile Olimpice de Iarnă, dar și evidențierea disciplinelor și probelor sportive în care ne facem remarcați.

Cuvinte cheie: rezultate sportive, discipline și probe reprezentative.

Abstract

Romania wishes to launch a bid for the 2022 Winter Olympic Games, which has implication in the prioritization of some investments for the finalization of the infrastructure necessary for the running of the events. The most important controversz that arises is linked to the developmental directions and the ratio between investment(costs) and the direct and long-term benefits that can be associated with it.

The policy that has functioned to this date in the support of sporting activity is intricately linked with the results achieved in important international competitions, without taking into account of the impact to regional development or other benefits. Thus, winter sports haven't enjoyed adequate financial support toward the activity or consistent investment in infrastructure.

The proposed study of the participation of Romanian athletes at the Winter Olympic Games, but also the highlighting of the disciplines and events in which we get ourselves noticed.

Keywords: sports results, disciplines and representative events

Introducere

În ultimii ani se vorbește tot mai mult despre o posibilă candidatură a României la organizarea Jocurilor Olimpice. Dezbaterile lansate pe acest subiect de o serie de politicieni și oficiali români fac referire în mod special la ediția de iarnă din 2022, iar în acest sens au fost lansate discuții cu forurile internaționale încă din 2008. În vederea

¹ Facultatea de Geografie, Turism și Sport, Universitatea din Oradea, tsebi@rdslink.ro

lansării candidaturii, România a făcut unele demersuri, iar în noiembrie 2011 a primit acordul Comitetului Olimpic European de a organiza în 2013, Ediția de iarnă a Festivalului Olimpic al Tineretului European.

Pentru pregătirea acestui eveniment Ministerul Dezvoltării Regionale și Turismului își propune să investească sume importante în asigurarea infrastructurii necesare desfășurării în bune condiții a întrecerilor programate. Aceste investiții nu numai că ar asigura baza de pregătire a sportivilor noștri, dar pot să contribuie la dezvoltarea turismului în regiune și cu toate acestea nu toată lumea privește cu ochi buni oportunitatea unor astfel de investiții.

În următoarele rânduri ne propunem să aruncăm o privire retrospectivă la dezvoltarea sporturilor de iarnă la noi în țară prin prisma evoluției rezultatelor obținute de sportivii noștri în cadrul Jocurilor Olimpice de Iarnă. România se poate lăuda cu o tradiție destul de îndelungată în practicarea sporturilor de iarnă și în ciuda puținelor descrieri anterioare secolului XX, se poate constata o activitate destul de intensă aflată în strânsă legătură cu evenimentele petrecute în Europa centrală.

Problematica abordată

Secolul XX aduce o puternică dezvoltare a activităților sportive odată cu renașterea Jocurilor Olimpice desfășurate la Atena (1896). În anul 1901, suedezul Viktor Gustaf Balck organizează Jocurile Nordice, ce se doresc a fi o replică la Jocurilor Olimpice și urmăresc promovarea sporturilor de iarnă (Edgeworth R, 1994).

Prima participare cu adevărat a sporturilor de iarnă la Jocurile Olimpice are loc la ediția din 1908, desfășurată la Londra, prin introducerea în programul jocurilor a patinajului artistic, de altfel un sport destul de popular pe bătrânul continent.

Organizatorii Jocurilor Olimpice de la Berlin, din 1916, plănuiau organizarea unor întreceri sub titulatura “Skiing Olympia” și care urma să cuprindă probe nordice, dar această ediție avea să fie anulată datorită primului război mondial (Trifa I, 2009).

Jocurile Olimpice de Vară se reiau în 1920, cu Belgia țară gazdă. La această ediție revine patinajul artistic, iar la hochei pe gheață, probă nou introdusă, Canada va obține prima medalie de aur, urmată de Statele Unite și Cehoslovacia.

Dezvoltarea schiului în țările alpine face să apară un puternic curent de opinie pe lângă Comitetul Internațional Olimpic, care în sesiunea de la Lausanne (1921), hotărăște să organizeze „Săptămâna internațională a sporturilor de iarnă”, în ciuda opoziției țărilor scandinave. Aceasta s-a desfășurat în 1924, la Chamonix-Franța și a inclus întreceri de patinaj viteză, schi fond, sărituri cu schiurile, patinaj artistic, bob și hochei pe gheață. Cele unsprezece zile de întrecere s-au bucurat de un mare succes, fapt pentru care a fost recunoscută ca prima ediție a Jocurilor Olimpice de Iarnă.

La această primă ediție, România nu are reprezentanți oficiali datorită lipsei de sprijin din partea autorităților de la acea vreme, cu toate că va fi consemnată o primă participare românească la ediția din 1922 a Jocurilor Nordice (Edgeworth R, 1994, Jonsson A, 2002). Sportivii români Arsenie Iorgu și Tita Rădulescu, reușesc să facă deplasarea la Chamonix, cu bani strânși din chetă (www.prosport.ro) și deși câștigaseră trei cupe în concursul preolimpic, nu au putut participa în întrecerea olimpică deoarece înscrierea acestora era condiționată de prezența a minim patru persoane din aceeași țară (www.bobsanie.ro).

România își face debutul oficial la Jocurile Olimpice de Iarnă, la cea de a doua ediție desfășurată la St. Moritz (1928). Participăm în Elveția cu zece sportivi ce concurează la bob (Official Reports, 1928), iar echipajele românești se clasează onorabil pe pozițiile VII (Grigore Socolescu, Mircea Socolescu, Iulian Gavăț, Toma Petre Ghițulescu, Traian Nițescu) și XIX (Alexandru Berlescu, Petre Petrovici, Horia Roman, Eugen Ștefănescu, Constantin Rădulescu). Cu atât mai meritorie este evoluția sportivilor români, deoarece sunt nevoite să-și închirieze boburile cu care vor concura din bani proprii, fără a beneficia de sprijinul autorităților (www.bobsanie.ro).

România mai are reprezentare în proba demonstrativă de patrule militară, printr-o echipă de militari compusă din locotenentul Ion Zăgănescu, plutonierul Ioan Rucăreanu, soldatul Constantin Pascu și soldatul Toma Calista, care se clasează pe locul VIII (din nouă echipe participante), sosind după 1h 10 min de echipa învingătoare Norvegia, însă cu mai bine de 20 de minute înaintea echipei Franței.

A treia ediție a Jocurilor Olimpice de Iarnă desfășurată la Lake Placid (1932), aduce Romaniei cea mai bună clasare la edițiile de iarnă, locul XI pe națiuni. România va fi reprezentată de patru sportivi ce vor concura la bob, reușind să obțină locul IV cu echipajul de 2 persoane din 15 echipaje înscrise la start și locul VI cu echipajul de 4 persoane în situația în care echipa de aviatori care a reprezentat România, respectiv Alexandru Papană, Dumitru Hubert, Alexandru Ionescu, Ulise Petrescu, s-au pregătit la Sinaia în condiții precare și cu boburi rudimentare (Official Reports, 1932).

Chiar dacă sportivii români nu vor urca pe podium, aceștia concurează pe boburi „standard” puse la dispoziție de organizatori și în aceste condiții reușesc în preliminariile concursului să doboare recordul părții, după ce nimeni nu le dăduse nici o șansă înaintea desfășurării întrecerilor, prevestind astfel ceea ce avea să se întâmple în anul următor, Alexandru Papană și Dumitru Hubert să devină campioni mondiali.

Figura 1 Echipajul României în întrecerile de bob la Lake Placid (1932) (*Official Report of the III Olympic Winter Games, Lake Placid 1932*)

În 6 Februarie 1936, Cancelarul Adolf Hitler declară deschise Jocurile Olimpice, folosindu-se de acest prilej pentru a face propagandă politică (<http://www.olympic.org>). România a înscris la Garmisch-Partenkirchen (1936) un număr de 29 de sportivi, din care numai 15 sportivi au concurat în întrecerile oficiale, la cinci discipline sportive (Official Reports, 1936). Speranțele românilor pentru medalii erau legate în special de echipa de bob, care pare urmărită de ghinion. În prima zi de antrenament echipajul condus de campionul mondial Alexandru Papană se răstoarnă pe pistă, acesta se accidentează, fracturându-și un braț și un picior. În a doua zi de antrenament echipajul România I, condus de Emil

Angelescu (vicecampion mondial în 1934), se răstoarnă în același viraj și nu va lua startul în competiția oficială. România II la cârma căruia se afla Alexandru Budișteanu, după ce face o mașă III promițătoare, se răstoarnă și nu termină concursul.

Figura 2 Echipajul de bob condus de Alexandru Budișteanu răsturnat în manșa IV pe pista din Garmisch” (IV. *Olympische Winterspiele 1936, Amtlicher Bericht*)

În întrecerile de bob 2 persoane, România se clasează pe locurile XV și XVI prin Alexandru Frim - Constantin Rădulescu și Alexandru Budișteanu - Dumitru Gheorghiu.

La prima participare a României în proba de patinaj artistic, perechea Irina Timcic -Alfred Eisenbeisser-Feraru obține locul XIII, fiind cea mai bună clasare a sportivilor români la această ediție, iar la proba de simplu Roman Turușanco se situează pe poziția XIX. La schi România înscrie șapte sportivi ce vor concura la schi fond în proba de 18 km, unde Ioan Coman și Iosif Covaci se clasează pe locurile 60 și 61; în proba de ștafetă 4x10 km prin Zacharias Wilhelm, Ioan Coman, Iosif Covaci, Kloeckner Rudolf vor termina pe XIV; în proba de sărituri Hubert Sandor Clompe se clasează pe poziția 41; iar la combinata alpină singurul care termină pe poziția 24 este Horst Scheeser.

Cea mai mare conflagrație mondială a făcut ca Jocurile Olimpice să fie întrerupte timp de 12 ani, pentru ca să revină după 20 de ani în stațiunea elvețiană St. Moritz. La această a V-a ediție a Jocurilor Olimpice de Iarnă, sportivii români vor concura în probele oficiale de schi alpin și în proba demonstrativă de patrulă militară (Official Reports/1948). Cel mai bun rezultat este obținut de Dumitru Sulică, locul 38 la proba de slalom clasat chiar înaintea lui Ion Coliban, locul 39. La coborâre cel mai bine clasat român este Radu Scîrnciu, poziția 51, urmat de D. Frățilă (57), D. Sulică (58), I. Coliban (66), Mihai Bîră (71) și V. Ionescu (74). La proba combinată (slalom-coborâre) sportivii români se vor clasa grupat pe pozițiile 40, 41, 42 în ordine Dumitru Frățilă, Ion Coliban și Dumitru Sulică, iar Vasile Ionescu termină pe poziția 53. Poate rezultatele schiorilor români nu impresionează, însă după cum va menționa Victor Bănciulescu, „în acea vreme nu aveam în țară nici un mijloc mecanic de urcat pantele” (Bănciulescu V, 1973) și astfel se poate afirma fără să exagerăm că chiar și numai acest fapt îi transformă pe acești competitori în sportivi de excepție.

Patrula militară, compusă din căpitanul Ștefan Ionescu, sergentul major Constantin Vlădea, soldatul Cornel Crăciun și soldatul Ion Kasky, a încheiat cursa pe locul VII, înaintea echipei Statelor Unite ale Americi, după o cursă desfășurată la peste 2600 m altitudine, pe un parcurs ce ajunge până la 3100 m.

A șasea ediție se va desfășura în Norvegia, mai precis la Oslo acolo unde în 1868 va fi consemnat primul record la sărituri cu schiurile. Sondre Nordheim autorul acelei sărituri ce măsoară 19 m, va fi considerat „părintele schiului modern”.

În patria schiului, România va fi reprezentată în concursul oficial de 16 schiori (numărul acestora fiind limitat la patru competitori pe probă), ce vor concura la șapte probe se schi fond, combinata nordică și schi alpin (Official Reports,1952). Cel mai bun rezultat va fi locul X, obținut de ștafeta 4x10 km avându-i ca protagoniști pe Moise Crăciun, Manole Aldescu, Dumitru Frățilă, Constantin Enache, ce sosesc înaintea reprezentanților Irlandei, Statelor Unite și respectiv a Bulgariei care nu termină cursa. În cursa de fond 50 km, reprezentanții noștri vin în ordine pe pozițiile 22, 23, 24 cu Gheorghe Olteanu, Ion Sumedrea, Dumitru Frățilă, iar Ion Hebedeanu termină pe poziția 32. În cursa de 18 km cel mai bine sosește Constantin Enache, urmat la mare distanță de Moise Crăciun (61), Florea Lepădatu (63) și Niculae-Cornel Crăciun (68), acesta din urmă va concura și în proba de combinată nordică unde se clasează al XIX-lea.

La schi alpin Mihai Bîră are cea mai bună evoluție, ocupând poziția 35 la coborâre și poziția 45 la slalom uriaș, din peste 80 de concurenți la fiecare din probe. La coborâre Radu Scîrnciuc incomodat de un concurent pe care îl ajunge din urmă cade și nu termină cursa, iar la slalom uriaș evoluează ceva mai precaut și termină pe poziția 54. Evoluțiile sub așteptări din proba de slalom ale românilor Mihai Bîră (locul 42 după prima manșă), Ion Coliban (57), Ștefan Ghiță (59) și Andrei Kovacs (77), în care nici unul nu reușesc să intre în manșa a doua, sunt puse pe seama înclinației părții ce în unele porțiuni ajunge aproape de 55 de grade, lucru cu care aceștia nu s-au mai întâlnit. În probele alpine mai concurează: Dumitru Sulică, la coborâre (51) și slalom uriaș (59), și Ion Cașa la coborâre (59).

În 1956, Cortina d'Ampezzo va deveni gazda Jocurilor Olimpice de Iarnă, după ce își asumase pentru prima oară acest rol la ediția anulată din 1944. La această ediție România va arunca în luptă 19 sportivi, dintre care șase femei ce vor concura în probele de schi (Official Reports,1956). La schi alpin Margareta Marotineanu se clasează a 39-a la slalom uriaș și pe locul 40 la coborâre, iar Elena Epuran o urmează pe 43 la slalom uriaș și pe 44 la coborâre, din aproximativ 50 de concurente prezente la start. La schi fond Iuliana Simon și Ștefania Botcariu termină cursa de 10 km pe ultimele poziții 38 și respectiv 39, în timp Margareta Arvai și echipa de șafetă 3x5 km vor abandona cursa.

În întrecerile masculine de schi alpin Nicolae Pandrea se clasează pe poziția 31 la coborâre, pe 39 la slalom și pe 74 la slalom uriaș, iar Gheorghe Cristoloveanu termină pe 37 la slalom uriaș și pe 41 la slalom. La schi fond Manole Aldescu termină pe poziția 31 proba de 30 km și pe 32 cea de 15 km, iar Constantin Enache ajunge pe 36 și respectiv pe 40. În proba de sărituri Nicolae Munteanu se clasează în final pe 42 după ce sare 66 m la prima încercare și 70 m la cea de-a doua.

Bobul românesc aduce și de această dată cel mai bun rezultat, cu toate că în pregătire s-au confruntat cu serioase neajunsuri legate în special de calitatea și dificultatea pistelor, aspect ce regăsește și în cazul părților de schi. Echipajul format din Heinrich Enea și Mărgărit Blăgescu ocupă locul XIV, iar echipa Constantin Dragomir - Gheorghe Moldoveanu ajung în final pe poziția 18. Primul echipaj al bobului de 4, format de H. Enea, Dumitru Petcu, Nicolae Moiceanu, Mărgărit Blăgescu, termină tot pe XIV, iar echipajul secund pe locul XX, în componența căruia vor intra, pe lângă cei din al doilea echipaj de dublu Vasile Panait și Ion Staicu.

Jocurile de iarnă din 1960 vor fi atribuite localității Squaw Valley, situată la limita dintre statele americane California și Nevada, în detrimentul mult mai cunoscutei stațiuni austriece Innsbruck. România nu va participa la această a VIII-a ediție, principalul impediment pare a fi lipsa banilor, la care se poate adăuga și faptul că organizatorii americani vor refuza să includă în program probele de bob, sub pretextul unui număr mai mic de 12 echipe acreditate pentru competiție, raportat la marile costuri aferente construirii unei piste (Official Reports, 1960, pg. 20).

Innsbruck (1964) va deveni în sfârșit gazda ediției cu numărul IX a Jocurilor Olimpice de Iarnă. La această ediție România înscrie în concurs 24 de sportivi în probe de schi fond, biatlon, bob și hochei pe gheață. Echipa de hochei la prima sa participare la olimpiadă pierde intrarea în prima grupă valorică după meciul cu echipa SUA (încheiat 2-7) și termină pe IV în Grupa B, cu 3 meciuri câștigate, 3 pierdute și un egal, ocupând în final locul 12, înaintea Austriei, Iugoslaviei, Italiei și Ungariei (Official Reports, 1964).

Cel mai bun rezultat va fi obținut de Gheorghe Vilmoș, locul V în proba de 20 km biatlon, fiind foarte aproape de a urca pe podium după ce ratează un foc la tragerea a doua și unul la ultima tragere (Ion Matei, 1982). Tot la biatlon Constantin Carabela termină pe poziția 14, iar Gheorghe Cimpoea pe 27. În întrecerile de schi fond Gheorghe Bădescu va ocupa poziția 39 în proba de 15 km și poziția 54 în proba de 30 km.

La bob cel mai bun rezultat locul XIII, este obținut de perechea Ion Panțuru - Hariton Pașovschi, iar Alexandru Oancea - Constantin Cotacu termină pe XV. Echipajul de bob 4 persoane cu Ion Panțuru, Gheorghe Maței, Hariton Pașovschi și Constantin Cotacu ocupă în final locul XV.

Probabil pentru a celebra așa cum se cuvine cea de-a X-a ediție, Jocurile Olimpice de Iarnă se întorc în Franța. Jocurile Olimpice de la Grenoble (1968) aduc României singura medalie în întrecerile de iarnă. Echipajul Ion Panțuru – Nicolae Neagoe cuceresc medalia de bronz, având practic al doilea timp al întrecerilor (primele clasate avea să termine cu același timp cumulativ). Echipajul bobului de 4 persoane, alcătuit din Ion Panțuru, Petre Hristovici, Gheorghe Maței, Nicolae Neagoe, după ce face o primă manșă mai slabă în care termină pe VI, revine și termină manșa a doua cu al doilea timp, fiind la doar o zecime de a aduce României cea de-a doua medalie de bronz. Poate altul ar fi fost rezultatul dacă condițiile meteo nefavorabile nu ar fi obligat organizatorii să întrerupă concursul după doar două manșe (Bănciulescu V, 1973).

În întrecerile de schi, biatloniștii reușesc un loc VII cu ștafeta de 4x7,5 km, iar în întrecerea individuală sosesc în ordine Constantin Carabela, locul 14, Gheorghe Vilmoș, locul 22, urmat de Gheorghe Cimpoea (23) și Nicolae Bărbătescu pe 29. La schi alpin Dan Cristea obține locul 25 în proba de slalom, locul 42 la slalom uriaș și 62 la coborâre, iar Dorin Munteanu va termina pe 55 la slalom uriaș și pe 65 la coborâre.

La doar 11 ani și jumătate pe gheața Jocurilor Olimpice, patinatoarea Beatrice Huștiu, după ce are o evoluție ceva mai slabă în programul impus (locul 31), va concura cu dezinvoltură în programul liber unde ocupă poziția 20 înaintea unor patinatoare consacrate, iar în final se va clasa pe 29. La hochei, echipa României termină a patra în Grupa B și ajunge pe XII, cu un bilanț negativ, două meciuri câștigate și trei înfrângeri (Official Reports, 1968).

Sapporo va fi gazda Jocurilor Olimpice de Iarnă din 1972, la 32 de ani după prima sa nominalizare. Această ediție aduce Japoniei prima medalie de aur în întrecerile de iarnă

și ale două medalii, una de argint și una de bronz, ce se vor adăuga singurei medalii de argint din palmares, obținută la Cortina d'Ampezzo.

Delegația României va fi alcătuită din 9 oficiali și 14 sportivi ce vor concura la bob, biatlon, schi alpin, patinaj artistic (Official Reports,1972). În întrecerile de bob obținem singurele 2 puncte, prin locul V obținut de Ion Panțuru și Ion Zangor, în timp ce bobul de patru persoane în componența căruia mai intră Dumitru Pascu și Dumitru Focșeneanu, se clasează la final pe 10. Echipajul Dragoș Panaitescu-Rapan și Dumitru Focșeneanu își vor înscrie în palmares un loc XII, reușind să termine înaintea ambelor echipe din SUA, Canada, Marea Britanie sau Japonia.

La biatlon echipa de ștafetă 4x7,5 km termină pe locul IX, iar în proba individuală de 20 km vor avea evoluții ceva mai modeste, primul Victor Fontana, locul 28, Gheorghe Vilmoș (32), Nicolae Veștea (34), Constantin Carabela (52). În probele de schi alpin Dan Cristea și Virgil Brenci vor avea evoluții admirabile, în ciuda unor condiții mai proaste de parcurs, datorate numerelor mari de concurs. Dan Cristea, după ce termină pe poziția 39 la coborâre, face două manșe foarte bune în proba de slalom uriaș unde ocupă poziția 26, însă ratează în proba favorită de slalom. Virgil Brenci se clasează pe 48 la coborâre, pe 33 la slalom uriaș, pentru ca la proba de slalom să ocupe un nesperat loc 20. În clasamentul neoficial al combinatei alpine, Virgil Brenci va figura pe locul VI, în urma punctajelor obținute la probele de coborâre și slalom.

Innsbruck salvează Jocurile Olimpice de Iarnă din 1976, atribuite inițial localității Denver. România a înscris la startul acestei ediții un număr de 34 sportivi, ce vor concura în patru discipline: hochei pe gheață, bob, biatlon și schi alpin (Official Reports,1976). Echipa de hochei aduce României cel mai bun rezultat, locul VII. Hocheiștii pierd calificarea în prima grupă valorică, în favoarea Poloniei (ce termină pe șase), dar au o comportare foarte bună în următoarele meciuri și reușesc să câștige Grupa B.

În întrecerile de bob 4 persoane echipajele României termină pe VIII (prin Dragoș Panaitescu, Costel Ionescu, Paul Neagoe și Gheorghe Lixandru) și XIV, iar la bob 2 persoane se clasează pe locurile XI și XII.

Echipa de ștafetă 4x7,5 km, cu Gheorghe Voicu, Gheorghe Gârniță, Nicolae Cristoloveanu și Victor Fontana, termină pe locul X la biatlon, iar la proba 20 km individual primii trei amintiți se clasează în ordine pe 16, 32 și 45, după ce proba are o desfășurare de-a dreptul dramatică. Vicecampionul mondial Gheorghe Gârniță (1974) are într-o primă parte o evoluție foarte bună, însă la finalul cursei, după ce în urma unei căzături își dereglează arma și nu reușește să nimerească nici o țintă, va termina cu o penalizare de opt minute ceea ce îl trimite dincolo de mijlocul clasamentului. La schi alpin suntem reprezentați de Dan Cristea (locul 34 la slalom, 45 la slalom uriaș, 49 la coborâre) și Ion Cavași care obține un onorabil loc 30 în proba de slalom, din peste 90 de concurenți.

România a participat la ediția XIII, desfășurată la Lake Placid (1980), cu cea mai numeroasă delegație de sportivi din istoria participărilor sale, ce vor concura la patru discipline: hochei pe gheață, patinaj viteză, bob și sanie (Official Reports,1980). Echipa de hochei și echipajul de bob 4 persoane (România I: Dragoș Panaitescu, Dorel Cristodor, Sandu Mitrofan, Gheorghe Lixandru), obțin cele mai bune rezultate clasându-se pe locul VIII. Participăm pentru prima dată în probe de patinaj viteză și sanie. La patinaj în probele de 500m și 1.000 m vor concura Vasile Coroș (poziția 27 și 31) și Dezso Szilard Jenei (poziția 30 și 33), iar Andrei Erdely obține cele mai bune clasări locul 22 (5.000 m) și locul

20 (10.000 m). La sanie Elena Stan și Maria Maioru se clasează pe 20 și 21, iar la sanie dublu masculin Ioan Apostol - Cristinel Picioarea vor termina pe poziția 15.

La Sarajevo (1984) delegația României a fost alcătuită din 19 sportivi (din care 3 sportive), ce au concurat în cinci discipline sportive: bob, sanie, biatlon, schi și patinaj viteză. Cea mai bună clasare, locul VII, a fost a echipajului de bob 4 persoane, compus din Dorin Degan, Costel Petrariu, Cornel Popescu, Gheorghe Lixandru. La bob 2 persoane echipajul Ion Duminicel - Costel Patrariu ocupă locul XVIII, iar Dorin Degan - Cornel Popescu termină pe locul XXIII. În proba de sanie dublu, Ioan Apostol și Laurențiu Bălănoiu au obținut locul XI, în timp ce la sanie simplu Gabriela Haja termină pe XIV (Official Reports, 1964).

În întrecerile de biatlon ștafeta de 4x7,5 km, cu Gheorghe Berdar, Imre Lestyan, Mihai Rădulescu, Vladimir Todașcă, ocupă locul XIII, însă în probele individuale sportivii noștri ocupă locuri modeste: biatlon 10 km, Gheorghe Berdar (41), Francisc Forika (48), Imre Lestyan (52); biatlon 20 km Imre Lestyan (43), Mihai Rădulescu (49), Vladimir Todașcă (50). La schi fond reprezentanta noastră Livia Reit termină pe poziția 32, în proba de 5 km și pe 42, în cea de 10 km. În probele alpine am concurat la slalom special și slalom uriaș, însă nu ne clasăm decât la slalom uriaș, locul 35 în întrecerea feminină prin Liliana Ichim și locurile 41 și 45 la masculin prin Zolt Balasz și Mihai Bără (jr.).

La patinaj viteză Tibor Kopacz se clasează pe locurile 19 (5.000 m), 22 (1.500 m) și 24 (10.000 m), iar Dezso Szilard Jenei termină pe locurile 25 (500 m) și 34 (1.000 m).

Ediția cu numărul XV, desfășurată la Calgary (1988), va cuprinde 46 de probe, față de numai 39 susținute la precedentă ediție, la care se vor adauga noi discipline demonstrative: patinaj viteză pe pistă scurtă (*short track*) și schi acrobatic (*freestyle*).

România participă la această ediție cu 11 sportivi, din care șase fete au concurat în zece probe, față de doar două ale băieților. Cel mai bun rezultat este locul XII, obținut cu ștafeta feminină de schi fond 4x5 km. La sanie Livia Pelin termină pe locul XVII, iar la bob 4 persoane, cu Csaba Nagy Lakatos, Costel Pietraru, Grigore Anghel, Florian Olteanu, ocupăm locul XX. Echipajele de bob 2 persoane: Csaba Nagy Lakatos - Costel Petrariu (România 1), termină pe locul 24; iar Dorin Degan – Grigore Anghel (România 2), locul 27 (Official Reports, 1988).

La schi alpin, Mihaela Fera concurează la toate cele cinci probe, dar va termina numai în cele două probe noi introduse, locul 21, la combinata alpină și locul 34, la slalom super uriaș (Super G). În întrecerile individuale de schi fond cea mai bine clasată va fi Rodica Drăguș, de două ori locul 39, în probele de 10 km clasic și 20 km liber, urmată de Adina Țuțulan (loc 46, 20km; loc 47, 10 km), Mihaela Cârstoi (loc 48, 20km; loc 51, 5km), Ileana Hangan (abandon, 5km).

În 1992, la Albertville (Franța), numărul probelor ajunge la 57, fiind de altfel pentru prima dată când se desfășoară întreceri feminine în probele de biathlon. România participă cu 23 de sportivi ce vor concura în 37 de probe, la opt ramuri sportive: bob, biatlon, patinaj viteză, patinaj artistic, sanie, schi fond, schi alpin, sărituri cu schiurile (Official Reports, 1992). Cele mai bune clasări și singurele ce aduc puncte sunt locul IV la sanie dublu, prin Ioan Apostol - Liviu Cepoi, și locul VI, prin Mihaela Dascălu la patinaj viteză în proba de 1.000 m. Ioan Apostol mai concurează la sanie simplu, unde termină pe poziția 26, în timp ce la sanie simplu feminin Corina Terecoasa, obține locul 22. Mihaela Dascălu, alături de Cerasela Hordobețiu, concurează în probele 500 m, 1.500 m, 3.000 m, 5.000 m, iar cele mai bune rezultate vor fi pozițiile 13 (5.000m), 17 (1.500m), 19 (3.000m)

și respectiv 18 (3.000m), 19 (5.000m). În întrecerile masculine de patinaj viteză Zsolt Baló, obține două locuri 33, (1.500 m și 5.000m) și două poziții 36 (500m, 1.000m), iar în întrecerea masculină de patinaj artistic Marius Negrea ocupă locul XXVI.

La biatlon, echipa feminină (3 x 7,5 km) cu Adina Șotropa, Mihaela Cârstoi și Ileana Hangan Ianoșiu, ocupă locul X, iar la individual cel mai bine se clasează Adina Șotropa, locul 38, la sprint 7,5 km și locul 41, la proba de 15 km. La masculin Nicolae Șerban, cu o evoluție mai slabă, termină pe locurile 71 (20 km) și 81 (10 km sprint).

Cele două echipaje de bob 2 persoane se clasează pe locurile 18 și 22, prin Csaba Nagy - Laurențiu Budur, respectiv Paul Neagu - Costel Petrariu; iar bobul de 4 persoane, cu Paul Neagu, Laszlo Hodoș, Laurențiu Budur și Costel Petrariu, termină pe locul XX.

În întrecerile de schi, cel mai bine se clasează Mihaela Fera, locul 28 la coborâre și slalom uriaș, locul 29, la slalom și locul 39, în proba de Super G. În întrecerea masculină de schi alpin, Emilian Focșeneanu termină pe poziția 35 la proba combinată, pe 42 la coborâre și pe 48 la slalom uriaș, iar Aurel Foiciuc se clasează pe poziția 41 în proba de slalom, pe 44 la coborâre, pe 53 și 68 la slalom uriaș și Super G. La schi fond Viorel Șotropa se clasează pe locul 35, în proba de 30 km clasic și pe locul 36, în cea de 50 km liber, pe locul 72 la 10 km clasic, iar în proba de 15 km liber – *pursuit*, termină pe poziția 54. În întrecerea feminină, Ileana Hangan Ianoșiu concurează în proba de 30 km liber, unde ocupă locul 50. La sărituri Virgil Neagoe termină printre ultimii, cu sărituri de 73,5 m și 72 m la trambulina K90 (locul 57), respectiv 76 m și 78 m la trambulina K120 (locul 58).

În urma propunerii lansate de televiziunile ce cumpărau drepturile de difuzare a Jocurilor Olimpice, membrii Comitetului Internațional Olimpic decid să întrerupă tradiția desfășurării Jocurilor de Vară și de Iarnă în același an. Acest fapt va permite extinderea perioadei de desfășurare de la 12 zile la 16 zile și totodată îmbogățirea numărului de discipline și probe ce vor fi introduse în programul întrecerilor oficiale. Ca urmare, ediția cu numărul XVII se va desfășura în 1994, în localitatea norvegiană Lillehammer.

România a trimis la această ediție 23 de sportivi, ce vor concura în 26 de probe. Singurul punct al delegației române este obținut prin Ion Apostol - Liviu Cepoi, locul VI în proba de sanie dublu (Official Reports, 1994). La proba feminină de sanie simplu obținem locurile 21 și 22, prin Adriana Turea și Sorina Grigore. În întrecerile feminine de patinaj viteză Mihaela Dascălu ocupă de două ori locul VIII (la 1.500 m și 3.000 m), un loc XVII la 1 000 m și locul XXIII la 500 m, iar Cerasela Hordobețiu termină pe locul XIV la 5.000 m, pe 17 la 3.000 m, pe 23 la 1.500 m și pe locul 29 în proba de 500 m. La masculin Dezideriu Horvath ocupă poziția 20 la 5.000 m și poziția 31 în proba de 1.500 m. În aceeași probă, colegul său Zsolt Balo termină pe poziția 26, iar în probele scurte de 500 m și 1.000 m, se clasează pe 38 și respectiv 36. La patinaj artistic Cornel Gheorghe ocupă locul XIV, iar Marius Negrea termină pe locul XIX.

În întrecerile de bob, echipajul de patru format din Florian Enache, Marian Chițescu, Iulian Păcioianu, Mihai Dumitrașcu se clasează pe locul 23, iar perechea Florian Enache -Mihai Dumitrașcu vor termina pe locul 30.

La biatlon echipa feminină de ștafetă (4x 7,5 km), cu Adina Șotropa, Corina Mihaela Cârstoi, Ileana Hangan Ianoșiu, Ana Roman ocupă locul XVI. La individual Adina Șotropa termină pe poziția 18 în proba de 15 km și pe 55 la sprint (7,5 km), Vasile Gheorghe locul 21 (20 km) și 34 (10 km), Ileana Hangan Ianoșiu locul 43 la sprint, Corina Mihaela Cârstoi locul 63 în proba de 15 km. În întrecerile feminine de schi alpin, Mihaela

Fera va egala cea mai bună clasare oficială, locul XX în proba de combinată alpină, loc obținut anterior de V. Brenci în proba de slalom special. Mihaela Fera mai concurează la coborâre, locul 36 și la Super G unde termină pe 39, în timp ce Maria Zaruc va ajunge la finish în proba de coborâre, unde ocupă locul 40. În cursele de fond obținem următoarele rezultate: la 30 km liber, Elemer Gyorgy Tanko termină pe locul 52 și Antal Zsolt pe 54; la 10 km classic, Elemer G. Tanko (73), Antal Zsolt (80); iar la proba de *pursuit* (10 km clasic+15 km liber), Elemer G. Tanko (59), Antal Zsolt (62).

La Ediția a XVIII-a, desfășurată la Nagano (1998), țara noastră va fi reprezentată de 17 sportivi ce au concurat în 22 de probe (Official Reports,1998). Cele mai bune rezultate sunt obținute de Eva Tofalvi, locul 11 în proba de biatlon 15 km și de echipajul de sanie Ion Stanciu - Liviu Cepoi, locul 16. La sanie mai obținem un loc 26, prin Ion Stanciu și un loc 27, prin Corina Drăgan, iar la biatlon un loc 31, prin Eva Tofalvi în proba de 7,5 km, un loc 60 și un loc 64 prin Marius Ene, în cursele de 20 km și respectiv 10 km.

În probele de bob ne clasăm în următoarea ordine: Paul Neagu - Gabriel Tătaru, locul 25; Florin Enache - Mihai Dumitrașcu, locul 26; Florin Enache, Marian Chițescu, Iulian Pacioianu, Mihai Dumitrașcu, locul 27.

În cursele de schi fond, Monica Lăzăruț va termina pe locul 34, la 30 km liber, locul 56, în cursa de 15 km, locul 69 în cea de 5 km și locul 60 în cursa de *pursuit* (5 km+10 km), iar Zsolt Antal se clasează pe locul 69, în proba de 10 km și pe locul 45, în cursa de 30 km și în cea de *pursuit* (10 km+15km). La schi alpin, reprezentanta noastră Simona Păștinăru se accidentează și nu mai poate concura.

La patinaj artistic Cornel Gheorghe se clasează pe locul 21, în timp ce la patinaj viteză Mihaela Dascălu va obține locurile 24 (3.000 m) și 34 (1.500 m), iar Dezideriu Horvath, locurile 30 (5.000 m) și 44 (1.500 m).

Salt Lake City (2002) avea să fie gazda Jocurilor Olimpice de Iarnă la numai câteva luni de la atacul terorist din 11 septembrie. România a participat la această a XIX –a ediție cu 21 de competitori la nu mai puțin de 26 de probe (Official Reports,2002).

Cele mai bune rezultate obținute de delegația României au fost două locuri XV obținute de echipajul feminin de bob -2 persoane, alcătuit din Erika Kovacs - Maria Spirescu și de echipajul masculin de sanie dublu, compus din Eugen Radu - Marian Tican, iar echipajul Ion Cristian Stanciu - Robert Taleanu vor termina pe locul XVI. Bobul masculin de 4 persoane (Florin Enache, Adrian Duminicel, Iulian Păcioianu, Teodor Demetriad), termină pe 21, iar echipajul de dublu Florian Enache - Adrian Duminicel, ocupă locul 25.

La prima participare în întrecerile olimpice de patinaj viteză pe pistă scurtă, Katalin Kristo ocupă locul XVII în proba de 1.500 m, locul XX la 1.000 m și locul XXII la 500 m. La patinaj viteză cele mai bune clasări se vor înregistra în proba de 3.000 m, Andrea Jakab ocupă locul 24, iar Daniela Oltean termină pe poziția 29. În proba individuală de patinaj artistic reprezentanții României, Maria Roxana Luca și Gheorghe Chipser, se vor clasa pe locul 23.

În întrecerile de schi alpin Alexandra Munteanu termină pe locul 22, în proba de combinată alpină; locul 29, la Super G; locul 33, la coborâre; și locul 41, la slalom uriaș. La schi fond Zsolt Antal se clasează pe locul 26, în proba de 30 km și pe locul 46, în proba de sprint. În întrecerile de biatlon Eva Tofalvi, cotată printre favoritele delegației noastre, termină abia pe poziția 52 în proba de 15 km și pe 61 în proba de sprint; Dana Elena Cojocea ocupă pozițiile 55 (sprint) și 61 (15 km); și Alexandra Rusu, locul 72 în proba de

sprint. La masculin, Marian Blaj se clasează pe locul 42 (10 km sprint), locul 51 (20 km individual), locul 55 (12,5 km *pursuit*).

Ediția a XX-a a Jocurilor Olimpice de Iarnă, desfășurată la Torino (2006), a avut ca motto: „*passion lives here*”, dorind să demonstreze că nimic cu adevărat mare nu a fost creat vreodată fără pasiune. România a participat la această ediție cu 25 de sportivi, ce au concurat la 30 de probe (Official Reports, 2006). Cele mai bune rezultate ale sportivilor noștri sunt două locuri XIV obținute de ștafeta feminină de biatlon, având în componență pe Dana Elena Plotogea (Cojocea), Eva Tofalvi, Mihaela Purdea, Alexandra Rusu și de patinatorul Gheorghe Chiper.

La sanie echipajul Eugen Radu - Marian Lăzărescu termină pe poziția 15, iar Cosmin Chetroiu – Ionuț Țăran se vor clasa pe poziția 18. Un alt loc 18 este ocupat de Katalin Kristo, în proba de 1.500 m, care mai obține locul 22 (1.000 m) și locul 23 (500 m). Eva Tofalvi termină pe locul 19 în proba de biatlon 15 km și abia pe locul 70 la 10 km *pursuit*. La bob sportivii români au evoluții modeste față de cele cu care eram obișnuiți, bobul de patru se clasează pe locul 22, iar echipajele de două persoane termină pe pozițiile 24 și 26.

Ceilalți sportivi români au avut o comportare ceva mai slabă. La patinaj viteză Daniela Oltean termină pe poziția 26 în proba de 3.000 m și pe poziția 35 la 1.000 și 1.500 m, iar Claudiu Grozea ajunge la finish al 26 – lea. La schi alpin Florentin-Daniel Nicolae termină pe locul 35 în proba de combinată alpină și pe 53 la coborâre, în timp ce Bianca-Andreea Narea, termină prima manșă pe poziția 47 și nu intră în manșa a doua de slalom uriaș. La schi fond cel mai bine se clasează Zsolt Antal, locul 46 în proba de 50 km, locul 61 la 15 km clasic și locul 47 în proba de *pursuit*. În proba de sprint pe echipe Zsolt Antal concurează alături de Mihai Găliceanu și vor termina pe locul 21. La feminin Monika Gyorgy termină pe locul 50 în proba de 30 km, pe 60 în proba de 10 km clasic, pe locul 59 la *pursuit* și sprint.

Ultima ediție a Jocurilor Olimpice de Iarnă s-a desfășurat la Vancouver (2010), Canada, unde au participat aproximativ 2.600 de sportivi, din 82 de țări, ce au concurat în 86 de probe la 15 discipline sportive. România a fost reprezentată de 29 de sportivi, ce au concurat în 28 de probe la 9 discipline sportive: biatlon, bob, patinaj artistic, patinaj viteză pe pistă scurtă, sanie, schi acrobatic, schi alpin, schi fond, skeleton (Official Reports, 2010). Cel mai bun rezultat a fost locul 10 obținut de ștafeta feminină de biatlon, formată din Dana Plotogea, Eva Tofalvi, Mihaela Purdea și Reka Ferencz. Alte două locuri 11, au fost obținute de Eva Tofalvi în cursa de 15 km individual și de echipajul de bob - 2 persoane, alcătuit din Nicolae Istrate și Florin Cezar Crăciun. Eva Tofalvi are o evoluție bună și în celelalte probe unde se clasează pe locul 14 la *sprint*, pe 19 la *pursuit* și pe locul 24 în proba de 12,5 km *mass start*.

La bob echipajul de 4 persoane, compus din Nicolae Istrate, Ioan Danuț Dovalciuc, Ionuț Andrei, Florin Cezar Crăciun și echipajul feminin de bob 2 persoane, format din Carmen Radenovic - Alina Vera Savin, au obținut două locuri 15. La sanie dublu, Cosmin Chetroiu – Ionuț Țăran se vor clasa pe poziția 17, iar Paul Ifrim - Andrei Anghel, locul 20, la simplu Raluca Strămatu termină pe locul 21, iar Valentin Crețu va ocupa în final poziția 31. La skeleton Maria Marinela Mazilu termină pe locul 19. La patinaj viteză pe pistă scurtă, Katalin Kristo ocupă locul 24 în proba de 1.500 m, iar la patinaj artistic Zoltán Kelemen termină pe poziția 29.

În întrecerile de schi, cel mai bine se clasează Paul Constantin Pepene și Petrică Hogiu, locul 16 în proba de sprint pe echipe. La individual Paul Constantin Pepene termină pe poziția 37 în proba de 15 km și pe 29 la *pursuit*, Petrică Hogiu locul 57 la 15 km, iar Monika Gyorgy termină pe locul 43 în proba de 10 km clasic, pe locul 44 la *sprint*, pe 47 în proba de 30 km și pe locul 55 la *pursuit*. În proba feminină de *ski cross* Ruxandra Nedelcu va termina pe locul 33, iar în întrecerile de schi alpin singurul care se clasează este Ioan-Gabriel Nan, locul 49 în proba de slalom uriaș.

Concluzii

Dacă este să privim critic evoluția participării României la Jocurile Olimpice de Iarnă se pot extrage câteva concluzii. Un prim aspect ar fi că nu întotdeauna sportivii noștri s-au bucurat de un sprijin corespunzător din partea autorităților locale și centrale, atât pentru pregătire cât și pentru a participa în cele mai bune condiții în întreceri.

În România sporturile de iarnă au fost întotdeauna văduvite de lipsa unei infrastructuri de pregătire adecvate care nu numai că face dificilă pregătirea pentru obținerea unor performanțe de vârf, dar poate și mai important ar fi faptul că doar un număr limit de tineri au acces la instruire, ceea ce reduce considerabil baza de selecție pentru sportul de performanță.

Condițiile climatice în schimbare, fiind anticipată o creștere a temperaturilor globale, face necesară asigurarea unor instalații de gheață și zăpadă artificială, dar și realizarea unor investiții în stațiuni ce asigură un mediu ceva mai favorabil, cum ar fi temperaturi scăzute, condiții de precipitații, etc.

Deși numărul participanților din delegația României a crescut odată cu creșterea numărului de discipline și probe, rezultatele acestora sunt într-un ușor declin, ceea ce ar impune câteva măsuri: stabilirea unor direcții de dezvoltare, asigurarea unor condiții de cercetare, realizarea unor schimburi între tehnicieni și nu în ultimul rând lărgirea bazei de selecție, în principal prin introducerea în activitatea școlară și extrașcolară a unor discipline sportive specifice sezonului rece.

Dezvoltarea stațiunilor și promovarea sporturilor de iarnă poate aduce beneficii pe mai multe planuri. Sporturile de iarnă constituie un mijloc important pentru activitățile recreative și de promovare a sănătății, însă aduce vaste beneficii din punct de vedere financiar, mai ales sub aspectul dezvoltării locale, prin creerea de noi locuri de muncă, încurajarea producției și consumului de alimente și de bunuri (îmbrăcăminte, artizanat, etc.).

În final, dorim să reamintim că sportul reprezintă cel mai bun mijloc de promovare a României, iar prin organizarea unor evenimente sportive poate să contribuie la dezvoltarea stațiunilor montane și implicit a turismului. Se poate observa că există o strânsă conexiune între toate aceste aspecte și probabil că acestea potențează la rândul lor creșterea rezultatelor sportive. Probabil așa se explică cum existența unor patinoare face ca Ungaria să dețină două medalii olimpice de argint și patru de bronz obținute la patinaj artistic, sau dezvoltarea stațiunilor de schi din Bulgaria, să-i aducă o medalie de aur la biatlon, două de argint la patinaj viteză pe pistă scurtă și trei de bronz la schi fond, biatlon și patinaj viteză pe pistă scurtă.

Conflicte de interese

Nimic de precizat.

Bibliografie

- Bănciulescu V. *Olimpiadele albe*. Editura Stadion, București, 1973, p.93-105
- Matei I. *Marea aventură a schiului*. Editura Albatros, București, 1982, p.34-45
- Trifa I. *Arta de a schia. Evoluție și instruire*. Editura Universității din Oradea, 2009, p.12-17
- http://www.olympic.org/Assets/OSC%20Section/pdf/LRes_12E.pdf
- <http://www.bobsanie.ro/pagini/FRBS/istoric.html>
- Edgeworth R. (May 1994). "The Nordic Games and the Origins of the Winter Olympic Games". *International Society of Olympic Historians Journal* (<http://www.la84foundation.org/SportsLibrary/JOH/JOHv2n2/JOHv2n2h.pdf>)
- Jonsson A. "The Nordic Games: Precursor to the Olympic Winter Games" (2002), (<http://www.la84foundation.org/OlympicInformationCenter/OlympicReview/2002/OREX XVII43/OREXXVII43zu.pdf>)
- <http://www.prosport.ro/sport-life/special/super-reportaj-prosport-minunea-de-la-piatra-boului-7729890>
- Rapport Général du Comité Exécutif des II-mes Jeux Olympiques d'hiver (<http://www.la84foundation.org/6oic/OfficialReports/1928/1928w1.pdf>)
- Official Report of the III Olympic Winter Games, Lake Placid 1932 (<http://www.la84foundation.org/6oic/OfficialReports/1932/1932w.pdf>)
- Official Report of the IV Olympischen Winterspiele, Garmisch-Partenkirchen, 1936 (<http://www.la84foundation.org/6oic/OfficialReports/1936/1936win.pdf>)
- Rapport Général sur les V-es Jeux Olympiques d'hiver St-Moritz 1948 (<http://www.la84foundation.org/6oic/OfficialReports/1948/ORW1948.pdf>)
- Official Report of the VI Olympic Winter Games, Oslo 1952 (<http://www.la84foundation.org/6oic/OfficialReports/1952/or1952w.pdf>)
- Official Report of the VII Olympic Winter Games, Cortina d'Ampezzo 1956 (<http://www.la84foundation.org/6oic/OfficialReports/1956/orw1956.pdf>)
- Official Report of the VIII Olympic Winter Games, Squaw Valley 1960 (<http://www.la84foundation.org/6oic/OfficialReports/1960/1960w.pdf>)
- Offizieller Bericht der IX Olympischen Winterspiele in Innsbruck 1964 (<http://www.la84foundation.org/6oic/OfficialReports/1964/orw1964.pdf>)
- Official Report of the X -th Olympic Winter Games Grenoble 1968 (<http://www.la84foundation.org/6oic/OfficialReports/1968/or1968.pdf>)
- Official Report of the XI-th Olympic Winter Games, Sapporo 1972 (<http://www.la84foundation.org/6oic/OfficialReports/1972/orw1972.pdf>)
- Official Report, of the XII Winter Olympic Games, Innsbruck 1976 (<http://www.la84foundation.org/6oic/OfficialReports/1976/orw1976.pdf>)
- Official Report of the XIII Olympic Winter Games, Lake Placid 1980 (<http://www.la84foundation.org/6oic/OfficialReports/1980/orw1980 v2.pdf>)
- Official Report of the XIV Winter Olympic Games, Sarajevo 1984 (<http://www.la84foundation.org/6oic/OfficialReports/1984/or1984w.pdf>)
- Official Report of the XV Olympic Winter Games, Calgary 1988 (<http://www.la84foundation.org/6oic/OfficialReports/1988/orw1988pt2.pdf>)
- Official Report of the XVI Olympic Winter Games, Albertville 1992 (<http://www.la84foundation.org/6oic/OfficialReports/1992/orw1992.pdf>)

Official Report of the XVII Olympic Winter Games, Lillehammer 1994
(http://www.la84foundation.org/6oic/OfficialReports/1994/E_BOOK4.PDF)

Official Report of the XVIII Olympic Winter Games, Nagano 1998
(http://www.la84foundation.org/6oic/OfficialReports/1998/Vol3_e.pdf)

Official Report of the XIX Olympic Winter Games, Salt Lake 2002
(<http://www.la84foundation.org/6oic/OfficialReports/2002/SLC2002Results1-3.pdf>)

Official Report of the XX Olympic Winter Games, Torino 2006
(<http://www.la84foundation.org/6oic/OfficialReports/2006/2006v1-3.pdf>)

Official Report of the XXI Olympic Winter Games, Vancouver 2010
(<http://www.la84foundation.org/6oic/OfficialReports/2010/2010v1-3.pdf>)